

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Vår beteckning
455/2010

Solna 2010-02-16

Enligt sändlista

REMISS

Förslag ändring av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd (omtryckt i TLVFS 2009:1)

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV), översänder härmed förslag till ändring av föreskrifter och allmänna råd om statligt tandvårdsstöd.

Ändringarna i föreskrifter och allmänna råd föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Samråd har skett med Försäkringskassan och Socialstyrelsen. Läkemedelsverket har erbjudits samråd.

Synpunkter på förslaget ska vara Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket tillhanda senast den 24 mars 2010. Skicka gärna ert yttrande med e-post till registrator@tlv.se. Vi är tacksamma om ni kan skicka ert yttrande i Word-format för att underlätta vårt sammanställningsarbete. Om ni önskar kan ni även skicka en pdf-fil eller ett undertecknat exemplar per post. Var vänlig och ange diarienummer (dnr 455/2010) i svaret.

Frågor under remisstiden kan ställas till Lars Sjödin, 08-5684 27 03, lars.sjodin@tlv.se eller Barbro Hjärpe, 08-5684 27 02, barbro.hjarpe@tlv.se

På Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets vägnar

Anna Märta Stenberg
Chefsjurist

Bilagor:

- sändlista,
- remiss, del A, Förslag till ändring i föreskrift TLVFS 2008:1,
- remiss, del B, Konsekvensutredning vid införandet av utbytesåtgärder,
- remiss, del C, Konsekvensutredning vid ändring i Bilaga 3 allmänna råd, samt
- appendix.

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 55 [Sundbybergsvägen 1], 171 11 Solna

Telefon: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99, registrator@tlv.se, www.tlv.se

Org. nr 202 100-5364

Sändlista

Datainspektionen	datainspektionen@datainspektionen.se
Dentallaboratoriernas riksförening	Samma som Sveriges Tandteknikerförbund
Föreningen svensk dentalhandel	fsd@branschkansliet.se
Försäkringskassan	huvudkontoret@forsakringskassan.se lars-l.olsson@forsakringskassan.se
Handikappförbundens samarbetsorgan	hso@hso.se
Konjunkturinstitutet	ki@konj.se
Konkurrensverket	konkurrensverket@kkv.se
Konsumentverket	konsumentverket@konsumentverket.se
Läkemedelsverket	registrator@mpa.se
PRO	info@pro.se
SPF	info@spfension.se
Regelrådet	regelradet@regelradet.se
SKL	info@skl.se
Socialstyrelsen	socialstyrelsen@socialstyrelsen.se
Specialistföreningarna Svensk käkkirurgisk förening Svenska Parodontologföreningen Svensk förening för oral protetik Svensk förening för bettfysiologi Svenska Endodontiföreningen Svensk förening för odontologisk radiologi Svenska ortodontiföreningen Sveriges Privata Specialisttandläkare	bjorn.johansson@karolinska.se info@parodontologforeningen.org.se carl.fredrik.arnelund@orebroll.se sfb@bettfysiologi.org maria.nilner@mah.se charlotte.uln@ptj.se Gulli.Olsson-Sandin@skane.se Lars.Medin@ltdalarna.se per@karlakliniken.se
Statens beredning för medicinsk utvärdering	info@sbu.se
Svensk Sjukhustandläkarförening	madeleine.wertsen@vgregion.se anders.leven@lio.se
Svenska tandköterskeförbundet	exp@svetf.se
Sveriges folktandvårdsförening	raimo.palvarinne@lio.se
Sveriges privattandläkarförening	info@ptl.se
Sveriges Konsumenter	info@sverigeskonsumenter.se
Sveriges tandhygienistförening	yvonne.nyblom@telia.com
Sveriges tandläkarförbund	kansli@tandlakarforbundet.se
Sveriges tandteknikerförbund	dental.drs@telia.com
Tandhygienistutbildningen Jönköping	registrator@hhj.hj.se
Tandhygienistutbildningen Karlstad	registrator@kau.se
Tandhygienistutbildningen Dalarna	registrator@du.se
Tandhygienistutbildningen Kristianstad	registrator@hkr.se
Institutionen för odontologi Göteborg	registrator@gu.se
Institutionen för odontologi Stockholm	registrator@ki.se
Tandvårdshögskolan Malmö	registrator@mah.se
Institutionen för odontologi Umeå	registrator@umu.se
Tjänstetandläkarna	Box 2287, 103 17 Stockholm kenth@stf-tt.org

För kännedom till

Brukarrådet
Systemleverantörerna

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 55 [Sundbybergsvägen 1], 171 11 Solna

Telefon: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99, registrator@tlv.se, www.tlv.se

Org. nr 202 100-5364

Remiss, del A

Förslag till ändring i föreskrift TLVFS 2008:1 till den 1 juli 2010 inklusive konsekvensutredning

Inledning

Sammanfattningsvis kan de föreslagna ändringarna till den 1 juli 2010 delas in i olika grupper:

Uppdrag. Kvarvarande frågor från departementsutredningen vilka inte beretts tidigare, samt uppkomna frågor i nämndens arbete som behövts utredas. Arbetsgrupper med sakkunniga har berett följande områden

- Utbytespaketen,
- Förtydliganden inom tandreglering,
- Nya åtgärder inom parodontologi, samt
- Översyn inom protetikområdet.

Korrigerig av tidigare förbiseenden i regelverket

Komplettering och justering av gällande regelverk

Omfördelning av innehåll mellan föreskrift, allmänna råd och handbok

Förtydliganden

Språklig översyn påbörjad av inte korrekta uttryck samt layoutöversyn.

Flera av de ändringar som föreslås i gällande föreskrift görs för att förenkla och förtydliga regelverket. Ett tydligare regelverk för vårdgivarna medför ökad trygghet, mindre osäkerhet, färre frågor till Försäkringskassans kundtjänst vilket bidrar till mindre administration. Ett tydligare regelverk innebär att det blir enklare att hitta i regelverket, bättre och mer logisk struktur samt att texterna blir enklare att förstå.

Eftersom nya diagnos/tillstånd och fler åtgärder föreslås kan detta medföra en ökad tydlighet men också innebära mer information att sätta sig in i.

I föreskriften föreslås ett antal förändringar som gäller för ett flertal diagnos/tillstånd respektive åtgärder. Med *programmering* avses både programmering av Försäkringskassans IT-stöd samt i datajournalssystemen. I föreskriften används *vedertagna termer* för diagnoser, tillstånd, åtgärder eller konstruktioner. I de fall även förklaringar av termer funnits ändras detta, till exempel i diagnos/tillstånd 3042. En rad *språkliga korrigeringar* görs avseende bruket av förkortningar samt layoutförändringar i form av användning av punktsatser.

Mot bakgrund av införandet av utbytesåtgärder införs i Bilaga 1 för diagnos/tillstånd i 4000- och 5000-serien ytterligare en kolumn avseende utbytesåtgärder.

Som en vidare följd av förslaget till införande av utbytesåtgärder måste regel D.4, D.5, E.4, E.5, E.6 samt E.9 ändras med tillägg av nya åtgärdsnummer. Det sker inte någon ändring i sak för respektive regel till följd av tilläggen.

Dokumentationskrav för att visa aktuell skada eller anledning till att viss behandling måste utföras har lagts till på ett antal ställen. Dessa bedöms vara nödvändiga för att i efterhand ska gå att avgöra om behandling är ersättningsberättigande. Den ökade administrativa bördan för detta har bedömts vara rimlig. De mätningar som görs av Tillväxtverket för att kunna beräkna de administrativa kostnaderna för företag omfattar i dagsläget inte TLV:s regelverk, varför TLV inte kan beräkna hur stora dessa administrativa kostnader är.

Ingen av de föreslagna ändringarna har någon konsekvens i förhållande till Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

De föreslagna ändringarna kommer att föranleda informationsinsatser från TLV:s sida. En särskild plan för detta kommer att tas fram i samarbete med myndighetens kommunikationsavdelning.

Övriga ändringar beskrivs i respektive konsekvensruta.

Appendix

I appendix finns föreskriftstexten efter föreslagna ändringar utan ändringsmarkering.

Föreslagna ändringar i TLVFS 2008:1

4 § Definitioner

Påbörjad åtgärd

En åtgärd är påbörjad för:

- rotbehandling när trepanation skett.
 - fyllningsterapi när preparation av kavitet skett.
 - ~~fast~~tandstöd protetik när slutlig preparation inför definitivavtryck skett.
 - avtagbar protetik när definitivavtryck tagits.
 - bettskena, annan skena eller klammerplåt när avtryck tagits.
 - implantatkirurgi, antingen när ett implantat installerats eller när benaugmentation utförts.
 - implantatprotetik när definitivavtryck tagits, eller
 - tandreglering när apparatur utlämnats.
- Implantatbehandling är påbörjad när implantatkirurgi påbörjats.

Slutförd åtgärd

En åtgärd är slutförd för:

- rotbehandling när rotfyllningen är utförd.
- fyllningsterapi när fyllningen är utförd.
- ~~fast~~tandstöd protetik när konstruktionen är utlämnad.
- avtagbar protetik när protesen är utlämnad.
- bettskena, annan skena eller klammerplåt när skenan-den är utlämnad.
- implantatkirurgi när samtliga implantat är installerade.
- implantatprotetik när konstruktionen är utlämnad, eller
- tandreglering när apparatur är avlägsnad och retention är inledd.

Implantatbehandling är slutförd när konstruktionen är utlämnad.

Om det finns särskilda skäl får vid ~~fast~~tandstöd protetik, avtagbar protetik och implantatprotetik åtgärden anses slutförd vid annan tidpunkt än när konstruktionen är utlämnad.

Diagnos/tillstånd 4 § Definition av påbörjad åtgärd och slutförd åtgärd

Begreppet "fast protetik" byts i definitionen liksom i hela föreskriften mot "tandstöd protetik". I föreskriften har båda begreppen använts där betydelsen är densamma. Ändringen sker för att korrekt benämning ska användas och för att det bör vara samma begrepp som används i hela föreskriften. Definitionerna för påbörjad och slutförd åtgärd kompletteras även med vad som gäller för skena för vertikal platsberedning och för klammerplåt.

Konsekvens: Mer tydligt regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdstödet. Medför ingen programmering.

1. Denna författning träder i kraft 1 juli 2010.
2. För behandling som omfattats av regel E.4 som har påbörjats och där implantat installerats före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter, dock längst till och med 30 juni 2011.
3. För tandregleringsåtgärder inom diagnos/tillstånd 5901–5913 som har påbörjats före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter, dock längst till och med 30 juni 2013.
4. För behandling inom diagnos/tillstånd 5072 där preparation för tandstöd protetik utförts före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter, dock längst till och med 31 oktober 2010.

Övergångsregler

De flesta åtgärder i tandvårdsstödet påbörjas och avslutas samma dag vilket innebär att behovet av övergångsregler är begränsat.

Vid en del behandlingar som pågår under en längre tid kan det dock vara nödvändigt att låta äldre bestämmelser fortsätta att gälla i tandvårdsstödet så att kostnaden för patienten blir förutsägbar. I dessa fall fordras en övergångsbestämmelse som medför att det som var ersättningsberättigat när behandlingen påbörjades också ersätts när behandlingen avslutas.

Föreslagna ändringar till den 1 juli 2010 innebär att systemet med utbytespaket tas bort och ersätts med utbytesåtgärder. Vidare har diagnos/tillstånd för tandreglering justerats liksom villkoren för diagnos/tillstånd 5072.

En särskild övergångsregel tillförs därför som berör diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 vid utbyte av åtgärd enligt regel E.4, när implantat har installerats före den 1 juli 2010. För tandregleringsåtgärd som påbörjats före den 1 juli 2010 för att avslutas inom diagnos/tillstånd 5901 – 5913 samt för diagnos/tillstånd 5072 där preparation för tandstödd protetik utförts före den 1 juli 2010 tillförs också övergångsregler.

Tiden från det att en åtgärd påbörjas till dess att den slutförs kan avseende dessa diagnoser bli mycket lång, varför det bör finnas en borte gräns i övergångsbestämmelsen. Patienter kan bli sjuka, avbryta behandling eller av annan anledning inte fullfölja en planerad åtgärd. För behandlare kan det då bli mycket svårt att efter lång tid tillämpa den äldre bestämmelsen, särskilt om patienten byter behandlare. Det är viktigt med tydliga slutdatum för övergångsbestämmelser och det har bedömts att ett år vid implantatbehandling, fyra månader för tandstödd protetik där preparation har skett och tre år vid tandreglering är rimlig tid.

Tidsgränserna i har valts mot bakgrund av hur lång tid sådan behandling vanligen förflyter, även när det kan tillstöta komplikationer.

Konsekvens: Med en särskild övergångsregel försvinner risken att patienter drabbas av stora oförutsedda kostnader som kan medföra att de inte har råd att slutföra en påbörjad, omfattande behandling. Påverkan på kostnader för tandvårdsstödet är försumbar.

Bilaga 1 Ersättningsregler

3041	Gingivit (akut och kronisk).	–	162, 203, 301, 302, 303 , 311, 341, 342, 362, 492
------	------------------------------	---	--

Diagnos/tillstånd 3041

Åtgärd 302 och 303 tas bort som en följd av ändringen den 1 juli 2009 vilken medförde att åtgärd 302 och 303 inte kan användas för depuration/mekanisk infektionsbekämpning.

Depuration/mekanisk infektionsbekämpning sker med åtgärd 203 eller åtgärd 341 eller åtgärd 342. Justeringen görs för att åstadkomma ett mer tydligt och mindre komplicerat regelverk.

Konsekvens: Mer tydligt regelverk. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

3042	Mucosit (inflammation i slemhinnan runt vid implantat.)	–	162, 203, 301, 302, 303, 311, 341, 342, 362, 491, 492, 882
------	--	---	---

Diagnos/tillstånd 3042

Åtgärd 882 (Av- och påmontering av implantatförankrad bro) tillförs.

För att kunna behandla mukositis är det vid vissa tillfällen angeläget att kunna ta bort en implantatkonstruktion. Behandlas inte mukositis kan den utvecklas till periimplantit vilket är en mer allvarlig sjukdom som ofta är svår och kostsam att behandla.

Det bedöms vara ett litet antal patienter med mukositis där avmontering av implantatkonstruktion blir aktuell.

Konsekvens: Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

3043	Parodontit, (akut, aggressiv, med genetisk koppling och kronisk tandlossning)	För åtgärd 343 ska total tidsåtgång dokumenteras i patientjournalen. Se bilaga 3 allmänna råd.	162, 203, 301, 302, 303, 311, 341, 342, 343, 362, 401, 402, 403, 404, 441, 442, 444, 491, 492
3044	Peri-implantit	För åtgärd 343 ska total tidsåtgång dokumenteras i patientjournalen.	162, 301, 302, 303, 311, 341, 342, 343, 362, 405, 429, 435, 436, 441, 443, 445, 491, 492, 882

Diagnos/tillstånd 3043, 3044

Ny åtgärd 343 (Särskilt tidskrävande behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit) förs in i diagnos/tillstånd 3043 och 3044. Det förtydligas i villkorskolumnen att totalt åtgångs-tid för behandlingen när åtgärd 343 används ska dokumenteras i patientjournalen.

Nya åtgärder 435 och 436 tillförs till diagnos/tillstånd 3044, Periimplantit. Åtgärderna avser borttagande av implantat som inte läkt in i käkbenet.

Ny åtgärd 444 (Omfattande kirurgisk behandling av tandlossningssjukdom vid sju tänder eller fler, eller parodontal operation vid tre tänder eller fler i kombination med annan operation) förs in i diagnos/tillstånd 3043 Parodontit.

Ny åtgärd 445 (Omfattande kirurgisk behandling av periimplantit vid fem implantat eller fler, eller operation vid periimplantit vid tre implantat eller fler i kombination med annan operation) förs in i diagnos/tillstånd 3044 Periimplantit.

För konsekvensutredning av införandet av nya åtgärder se under respektive åtgärdsnummer.

Konsekvens: Svårt att bedöma ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet, se vidare respektive åtgärd. Medför programmering.

3051	Sjukdomar i tandpulpan och de periradikulära vävnaderna	C.1	163, 301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 541, 591
------	---	-----	---

Diagnos/tillstånd 3051

Åtgärd 441 (Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enstaka implantat, per operationstillfälle) tillförs.

I åtgärdstexten till åtgärd 441 framgår att en tand kan rotsepareras på grund av apikal sjukdom vilket är det samma som sjukdom i de periradikulära vävnaderna. Korrigering av förbiseende att åtgärd 441 därmed ska finnas i diagnos/tillstånd 3051. Rotseparation är en sällan förekommande behandling. Om ändring av föreskrifterna inte kommer till stånd uppnås inte intentionerna med stödet, där behandling av smärta och sjukdom tillhör de prioriterade områdena.

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Tydligare regelverk medför minskad administrativ tid för vårdgivarna och färre frågor till Försäkringskassan. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

3063	Rotfraktur, tvär_	C.1	301, 302, 303 , 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591
------	-------------------	-----	--

Diagnos/tillstånd 3063

Åtgärd 301, 302 och 303 (Sjukdomsbehandling) tillförs.

Vid en tvär rotfraktur, vilket innebär att övre delen av en tand går av och del av roten sitter kvar, kan annan behandling än att ta bort roten behöva utföras. Det kan till exempel vara att stilla blödning och limma krondelen till grann tand. Detta ingår i åtgärderna för sjukdomsbehandling vilka således bör finnas inom diagnos/tillstånd 3063. I det fall ändringen av föreskrifterna inte kommer till stånd kommer behandlaren i vissa fall tvingas använda en annan, felaktig diagnos/tillstånd, eftersom behandling av sjukdom och smärta ska ingå i tandvårdsstödet enligt stödets intentioner. Det kan också förekomma att patienten själv får betala sjukdomsbehandlingen.

Rotfrakturer är sällan förekommande.

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

3064	Rotfraktur, längs_	–	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491
------	--------------------	---	--

Diagnos/tillstånd 3064

Åtgärd 441 (Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enstaka implantat, per operationstillfälle) tillförs.

I åtgärdstexten till åtgärd 441 framgår att en tand kan rotsepareras på grund av fraktur. Fraktur kan gälla både längsfraktur och tvärfraktur, men åtgärden finns inte med i diagnos/tillstånd för längsfraktur. Korrigering av ett tidigare förbiseende att åtgärd 441 ska finnas i diagnos/tillstånd 3064. Rotseparation är en sällan förekommande behandling. Om ändring inte kommer till stånd uppnås inte intentionerna med stödet, där behandling av smärta och sjukdom tillhör de prioriterade områdena.

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Tydligare regelverk medför minskad administrativ tid för vårdgivarna och färre frågor till Försäkringskassan. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

Diagnos-kod	Diagnos/tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)
4001	Defekt i tand på- grund- av- p Primärkaries_	D.2, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922

4002	Omfattande defekt i tand på grund- av v- pPrimärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	<u>922</u>
4011	Defekt i tand på grund- av v- sekundärkaries.	D.2, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	<u>921, 922</u>
4012	Omfattande defekt i tand på grund- av v- Ssekundärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	<u>922</u>

Diagnos/tillstånd 4001, 4002, 4011, 4012

Åtgärd 441 (Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enstaka implantat, per operationstillfälle) tillförs.

I åtgärdstexten till åtgärd 441 framgår att en tand kan rotsepareras på grund av karies. Korrigering av ett tidigare förbiseende att åtgärd 441 ska finnas i diagnos/tillstånd 4001, 4002, 4011 och 4012. Rotseparation är en sällan förekommande behandling. Om ändring inte kommer till stånd uppnås inte intentionerna med stödet, där behandling av smärta och sjukdom tillhör de prioriterade områdena.

Utbytesåtgärd tillförs. Utbytesåtgärd 921 och 922 tillförs till diagnos/tillstånd 4001 och 4011, det vill säga där regel D.3 Kronregel, inte tillämpas. Inom dessa diagnoser/tillstånd är krona inte ersättningsberättigande. Utbytesåtgärd 922 tillförs till diagnos/tillstånd 4002 och 4012 där regel D.3 tillämpas. Inom dessa är krona ersättningsberättigande för tand 1-6 eller tand 7 om tand 6 saknas (se vidare regel D.3) och här kan utbytesåtgärd tillämpas för tand 7 och 8.

Se vidare separat konsekvensutredning för införandet av utbytesåtgärder (remiss del B).

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Tydligare regelverk medför minskad administrativ tid för vårdgivarna och färre frågor till Försäkringskassan. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4071	Defekt i tand på grund- av v- erosion, eller abrasion eller attrition.	D.2, D.4, D.5	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707	<u>921, 922</u>
------	--	---------------	---	-----------------

4072	Omfattande defekt i tand på grund- av- A abrasion/ tandslitage eller attrition in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591 ₁ och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708 ₁ eller b) 801, 802, 803, 891 ₁	<u>922</u>
------	---	-------------------------	---	------------

Diagnos/tillstånd 4071, 4072

Utbytesåtgärd 921 och 922 tillförs till diagnos/tillstånd 4073 och utbytesåtgärd 922 tillförs till diagnos/tillstånd 4072. Se nedan.

Rubriken för diagnos/tillstånd 4072 har genom tillägget av ordet attrition förtydligats, så det framgår vilken typ av tandslitage som avses. Attrition är en delmängd av termen tandslitage, där de övriga är abrasion och erosion. Se vidare separat konsekvensutredning för införandet av utbytesåtgärder.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4073	Omfattande defekt i tand på grund- av- erosion in i dentinet. på lingualytan	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	202, 203, 204, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, <u>701, 702, 703,</u> <u>704, 705, 706, 707, 708,</u> 801, 802, 803, 891	<u>922</u>
4074	Defekt i tand på grund- av- extern resor ption .	D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 492, 701, 702, 703, 704, 705, <u>706</u>	<u>921, 922</u>

Diagnos/tillstånd 4073, 4074

Åtgärder för fyllningar tillförs för omfattande defekt på grund av erosion. Enligt gällande regelverk är endast kronterapi ersättningsberättigande om tanden ska behållas. Möjlighet bör finnas till fyllningsterapi i de fall behandlaren bedömer det som lämpligast. Det innebär också att utbyte av åtgärd blir möjligt om erosionsskadan berör en tand i position 7.

I rubriken diagnos/tillstånd 4073 stryks "på lingualytan" som en följd av ändring i regel D3. Se konsekvensutredning vid regel D3.

Det är få tillfällen där fyllningsterapi används i stället för kronterapi så besparingen blir försumbar. Utbytesåtgärd tillförs, se nedan.

Konsekvens: Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4075	Infraokklusion.	D.4, D.5	362, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	<u>921, 922</u>
4076	Infraokklusion där minst 1/3 <u>en tredjedel</u> av kronhöjden är under okklusionsplanet.	D.1, D.3, D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491 ₁ och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708 ₁ eller b) 801, 802, 803, 891 ₁	<u>922</u>

4077	Mineraliseringsstörning med defekt av ringa omfattning.	D.4, D.5 Ersättningsberättigande endast för tand i position 3-3.	362, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921,
------	---	---	--	-----------------

Diagnos/tillstånd 4077

Diagnos/tillstånd 4077 är ersättningsberättigande endast för behandling av tänder i position 3-3. Åtgärder för fyllningar, som enbart är ersättningsberättigande för premolar och molar, ska därför inte finnas inom denna diagnos/tillstånd varför åtgärd 704, 705 och 706 tas bort.

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Tydligare regelverk medför minskad administrativ tid för vårdgivarna och färre frågor till Försäkringskassan. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

Diagnos/tillstånd 4075 – 4882 Utbytesåtgärd tillförs.

Utbytesåtgärd 921 och 922 tillförs till samtliga diagnos/tillstånd som regel D.4, Utbytesåtgärd, tillämpas för och regel D.3 Kronregel inte tillämpas för. Inom dessa är krona inte ersättningsberättigande och utbyte kan ske när patienten väljer krona istället för fyllning.

Utbytesåtgärd 922 tillförs till de diagnoser/tillstånd som regel D.3 tillämpas. Inom dessa är krona ersättningsberättigande för tand 1-6 eller tand 7 om tand 6 saknas (se vidare regel D.3) och här kan utbytesåtgärd tillämpas för tand 7 och 8.

Se vidare separat konsekvensutredning för införandet av utbytesåtgärder (remiss del B).

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4079	Symtomgivande sprickbildning i kuspar tand.	D.2, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4080	Substansförlust i tand. Fraktur av kronsubstans.	D.2, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4081	Omfattande substansförlust i tand. Fraktur av kronsubstans.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	922
4471	Bristande kontaktpunkt mellan två tänder.	D.4, D.5 Villkoret är att m Minst en av de approximala tandytorna ska ha en fyllning.	341, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4771	Förlust av fyllningsmaterial eller fyllningsfraktur utan samtidig karieslesion.	D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922

4772	Omfattande förlust av fyllningsmaterial, eller fyllningsfraktur.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591 ₂ och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708 ₂ eller b) 801, 802, 803, 891 ₂	<u>922</u>
------	---	-------------------------	---	------------

Diagnos/tillstånd 4079

Ordet "kuspar" stryks i rubriken.

Behandling av symtomgivande sprickor bör vara ersättningsberättigande för alla symtomgivande sprickor.

Symtomgivande sprickor är mycket sällan förekommande på andra ställen än i kuspar. Vid ändringen i föreskriften uppnås intentionerna med stödet, där behandling av smärta och sjukdom tillhör de prioriterade områdena. Reglerna blir vid ändring mer fullständiga och patienter som tidigare inte fått stöd för sina behov kommer att få statligt tandvårdsstöd.

Konsekvens: Mer komplett regelverk. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

4881	Lossnad fasad på krona, eller lossnat inlägg.	D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 811, 891	<u>921, 922</u>
------	--	----------	--	-----------------

Diagnos/tillstånd 4881

Åtgärd 706 (Fyllning av tre eller flera ytor på premolar eller molar) tillförs. Eftersom lossnat inlägg från den 1 juli 2009 finns inom diagnos/tillstånd 4881 och inlägg ofta sträcker sig över tre ytor, bör även sådan fyllning vara ersättningsberättigande om inlägget inte kan återcementeras. Alternativet för behandlaren är att använda annan diagnos/tillstånd för fyllningsterapi, till exempel substansförlust i tand. Regelverket blir mer logiskt och tydligt samt enklare att använda om diagnos/tillstånd för den ursprungliga orsaken, det vill säga det lossnade inlägget, kan användas. Dessutom kan utbytesåtgärd i och med ändringen tillämpas även för premolar/molar. Är sällan förekommande.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4882	Lossnad krona - eller frakturerad kronatandstödd protetisk konstruktion. Med krona avses laboratoriefremställd krona, emaljretinerad konstruktion, onlay, pelare, radikulärförankring eller innerkrona samt klinikframställd pelare.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5 Ny krona-konstruktion ersätts när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig. Se bilaga 3 allmänt råd	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 523, 591 ₂ och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708 ₂ eller b) 708, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 815, 891 ₂	<u>922</u>
------	--	--	---	------------

Diagnos/tillstånd 4882

Rubriken förtydligas och avgränsningen till krona ändras till tandstödd protetisk konstruktion.

Det innebär att diagnos/tillstånd kan användas för alla typer av tandstödda konstruktioner som lossnat.

Åtgärd 811 ändras på samma sätt. Ny konstruktion följer regel D.3, D.4 samt innehållet i de åtgärder som är ersättningsberättigande.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

4883	<u>Omfattande defekt eller substansförlust i tand när utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.</u>	<u>D.1, D.3, D.5</u> <u>Långtidstemporär krona är ersättningsberättigande vid omfattande defekt när utvärdering av behandling av karies eller parodontit, rotbehandling eller behandling av käkfunktionsstörning behöver göras under minst sex månader på grund av att prognosen är osäker för den permanenta behandlingen.</u>	<u>362, 802, 803, 809, 891</u>	=
4884	<u>Omfattande defekt eller substansförlust i tand hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter eller i bett med tveksam prognos.</u>	<u>D.1, D.3, D.5</u> <u>Semipermanent krona är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras</u> <u>– för patient när hälsotillståndet förhindrar att hela tandvårdsbehovet kan tillgodoses, eller</u> <u>– vid tveksam prognos hos aktuell tand.</u>	<u>362, 802, 803, 807, 809, 891</u>	=

Ny Diagnos/tillstånd 4883

Ny diagnos/tillstånd tillförs.

Motsvarande diagnos/tillstånd finns vid partiell tandlöshet. Men utvärdering av behandlad sjukdom kan behövas även vid enskilda tänder. Regelverket är uppbyggt i en reparativ del (4000-diagnoser) och en rehabiliterande del (5000-diagnoser). Både reparation och rehabilitering ska ibland lösas med kronterapi. Därför måste vissa diagnoser/tillstånd finnas inom såväl 4000-serien som 5000-serien. Utvärdering om en tand kan behållas och senare kronföres eller användas i en konstruktion kan behöva göras både av en enskild tand som har granntänder eller om tanden finns i en partiellt tandlös käke. För att regelverket ska bli mer komplett och logiskt bör ny diagnos/tillstånd 4883 tillföras. Det följer av intentionerna med stödet att behandling av sjukdom och smärta ska prioriteras. Det bedöms vara få tillfällen när utvärdering av minst sex månader kommer att behövas.

Konsekvens: Mer kompletta regler. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

Ny Diagnos/tillstånd 4884

Motsvarande diagnos/tillstånd finns vid partiell tandlöshet och inom denna är en semipermanent behandling ersättningsberättigande. Det finns dock även enskilda tänder som får omfattande defekter hos patienter med nedsatt hälsa eller som står i bett med dålig prognos när ingen permanent protetisk behandling planeras. Denna möjlighet bör således finnas även om en enskild tand blir skadad, inte endast vid partiell tandlöshet. Regelverket är uppbyggt i en reparativ del (4000-diagnoser) och en rehabiliterande del (5000-diagnoser). Vissa diagnoser/tillstånd måste därför finnas inom såväl 4000-serien som 5000-serien. För att regelverket ska bli mer komplett och logiskt bör ny diagnos/tillstånd 4884 tillföras. Det följer av intentionerna med stödet att behandling av sjukdom och smärta ska prioriteras.

Det bedöms vara få tillfällen när semipermanent behandling behöver utföras inom denna diagnos/tillstånd.

Konsekvens: Mer kompletta regler. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering. Motsvarande diagnos/tillstånd finns vid partiell tandlöshet.

D.1 Dokumentation

Vid kronterapi, åtgärder 801–808, ska aktuell diagnos/tillstånd dokumenteras innan behandling åtgärden påbörjas. Dokumentation ska ske med foto eller modell om diagnos/tillstånd inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. Om dokumentation med foto, modell eller röntgen inte är möjlig innan behandling påbörjas, ska förutom skriftlig dokumentation i patientjournalen, dokumentation med foto, modell eller röntgen ske så snart det är möjligt.

Regel D.1

Dokumentation av diagnos/tillstånd innan behandling påbörjas är viktigt för att i efterhand kunna avgöra om åtgärderna som utförts är ersättningsberättigande. Definitionen av påbörjad åtgärd har i vissa fall förväxlat med när diagnos/tillstånd ska dokumenteras. Föreslagen ändring förtydligar regel D.1.

Fråga har också uppkommit om hur man ska göra om skadan inte går att dokumentera innan någon behandling påbörjas. Även detta förtydligas (exempel: vid karies under en krona kan dokumentation ske när kronan lossats).

Konsekvens: Tydligare regler. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

D.3 Kronregel

Vid en omfattande defekt är kronterapi ersättningsberättigande för tand i position 1-6 eller i position 7 förutsatt att tand i position 6 i aktuell eller antaganderande kvadrant saknas och inte är ersatt samt att antagonist finns.

Med antagonist menas naturlig tand, rekonstruktion på tand eller implantat, eller protes tand i motstående käke, vilken ger tuggkontakt mot tand i position 7 i aktuell kvadrant.

Omfattande defekt innebär a)

= att defekten omfattar minst fyra av fem ytor på premolar eller molar, och eller tre av fyra ytor på framtand eller hörntand samt inbegriper incisalskåret, eller b)

= att 2/3 två tredjedelar av tandens kronvolym är förlorad.

Defekt inbegriper även ytor som har ersatts av fyllningsmaterial.

Omfattande defekt vid abrasion och eller tandslitageattrition innebär att dentinet blottats och att höjden på tandens kliniska krona reducerats med minst 1/3 en tredjedel på lägsta stället. Omfattande defekt vid buckal eller lingual abrasion eller attrition innebär att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal- eller lingualytan.

Omfattande defekt vid erosion innebär att dentinet på buckal-, lingual- och eller ocklusalytan har blottats och en övervägande del av emaljen har försvunnit.

Vid sekundärkaries vid ersättningsberättigande befintlig krona ersätts ny krona

= när kariesangreppet inte kan åtgärdas utan att kronan avlägsnas, eller

= när underliggande tandsubstans försvagats så mycket att kronan inte har en långsiktigt är hållbar prognos.

Orsaken till varför befintlig krona inte kan behållas ska dokumenteras i patientjournalen.

Regel D.3

Flera ändringar föreslås:

1. Enligt gällande regel är kronterapi för tand i position 7 med omfattande defekt ersättningsberättigande när tand i position 6 bredvid saknas. Syftet med regeln gällande tand i position 7 om tand 6 saknas är att ett molarstöd per sida bör finnas. Ändringen medför att det är ersättningsberättigande också om defekten finns på den antaganderande (motbitande) tand 7. Därmed uppfylls syftet med tandvårdsstödet fullt ut.
2. Förtydligande att tand 6 endast betraktas som saknad om den inte är ersatt av fast protetisk konstruktion.
3. Omfattande defekt på grund av erosion inbegriper även när defekten finns på buckalytor. Det följer stödets intention att behandling av smärta och sjukdom ska prioriteras.
4. Textförtydligande att det endast är vid ersättningsberättigande krona som ny krona är ersättningsberättigande när sekundärkaries medför att en befintlig krona inte kan behållas. Detta för att undvika missförstånd.

Punkt 1, medför ökning av kostnaderna för tandvårdsstödet. Idag erhåller patienten tandvårdsstöd motsvarande en tretytsfyllning.

Punkt 2 och 4, medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet.

Punkt 3, berör relativt få patienter med i övrigt svårbehandlade skador. Påverkan på tandvårdsstödet bedöms därför bli liten.

I regeln införs punktsatser för att underlätta läsningen.

Konsekvens: Ändringarna har olika påverkan på tandvårdsstödet. Punkt 1 medför ökade kostnader för tandvårdsstödet. Punkt 2 och 4 medför tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd men ingen ekonomisk påverkan. Punkt 3 medför en viktig ändring för enskilda patienter men en försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Ingen av ändringarna medför programmering.

D.4 ~~Utbytes~~ ~~av~~ åtgärd, krona

Om patienten väljer en behandling i form av en krona (åtgärd ~~801~~, 801 och 802 eller ~~åtgärd~~ 801 och 803) och regel D.3 inte är tillämplig, används utbytesåtgärd 921 om defekten avser en fram- eller hörntand, eller utbytesåtgärd 922 om defekten avser en premolar eller en molar. beräknas Tandvårdsersättning beräknas för ~~motsvarande~~ åtgärd 703 om defekten avser en fram- eller hörntand, eller ~~för~~ motsvarande åtgärd 706 om defekten avser en molar eller premolar.

– Tandvårdsersättning beräknas dock på det lägsta av följande tre belopp:

– referenspriset för den ersättningsberättigande åtgärden (703 för fram- eller hörntand, 706 för molar eller premolar), ~~eller~~

– referenspriset ~~för~~ för faktisk utförd utbytesåtgärd, eller

– vårdgivarens ~~priser för den aktuella patienten för~~ de faktisk utförda utbytesåtgärderna (åtgärd ~~801 och 802~~ 921 eller ~~åtgärd 801 och 803~~ 922).

Regel D.4

Regel D.4 konsekvensändras med anledning av införandet av utbytesåtgärder, se inledning. I sak är regeln inte ändrad utan bygger samma grunder som tidigare.

Se vidare separat konsekvensutredning för utbytesåtgärder (remiss del B).

Konsekvens: Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

D.5 ~~Fast~~ ~~Tandstöd~~ protetik som görs om

Inom två år efter slutförande av ~~en fast protetisk~~

– åtgärd 801, ~~803~~ 808 eller 815 är ~~ny~~ åtgärd 801, ~~803~~ 808, 811 eller 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,

– åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,

– åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,

– åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 för samma tandposition, eller

– åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för

bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

Undantag när fast protetik görs om: Efter förhandsprövning enligt 6–7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, följande fall är åtgärd ~~801, och 802, 803, 806, 808, 811 eller åtgärd 815~~ 801 och ~~803~~, efter förhandsprövning, ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 inom två år från det att åtgärd ~~erna~~ 801, 802, 803, 806, 808 eller 815 eller utbytesåtgärd 921, 922, 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 slutförts:

1. om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,

2. om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller

3. om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada på annan tandposition.

Vad som anges i detta stycke ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning vid utbytesåtgärd behöver behandlas.

Regel D.5

Regel D.5 förtydligas och konsekvensändras. Justering av rubriktexten för att få en enhetlig benämning i hela föreskriften, se 4 §. Vissa språkliga justeringar i regeln.

Första stycket: Nuvarande formulering rörande åtgärd 801-803 har medfört tolkningsproblem. Det anges att

Åtgärd 801-803 begränsas mot samma åtgärder men inte tydligt uttryckt hur. I omgörningsreglerna föreslås nu ett förtydligande. I punktsatserna i första stycket anges begränsningarna. Åtgärd 801 begränsas mot 801. I punktsatserna anges vidare de begränsningar som gäller för åtgärd 802, 803 och 806. Åtgärd 806, 808 och 815 tillfördes diagnos/tillstånd 4882 den 1 juli 2009. Som en följd av det införs dessa åtgärder även i regel D.5. Utöver detta tillförs åtgärd 811 (cementering av lossnad krona) som inte heller ska kunna utföras igen inom en tvåårsperiod. Det medför att omgörningsreglerna blir enhetliga för all sorts protetik (tandstödd protetik, avtagbar protetik eller implantatprotetik).

Regel D.5 ändras även till följd av införandet av utbytesåtgärder och följer regel E.4, Utbytesåtgärder, implantat. Exempel: När en krona (åtgärd 801) har utförts lämnas inte tandvårdsersättning inom två år för åtgärd motsvarande denna (åtgärd 801) vid behandling av en-tandslucka i bredvidliggande tandposition. Se vidare inledning.

Ovan nämnda åtgärder 806, 808, 811 och 815 införs i tredje stycket och kan således bli ersättningsberättigande inom två år efter förhandsprövning. Även utbytesåtgärderna förs in så att tandvårdsersättning kan lämnas inom två år efter förhandsprövning.

Se vidare separat konsekvensutredning för införandet av utbytesåtgärder (remiss del B).

Regeln justeras även genom att uppräkningsarna sker genom punktsatser för att underlätta läsningen.

Åtgärd 806, 808 och 815 är sällan utförda åtgärder och därmed ytterst sällan föremål för omgörning. Försumbar besparing för tandvårdsstödet att de infogas i omgörningsregeln. Vi bedömer det inte heller särskilt vanligt med reparation av enskilda kronor.

Konsekvens: Tydligare och mer enhetliga regler. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

Diagnos-kod	Diagnos/tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)
5001	Helt tandlös underkäke utan implantat.	E.2, E.3, E.7, E.8, E.9	362, 420 , 423, 424, 425, 426, 491, 492, 827, 829, 865, 871, 874, 878, 891	=
5002	Helt tandlös överkäke utan implantat.	E.2, E.3, E.7, E.8, E.9	362, 420 , 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 828, 829, 851 , 861, 862, 863, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 878, 891	=

Diagnos/tillstånd 5001, 5002

Det har rått oklarheter kring vilken diagnos/tillstånd som ska användas för helt tandlösa käkar utan implantat. För att förtydliga detta och förenkla för behandlarna görs ett förtydligande i texten i diagnos/tillstånd 5001 och 5002. För helt tandlös käke som har implantat installerade används diagnos/tillstånd 5447 (vidareutveckling av diagnos/tillstånd 5446, se nedan).

Nummerbyte på åtgärd för implantat från 851 till 420. Se åtgärd 420.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5005	Partiell tandlöshet oavsett antal tänder och där tandlöshetstillståndet ska åtgärdas med avtagbar protes.	E.5, E.8, E.9, E.11 Urtagskrona (åtgärd 801 , 801 och 802 eller 801 och 803) ersätts där det behövs är <u>ersättningsberättigande när den behövs för att</u> <u>– delprotesen ska retineras,</u> <u>– stödtanden ska klara belastningen, eller</u> <u>– delprotesen ska få en gynnsam insättnings- och uttagsriktning.</u> Urtagskrona ersätts är <u>ersättningsberättigande</u> endast i kombination med avtagbar protes. <u>Dokumentation av att behandling med urtagskrona är nödvändig ska ske med foto, modell eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournalen.</u> <u>Se bilaga 3 allmänt råd.</u>	362, 801, 802, 803, 806, 808, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 835, 891	=
------	---	---	---	---

Diagnos/tillstånd 5005

För att tydliggöra i vilka fall en urtagskrona är ersättningsberättigande flyttas det allmänna rådet för diagnos/tillstånd 5005 till föreskriften. De fall när urtagskrona är ersättningsberättigande anges uttömmande i föreskriften. Dokumentationskravet föreslås bli bindande, det vill säga dokumentation om varför behandlingen är nödvändig ska finnas i patientjournalen.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

5011	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 5 –8 saknas.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstött bro (åtgärderna 801 x 2, 804 x 1, vid rotfyllda stödtänder 802 och/eller 803 (högst 2 totalt)) med högst två stöd (åtgärd 801) och ett bröhängande led (åtgärd 804) distalt placerat är ersättningsberättigande.	362, 801 (högst 2två), 802 eller 803 (högst 2två totalt), 804 (högst 1en), 891	925, 926, 927, 928
5012	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 4 –8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstött bro (åtgärd 801–804) med två stöd (åtgärd 801) och ett hängande broled (åtgärd 804) är ersättningsberättigande. Vid implantatstött protetik är högst två implantat (åtgärd 851) ersättningsberättigande. Hängande broled (åtgärd 853/804) är inte en ersättningsberättigande åtgärd <u>vid enbart implantatprotetik.</u>	362, 420 (högst två) , 421, 422, 423, 424, 425, 426 , 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst 2två), 802 eller 803 (högst 2två totalt), 804 (högst 1en), 808 (högst 1en), 851 (högst 2) , 852 (högst 2två), 891	=

5013	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 3--8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, <u>E.12, E.13</u> Vid implantatstött protetik är högst två implantat (åtgärd 851) och ett hängande bro led (åtgärd 853) ersättningsberättigande.	362, <u>420 (högst två)</u> , 421, 422, 423, 424, <u>425, 426</u> , 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst <u>2två</u>), 802 eller 803 (högst <u>2två</u> totalt), 804 (högst <u>1en</u>), 808 (högst <u>1en</u>), 851 (högst 2) , 852 (högst <u>2två</u>), 853 (högst <u>1en</u>), 891	=
5014	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 2--8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, <u>E.12, E.13</u> Vid implantatstött protetik är högst tre implantat (åtgärd 851) och ett hängande bro led (åtgärd 853) eller högst två implantat och två hängande bro led ersättningsberättigande.	362, <u>420 (högst tre enligt villkor)</u> , 421, 422, 423, 424, <u>425, 426</u> , 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst <u>2två</u>), 802 eller 803 (högst <u>2två</u> totalt), 804 (högst <u>1en</u>), 808 (högst <u>1en</u>), 851 (högst 3 enligt villkor) , 852 (högst <u>3tre</u> enligt villkor), 853 (högst <u>2två</u> enligt villkor), 891	=
5015	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 1--8 saknas	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, <u>E.12</u> Vid implantatstött protetik är högst tre implantat (åtgärd 851) och två hängande bro led (åtgärd 853) eller högst två implantat och tre hängande bro led ersättningsberättigande.	362, 891, och a) 801 (högst <u>2två</u>), 802 eller 803 (högst <u>2två</u> totalt), 804 (högst <u>1en</u>), eller b) <u>420 (högst tre enligt villkor)</u> , 421, 422, 423, 424, <u>425, 426</u> , 427, 428, 430, 491, 492, 851 (högst 3 enligt villkor) , 852 (högst <u>3tre</u> enligt villkor), 853 (högst <u>3tre</u> enligt villkor).	=
5016	Frändstandlöshet där samtliga tänder i position 1 och bakåt saknas samt tandlöshet som går över på motstående sida.	E.2, E.3, E.6, E.9, E.11, <u>E.12</u> Implantatstött protetik ersätts enligt följande. <u>Då</u> När sex tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fyra implantat (åtgärd 851) och två hängande bro led (åtgärd 853) eller högst tre implantat och tre hängande bro led ersättningsberättigande. <u>—Då</u> När sju tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fyra implantat och tre hängande bro led eller högst tre implantat och fyra hängande bro led ersättningsberättigande. <u>—Då</u> När åtta tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fem implantat och tre hängande bro led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande bro led, eller tre implantat och fem hängande bro led ersättningsberättigande. <u>Då</u> När nio tandluckor åtgärdas, räknat från position 5	362, <u>420 (enligt villkor)</u> , 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 851 (enligt villkor) , 852 (högst <u>5fem</u> enligt villkor), 853 (högst <u>5fem</u> enligt villkor), 861, <u>862, 863</u> , 865, 867 , 891	=

		och framåt, är högst fem implantat och fyra hängande bro led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande bro led ersättningsberättigande. När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 ersätts helkäksimplantat.		
--	--	--	--	--

Diagnos/tillstånd 5011, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016

I samtliga ovan nämnda diagnos/tillstånd justeras texten att bli mer enhetlig och lättläst. Åtgärd 425 och 426 (implantatoperation respektive kirurgisk friläggning av fyra implantat eller fler) tillförs till diagnos/tillstånd 5011-5014. Se vidare under åtgärd 425 och 426.

Regel E.12, Befintligt hängande led, tillförs samtliga diagnos/tillstånd 5011-5016.

Regel E.13, Kopplad konstruktion mellan tand och implantat, tillförs diagnos/tillstånd 5011-5014.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5031	Entandslucka inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.14, E.15	362, 801 (högst 2 två), 802 eller 803 (högst 2 två totalt), 804 (högst 1 en), 805 (högst 2 två), 891	925, 926, 927, 928, 940, 941
5033	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13, E.14, E.15 Vid tandlöshet i position 5 och 6 kan bron utsträckas till position 7.	362, 801 (högst 2 två), 802 eller 803 (högst 2 två totalt), 804 (högst 2 två), 805 (högst 2 två), 891	925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 943, 944

Diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 Utbytesåtgärder tillförs

Utbytesåtgärder för implantat tillförs. Den ersättningsberättigande behandlingen för slutning av en- eller tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5031, 5033, 5036 och 5037) är en tandstödd bro liksom när tand 5 saknas vid diagnos/tillstånd 5011 och 5034. När patienten istället väljer implantat används utbytesåtgärder. Till samtliga uppräknade diagnos/tillstånd tillförs utbytesåtgärder för implantatbehandling.

Vid en- respektive tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5031, 5033, 5036 och 5037) tillförs även utbytesåtgärder för ortodontisk slutning (med tandreglering) av tandluckan (åtgärd 940-944)). Se vidare konsekvensutredning utbytesåtgärder (remiss del B).

Regel E.14 och E.15 tillförs diagnos/tillstånd för en- och tvåtandslucka. Till tvåtandslucka förs även regel E.12 och regel E.13.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5034	Tretandslucka. Avsaknad av tre bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Åtgärd för tandstödd bro (åtgärderna 801-805) är ersättningsberättigande vid tretandslucka enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med ett hängande led (åtgärd 804) per saknad tand. Ett eller två brostöd (åtgärd 804) på var sida om tandluckan ersätts.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426 , 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst 4 fyra), 802 eller 803 (högst 4 fyra totalt), 804 (högst 3 tre), 805 (högst 4 fyra), 808 (högst 1 en), 851 (högst 2), 852 (högst 2 två), 853 (högst 1 en), 891	925, 926, 927, 928
------	---	---	---	-------------------------------

		<p>Vid tandlöshet i position 4, 5 och 6 kan bron utsträckas till position 7-8. Saknas tre tänder i position 5, 6 och 7 är tandstödd bro med två stöd (åtgärd 801) och ett hängande led <u>placerat distalt om tandposition 4</u> (åtgärd 804) ersättningsberättigande.</p> <p>—Implantatstödd protetik (åtgärdena 421-424, 851-853) är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med högst två implantat (åtgärd 851) <u>där</u> två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 och med två implantat (åtgärd 851) och ett hängande broled (åtgärd 853) när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5.</p>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5034

En motsägelse finns i meningen som beskriver att saknade tänder ersätts med ett hängande led per saknad tand inom position 5-5 och meningen som beskriver att när tand 4, 5 och 6 saknas kan bron utsträckas till tand 7. Avsikten var precis som för tvåtandsluckan att en bro till tand 7 skulle vara fullt ersättningsberättigande. För närvarande kan man tolka att bro till tandposition 7 ersätts men inte det hängande ledet för tandposition 6. Texten justeras därför så att avsikten uppfylls.

Texten förtydligas också gällande när tand 5, 6 och 7 saknas så att den överensstämmer med texten för diagnos/tillstånd 5011 när tand 5, 6, 7 och 8 saknas. Det är exakt likadan tandstödd konstruktion med två stöd tandposition 3 och tandposition 4 och med ett frihängande led för tandposition 5 som är ersättningsberättigande i båda fallen men det har kunnat missförstås. Just i dessa båda fall gäller också regeln om utbyte till ett implantat i stället för tandstödd bro och ersättningen beräknas på samma sätt.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5035	<p>Fyra- eller flertandlucka. Avsaknad av fyra eller fler bredvidliggande tänder varav minst två inom position 5-5.</p>	<p>E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13</p> <p>Åtgärd för tandstödd bro (åtgärdena 801-805) är ersättningsberättigande vid fyr- eller flertandslucka, tandlucka <u>fyra tänder eller fler</u> enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med ett<u>högst fyra</u> hängande led (åtgärd 804) <u>per saknad tand</u>. Ett eller två brostöd (åtgärd 801) på var sida om tandluckan ersätts.</p> <p>Implantatstödd protetik (åtgärdena 421-426, 851-853) är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med högst</p> <ul style="list-style-type: none"> – två implantat (åtgärd 851) när två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – två implantat (åtgärd 851) och ett hängande led (åtgärd 853) när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 	<p>362, <u>420 (enligt villkor)</u>, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst <u>4fyra</u>), 802 eller 803 (högst <u>4fyra</u> totalt), 804 (högst <u>4fyra</u>), 805 (högst <u>4fyra</u>), 808 (högst <u>4en</u>), 851 (enligt villkor), 852 (högst <u>5fem</u> enligt villkor), 853 (högst <u>5fem</u> enligt villkor), 861, 862, 863, 864, 865, 867, 891</p>	
------	---	--	---	--

		<p>5-5, – tre implantat och ett hängande led eller två implantat och två hängande led när fyra bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – tre implantat och två hängande led eller två implantat och tre hängande led när fem bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fyra implantat och två hängande led eller tre implantat och tre hängande led när sex bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fyra implantat och tre hängande led eller tre implantat och fyra hängande led när sju bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led eller tre implantat och fem hängande led när åtta bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, <u>eller</u> – fem implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led när nio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5. När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 ersätts helkäksimplantat.</p>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5035

En motsägelse finns i meningen som beskriver att saknade tänder ersätts med ett hängande led per saknad tand inom position 5-5 samtidigt som det i åtgärds-kolumnen anges att högst fyra led ersätts. Texten justeras så att det klart framgår att högst fyra hängande led är ersättningsberättigande.

Det finns dessutom, som vid tretandsluckan (diagnos/tillstånd 5034), en motsägelse rörande hängande led i tandposition 6. Rubriken anger fyra-tandslucka varav minst två tänder inom 5-5. Det uppfylls till exempel vid fyrtandslucka tand 3, 4, 5 och 6 men det är motsägelsefullt mot texten "inom 5-5" gällande hängande ledet tandposition 6. Texten justeras därför genom att "inom 5-5" tas bort.

För fyra- eller flertandslucka är implantatbehandling ersättningsberättigande och bedöms även vara en vanligare terapi än broprotetik vid dessa större tandluckor. Ändringen bedöms därför inte påverka tandvårdsstödet ekonomiskt.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5036	Entandslucka inom position 5-5 <u>ne</u> är ändstödet är bräckligt.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, <u>E.14, E.15</u> Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på- <u>grund- av- ð</u> – rotfyllt stöd med bräcklig rot,	362, 801 (högst <u>4fyra</u>), 802 eller 803 (högst <u>4fyra</u> totalt), 804, 805 (högst <u>4fyra</u>), 891	<u>925, 926, 927, 928, 940, 941</u>
------	---	---	--	-------------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> - kort rot, - <u>ogynnsam rotanatomi</u>, - parodontal nedbrytning, - ogynnsam påbitning, eller - kort <u>eller</u> bräcklig klinisk krona. <p>Ersättningsberättigande åtgärd är tandstödd bro (åtgärd 801-805) med högst två stöd (åtgärd 801) på var sida om tandluckan.</p> <p><u>Vilket skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida ska dokumenteras i patientjournalen.</u></p> <p><u>Se bilaga 3 allmänna råd.</u></p>		
5037	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5 da närändstödet är bräckligt.	<p>E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, <u>E.12, E.13, E.14, E.15</u></p> <p>Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på grund av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rotfyllt stöd med bräcklig rot, - kort rot, - <u>ogynnsam rotanatomi</u>, - parodontal nedbrytning, - ogynnsam påbitning, eller - kort <u>eller</u> bräcklig klinisk krona. <p>Ersättningsberättigande åtgärd är tandstödd bro (åtgärdena 801-805) med högst två stöd (åtgärd 801) på var sida om tandluckan. Vid tandlöshet i position 5 och 6 kan bron utsträckas till position 7-8.</p> <p><u>Vilket skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida ska dokumenteras i patientjournalen.</u></p> <p><u>Se bilaga 3 allmänna råd.</u></p>	362, 801 (högst <u>4fyra</u>), 802 eller 803 (högst <u>4fyra</u> totalt), 804 (högst <u>2två</u>), 805 (högst <u>4fyra</u>), 891	<u>925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 943, 944, 945</u>

Diagnos/tillstånd 5036, 5037

Till diagnos/tillstånd 5036 och 5037 förs ytterligare ett kriterium när ändstödet är bräckligt. Till diagnos/tillstånd 5036 och 5037 knyts ett allmänt råd i vilket var och en av strecksatserna förtydligas genom exempel. I det allmänna rådet förtydligas att de olika orsakerna kan behöva sammanvägas. Behandlare har känt osäkerhet när ett stöd ska betraktas som så bräckligt att ersättning lämnas för ytterligare ett stöd. Det kan innebära att patienter går miste om tandvårdsstöd.

Vidare förtydligas att skälen för att använda en extra tand som stöd vid broterapi vid en- och tvåtandslucka ska dokumenteras i patientjournalen.

För några vårdgivare kommer förtydligandet medföra att ersättning begärs för färre tänder och för andra tvärtom. Ändringen bedöms därför inte påverka tandvårdsstödet ekonomiskt.

Konsekvens: Tydligare regelverk för vårdgivarna. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

5042	Förändringar i vertikal käkrelation och eller omfattande	<u>När sonderande behandling och betthöjdsbestämning behövs utförs är L-långtidstemporär</u>	362, 605, 691, 701, 704, 807 <u>809, 846, 847</u> , 891	=
------	---	--	--	---

	<p><u>tandslitageabrasion, attrition eller erosion</u> av flera tänder <u>dnär</u> skäl föreligger <u>för</u> att sondera <u>eller förändra</u> betthöjd <u>eller ocklusionsplan inför</u> genom pre-protetisk <u>behandling-bettanpassning.</u></p>	<p>krona/ <u>eller</u> bro ersättningsberättigande <u>–</u> för tänder med <u>omfattande abrasion, attrition eller erosion</u> när kronterapi är ersättningsberättigande enligt diagnos/tillstånd 4072 eller 4073, <u>tandslitage motsvarande 1/3 av kronhöjden</u> eller <u>– dnär</u> -diagnos/tillstånd 5071 eller 5072 <u>har konstaterats föreligger</u> och där sonderande <u>behandling och betthöjdsbestämning behöver utföras.</u> Skena eller bettspärrplåt för vertikal platsberedning är ersättningsberättigande vid vertikal utrymmesbrist. Förutom dokumentation med foto eller modell ska behovet beskrivas <u>i patientjournalen.</u></p>		
--	--	--	--	--

Diagnos/tillstånd 5042

Tillägg av nya åtgärder och förtydliganden i villkoren medför att det blir möjligt att korrigera vertikal utrymmesbrist på flera sätt. Det ger även möjlighet att i stället för kronterapi kunna skapa plats i sidopartierna genom att förändra betthöjden så att kronterapi inte behöver utföras där, utan enbart behöver utföras i fronten vid attrition, abrasions- och erosionbett. Det innebär att en mer vävnadsbesparande och mindre kostsam behandling blir ersättningsberättigande. Åtgärd 846 för skena (typ Dahlskena) och åtgärd 847 för klammerplåt för vertikal platsberedning tillfogas.

Texten när långtidstemporär krona eller bro är ersättningsberättigande förtydligas.

En mindre kostsam och vävnadsbesparande behandling kan bli ersättningsberättigande. Kronterapi behöver inte utföras hos vissa patienter.

Konsekvens: Mer vävnadsvänlig och mindre kostsam behandling blir ersättningsberättigande inom tandvårdsstödet. Tydligare regelverk. Liten besparing för tandvårdsstödet. Medför programmering.

5043	Partiell tandlöshet hos patient med sviktande hälsa	E.5, E.9 Semipermanent bro är ersättningsberättigande för patient med sviktande hälsa, vars hälsotillstånd förhindrar att hela tandvårdsbehovet kan tillgodoses, samt vid tveksam prognos hos restbettet och tveksam kooperation på grund av ohälsa.	362, 802, 803, 807, 891
5044	Partiell tandlöshet i bett med tveksam prognos	E.5, E.9 Semipermanent bro är ersättningsberättigande för bett med tveksam prognos eller då ingen ytterligare protetisk behandling planeras.	362, 802, 803, 807, 891

Diagnos/tillstånd 5043 och 5044

Diagnos/tillstånd 5043 och 5044 sammanfogas till en gemensam diagnos/tillstånd och byter samtidigt nummer till diagnos/tillstånd 5046, se- nedan.

Konsekvens: Enklare, tydligare och mer enhetligt regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5045	Partiell tandlöshet inom tandposition 5-5 där utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.	E.5, E.9 Långtidstemporär bro är ersättningsberättigande vid partiell tandlöshet en när utvärdering av behandling av karies, <u>parodontal behandling</u> , rotbehandling eller behandling av käkfunktionsstörning behöver göras under en längre tid <u>minst sex månader</u> , på grund av att prognosen är osäker för den permanenta behandlingen.	362, 802, 803, 807 809, 891	=
------	---	--	--	---

Diagnos/tillstånd 5045

Det förtydligas att långtidstemporär konstruktion är ersättningsberättigande om utvärdering av behandlingsresultat behöver göras även av parodontal behandling. Dessutom förtydligas uttrycket "under en längre tid" genom att det ersätts med "under minst sex månader". Tolkningsvariationer av vad som avses med "under en längre tid" undviks och det blir tydligt för behandlare och patienter när behandling med långtidstemporär bro är ersättningsberättigande.

Ny åtgärd 809 långtidstemporär krona eller hängande led tillförs och åtgärd 807 Semipermanent krona eller hängande led tas bort.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

5046	Partiell tandlöshet inom tandposition 5-5 – hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter, eller – i bett med tveksam prognos.	E.5, E.9 Semipermanent bro är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras – för patient när hälsotillståndet förhindrar att hela tandvårdsbehovet kan tillgodoses, eller – i bett med tveksam prognos.	362, 802, 803, 807, 809, 891	=
------	---	---	------------------------------	---

Diagnos/tillstånd 5046

Diagnos/tillstånd 5043 och 5044 sammanfogas till en gemensam diagnos/tillstånd och byter samtidigt nummer till diagnos/tillstånd 5046. Denna diagnos/tillstånd gäller vid partiell tandlöshet och blir likalydande som diagnos/tillstånd 4884 vilken gäller en enskild tand. Sammanfogningen medför att regelverket blir mer enhetligt samt en diagnos/tillstånd mindre. Ny åtgärd 809 för långtidstemporär krona eller broled tillförs och därmed finns både den och åtgärd för semipermanent krona eller broled.

Konsekvens: Enklare, tydligare och mer enhetligt regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5061	Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering, och som inte är parodontalt sanerat. Parodontalt ej sanerat bett.	E.5, E.9 <u>Behandling är</u> Ersättningsberättigande förutsatt ökad tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst halva rothöjden på 60 procent av antalet tänder i aktuell käke inom tandposition regio 6-6. 60 procent av 12 eller 11 tänder	362, 492, 802, 803, 804, 805, 807, 821, 823, 891	=
------	---	--	--	---

		<p>motsvarar 7 tänder, av 10 tänder motsvarar 6 tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar 5 tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar 4 tänder.</p> <p><u>Tandmobilitet grad II innebär mobilitet överstigande 1 mm i horisontell riktning mätt vid tandkronan.</u></p>		
5062	<p>Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering- <u>och som är</u> <u>Parodontalt sanerat-bett.</u></p>	<p>E.5, E.8, E.9 <u>Ett villkor för ersättning är att</u> <u>patienten ska ha ha</u> genomgått <u>utvärderad</u> parodontal sanering och <u>att</u> sjukdomsprogressionen <u>bedöms ha</u> avstannat. <u>Behandlingen är</u> <u>Ersättningsberättigande</u> förutsatt <u>att det efter</u> <u>parodontalbehandlingen</u> <u>föreligger</u> tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst <u>en tredjedel</u> <u>halva</u> av rothöjden på <u>60%50</u> <u>procent</u> av antalet tänder i aktuell käke <u>region inom tandposition</u> 6-6. <u>60%50 procent</u> av 12 eller 11 tänder motsvarar <u>76</u> tänder, av 10 tänder motsvarar <u>65</u> tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar <u>54</u> tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar <u>43</u> tänder. <u>Vid</u> <u>lokaliserad tandmobilitet grad II</u> <u>och med benförlust motsvarande</u> <u>minst en tredjedel av rothöjden</u> <u>kan bron utsträckas med högst</u> <u>två stöd åt vardera sidan om</u> <u>tandmobiliteten.</u> <u>Skäl för att utsträcka bron åt</u> <u>sidorna ska framgå av</u> <u>patientjournalen.</u> <u>Tandmobilitet grad II innebär</u> <u>mobilitet överstigande 1 mm i</u> <u>horisontell riktning mätt vid</u> <u>tandkronan.</u></p>	362, 492, 801, 802, 803, 804, 805, 808, 821, 824, 825, 826, 891	=

Diagnos/tillstånd 5061,5062

Diagnos/tillstånd 5061 ändras endast språkligt. Ordet "ökad" tas bort. Ökad antyder att mobiliteten ska vara ökad i förhållande till något men det som avses är att tandmobiliteten ska vara av grad II. Det betyder ingen ändring av tillämpningen av diagnos/tillstånd. Definition av tandmobilitet grad II tillförs i båda dessa diagnoser/tillstånd.

Diagnos/tillstånd 5062 tillämpas för personer som har en långt gången tandlossningssjukdom som behandlats men där tänderna sitter löst och behöver bindas samman med en fastsittande konstruktion för att bibehålla tuggfunktion och förhindra en fortsatt sjukdomsutveckling. Därigenom kan tanduttagningar och uppkomst av tandluckor förhindras. Villkoren ändras så att den parodontala nedbrytningen inte behöver ha gått så långt (från halva rothöjden till en tredjedel av rothöjden) att det kan bli för sent att utföra åtgärderna. Ett villkor som är oförändrat men som omformulerats för diagnos/tillstånd 5062 är att patienten ska ha genomgått en parodontal sanering som utvärderats. Diagnos/tillstånd 5062 rör patienter med svår tandsjukdom vilka bör prioriteras inom tandvårdsstödet.

Ett större antal patienter än hittills kan komma att behandlas inom diagnos/tillstånd 5062, vilket kommer att medföra ökade kostnader för stödet. Det bedöms dock totalt sett vara relativt få patienter som berörs. Det är svårt att i dagsläget uppskatta antalet och kostnaden.

Konsekvens: Ökat stöd för svårt sjuka patienter. Liten ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

5071	Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion i samband med rehabilitering inom annan ersättningsberättigande diagnos/tillstånd.	<p>E.1, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9, <u>E.13</u></p> <p>När korrektion av ocklusionsplan krävs i motstående eller aktuell käke för att skapa förutsättningar för bettfunktion eller för att behandling i aktuell käke ska vara möjlig att genomföra. Korrigeringar kan bli nödvändiga för avvikelser i vertikalled, transversalled eller sagittal.</p> <p><u>Exempel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>Slitagebett där fronttänder måste kronföras enligt diagnos/tillstånd 4072 eller 4073 och denna kronterapi leder till dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion i sidopartierna.</u> – <u>Behandling i motstående käke krävs för att uppnå funktionell ocklusion/funktionell ocklusionsplan</u> – <u>Behandling i samma käke krävs för att uppnå funktionell ocklusion/funktionell ocklusionsplan</u> – <u>Elongerad tand som måste korrigeras för att uppnå funktionell ocklusion/funktionell ocklusionsplan.</u> <p>– Ersättning <u>utgår lämnas</u> för att uppnå funktionell ocklusion genom att</p> <ul style="list-style-type: none"> – erhålla ocklusionskontakter inom tandposition 6-6. eller – etablera upp till tio ockluderande tandpar inom <u>tand</u>position 7-7. <p><u>Ersättning lämnas för att etablera upp till tio ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas.</u></p> <p><u>När kontakt saknas mellan antagenerande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och ocklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på interfererande kontakter. lämnas ersättning endast för bettsslipning.</u></p> <p><u>Ersättning lämnas för kronterapi om bettsslipning för att uppnå funktionell ocklusion inte är möjlig.</u></p> <p>– Ocklusionsavvikelsen ska dokumenteras med foto eller modeller och med beskrivning <u>i patientjournalen</u> av varför behandling måste utföras.</p> <p><u>Denna diagnos/tillstånd 5071</u> tillämpas för behandling av tänder, inklusive tänder och implantat med befintlig konstruktion, som inte rymms inom annan ersättningsberättigande</p>	362, och a) 701–708, eller b) 801, 802, 803, 804, 808, 815, 821, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, <u>845</u> , 852, 853, 864, 867, 881, 883, 884, 890, 891.	=
------	---	--	--	---

		<p>diagnos/tillstånd.</p> <p>Denna diagnos/tillstånd 5071 kan endast användas i samband med annan ersättningsberättigande protetisk behandling.</p> <p><u>Se bilaga 3 allmänna råd.</u></p>		
5072	<p>Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion som kräver protetisk korrektion på grund av otillräcklig tuggfunktion, tvångsförning eller vävnadsskada.</p>	<p>E.1, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9</p> <p>Vid dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion som måste behandlas på grund av käkdysfunktion eller annat sjukdomstillstånd som påverkar eller påverkas av käkfunktionen. Är tillämplig när protetisk korrektion av ocklusionplan krävs för att skapa förutsättningar för en bettfunktion utan större hinder. Korrigeringar kan bli nödvändiga för avvikelser i vertikalled, transversalled eller sagittal.</p> <p><u>Exempel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Avvikelse i transversalled som medför att ocklusionskontakter saknas t.ex. saxbitning – Avvikelse i sagittal som medför att fungerande ocklusion inte uppnås – Avvikelse i vertikalled: <ul style="list-style-type: none"> Öppet bett Djupt bett med vävnadsskada som följd – Tvångsförning som medför käkdysfunktion och som endast kan behandlas med protetik <p>Ersättning utgår lämnas för att uppnå funktionell ocklusion vid öppet bett och för post normalt bett som inte är djupt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla ocklusionskontakter bilateralt tandposition 3-6, eller – medför att etablera upp till tre ockluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4-7 och för post normalt bett även frontal kontakt vid framåtgliidning. <p>Ersättning lämnas för att uppnå funktionell ocklusion vid post normalt bett som inte är djupt</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla ocklusionskontakter bilateralt tandposition 3-6 samt frontal kontakt vid framåtgliidning, eller – för att etablera upp till tre ockluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4-7 samt frontal kontakt vid framåtgliidning. <p>Vid övriga avvikelser utgår lämnas ersättning för att uppnå funktionell ocklusion</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla 	<p>362₁ och</p> <p>a) 701–708₂ eller</p> <p>b) 801, 802, 803, 804, 808, 815, 821, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, <u>845</u>, 852, 853, 864, 867, 881, 883, 884, 890, 891₁</p>	=

		<p>oklusionskontakter inom tandposition 6-6, eller</p> <p>– för att etablera upp till tio okkluderande tandpar inom tandposition 7–7.</p> <p><u>Ersättning lämnas för att etablera upp till tio okkluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas.</u></p> <p><u>När kontakt saknas mellan antagoniserande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och okklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på interfererande kontakter, lämnas ersättning endast för bettslipning.</u></p> <p><u>Vid tvångsföring mindre än 2 mm lämnas ersättning endast för bettslipning. Vid tvångsföring mer än 2 mm när funktionell okklusion bedöms kunna nås genom slipning lämnas ersättning endast för bettslipning.</u></p> <p><u>Ersättning lämnas för kronterapi om bettslipning för att uppnå funktionell okklusion inte är möjlig. Ersättning lämnas för kronterapi för båda tänderna i ett antagoniserande tandpar</u></p> <p><u>– om avståndet mellan dem efter möjlig bettslipning är mer än 2 mm och båda tänderna avviker från okklusionsplanet, eller</u></p> <p><u>– om fungerande okklusion eller artikulation annars inte kan uppnås.</u></p> <p><u>Oklusionsavvikelsen ska dokumenteras med foto eller modeller, och diagnoser för såväl okklusionsavvikelsen som för käkdysfunktion, Beskrivning av otillräcklig tuggfunktion, tvångsföring eller vävnadsskada eller annat sjukdomstillstånd samt med beskrivning varför behandling måste utföras ska dokumenteras i patientjournalen.</u></p> <p><u>Se bilaga 3 allmänna råd.</u></p>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5071, 5072

Villkoren för ersättning förtydligas. Exempelen tas bort och flyttas till en handbok där mer beskrivande text kan utformas. Text som för närvarande finns i allmänna råd förs till. Det är den del som anger att när övriga molarer i en kvadrant saknas lämnas ersättning för att etablera 10 okkluderande tandpar till tandposition 8.

Till diagnos/tillstånd 5071 och 5072 tillförs åtgärd 845 Okklusionskorrigerande bettslipning vilket innebär att en mindre kostsam och mer vävnadsbesparande behandling blir ersättningsberättigande. Det blir tydligare kriterier för när kronterapi ersätts i ena respektive båda käkarna vid ett bettfel samt när endast bettslipning är ersättningsberättigande.

Ändringen torde medföra något minskade kostnader för tandvårdsstödet. Diagnos/tillstånd 5072 avser relativt få patienter men behandlingen medför ofta höga kostnader.

Konsekvens: Tydligare regler vid dessa komplexa diagnoser/tillstånd. Försumbar minskning av kostnaderna för tandvårdsstödet. Medför programmering.

5443	Trasig eller illpassande protes hel käke, i behov av reparation eller rebasering. När hel protes ändras till täckprotes genom rebasering och samtidig inmontering av förankringselement.	–	301, 302, 303, 362, 821, 826, 831, 832, 833, 834, 835, <u>839</u> , 878, 891	
------	---	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5443

Ny åtgärd 839 tillförs. Används vid inmontering av förankringselement vid täckprotes när en befintlig protes finns. Det innebär att hela behandlingen när en tandstött täckprotes framställs blir ersättningsberättigande. Det innebär också att en enklare, vanlig och mindre kostsam behandlingsväg när en implantatstött täckprotes framställs blir ersättningsberättigande. Det medför minskade kostnader för enskild patient. Ändringen berör relativt få patienter. Se vidare åtgärd 839.

Konsekvens: Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5446	Fraktur, annan skada eller slitage i implantatkonstruktion. Skadade komponenter i implantatkonstruktion. Käke med delimplantat inom position 5-5 där ytterligare tänder 5-5 förlorats. Helt eller partiellt tandlös käke som har implantat installerade, men med avsaknad av suprakonstruktion. Vid ny implantat eller tandförlust där implantatkonstruktion ska byggas om eller byggas ut. Vid ny implantat eller tandförlust i käke som medför att samtliga tänder därmed förlorats och nytt delimplantat placeras bredvid befintlig implantatkonstruktion	E.2, E.3, E.6, E.7, E.9 Ny konstruktion ersätts vid: — implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig bro inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat — fraktur i metallskelett som inte kan repareras med ett långsiktigt hållbart resultat — försämrad passform som medför att konstruktionen inte kan användas — slitage av sådan grad att retention av fasad-/oeklusalmaterial inte är möjlig — Det ska av dokumentation i journalen framgå varför reparation inte är möjlig. — Se bilaga 3 allmänt råd	301, 302, 303, 362, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 491, 492, 815, 821, 822, 823, 824, 825, 852, 853, 864, 867, 874, 875, 876, 877, 878, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891	
------	---	--	---	--

5447	Helt tandlös käke med implantatkonstruktion med – fraktur, annan skada eller slitage, – skadade komponenter, – ny implantat- eller tandförlust när implantatkonstruktion ska byggas om, byggas ut till helkäksimplantat eller ändras till täckprotes, eller – ny implantat- eller	E.2, E.3, E.6, E.7, E.9 Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid – implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig konstruktion inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat, – fraktur i broskelett som inte kan repareras med ett långsiktigt hållbart resultat, – försämrad passform som	301, 302, 303, 362, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 429, 431, 491, 492, 815, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 852, 853, 864, 867, 874, 875, 876, 877, 878, 881, 882, 883, 884, 886, 888, 889, 890, 891	–
------	---	---	---	---

	<p><u>tandförlust i käke som medför att samtliga tänder förlorats och nytt delimplantat placeras bredvid befintlig implantatkonstruktion.</u></p> <p><u>Helt tandlös käke som har implantat installerade men med avsaknad av suprakonstruktion.</u></p>	<p><u>medför att konstruktionen inte kan användas, eller</u></p> <p><u>– slitage av sådan grad att retention av fasad- eller ocklusmaterial inte är möjlig.</u></p> <p><u>Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.</u></p> <p><u>Vid utbyggnad till helkäksimplantat är upp till två implantat per sida ersättningsberättigande i underkäken och upp till tre implantat per sida ersättningsberättigande i överkäken.</u></p> <p><u>Vid ombyggnad till täckprotes är ett implantat per sida som saknar implantat ersättningsberättigande i underkäken och upp till två implantat per sida som saknar implantat ersättningsberättigande i överkäken.</u></p>		
--	---	---	--	--

5448	<p><u>Partiellt tandlös käke med ersättningsberättigande implantatkonstruktion med</u></p> <p><u>– fraktur, annan skada eller slitage,</u></p> <p><u>– skadade komponenter,</u></p> <p><u>– ny implantat- eller tandförlust när befintlig implantatkonstruktion ska byggas om eller byggas ut, eller</u></p> <p><u>– infraposition 2 mm eller mer i överkäken tandposition 3-3.</u></p> <p><u>Partiellt tandlös käke som har ersättningsberättigande implantat installerade vilka inte installerats under pågående ersättningsperiod, men med avsaknad av suprakonstruktion.</u></p>	<p><u>E.2, E.3, E.6, E.7, E.9, E.13</u></p> <p><u>Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid</u></p> <p><u>– implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig bro inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat,</u></p> <p><u>– fraktur i broskelett som inte kan repareras med ett långsiktigt hållbart resultat,</u></p> <p><u>– försämrad passform som medför att konstruktionen inte kan användas,</u></p> <p><u>– fraktur eller slitage av sådan grad att retention av fasad- eller ocklusmaterial inte är möjlig, eller</u></p> <p><u>– vid infraocklusion när det inte går att bygga om befintlig konstruktion.</u></p> <p><u>Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.</u></p>	<p><u>301, 302, 303, 362, 815, 853, 864, 867, 881, 882, 883, 884, 886, 888, 889, 890, 891</u></p>	=
------	--	--	---	---

5449	<u>Implantatkonstruktion i en- eller tvåtandslucka samt i tandposition 5 vid diagnos/tillstånd 5011 eller 5034 med</u> <u>– fraktur, annan skada eller slitage,</u> <u>– skadade komponenter,</u> <u>– ny implantat- eller tandförlust bredvid ett befintligt implantat när befintlig</u> <u>implantatkonstruktion ska byggas om eller byggas ihop med tand, eller</u> <u>– infraposition 2 mm eller mer i överkäken tandposition 3-3.</u>	<u>E.2, E.3, E.6, E.7, E.9, E.13</u> <u>Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid</u> <u>– implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig implantatkonstruktion inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat,</u> <u>– fraktur eller slitage av sådan grad att reparation inte är möjlig, eller</u> <u>– vid infraokklusion när det inte går att bygga om befintlig konstruktion.</u> <u>Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.</u>	<u>301, 302, 303, 362, 881, 883, 886, 888, 889, 890, 891</u>	-
------	---	--	--	---

Diagnos/tillstånd 5446 tas bort och ersätts av *Nya* Diagnos/tillstånd 5447, 5448 och 5449

Diagnos/tillstånd 5446 är avsedd för komplikationer som medför reparationer, om- eller tillbyggnad av befintlig konstruktion vid implantatstödd protetik eller koppling med tandstödd protetik. Den innefattar också när sista tanden förlorats i en käke där någon form av implantat redan finns och när det förutom nämnda åtgärder kan bli frågan om en helt ny konstruktion eller en ny konstruktion bredvid den tidigare. I andra fall vid tandlösa käkar förloras implantat och det medför övergång till täckprotes på implantat eller till annan form av avtagbar konstruktion. Det blir ett stort antal varianter som ska täckas in av bestämmelsen. Det har inneburit svårigheter för behandlare att hitta rätt bland ersättningsreglerna. För att underlätta tillämpningen föreslås därför att diagnos/tillstånd 5446 delas upp i tre nya diagnoser/tillstånd.

5447: innehåller allt som kan inträffa för en helt tandlös patient som har implantat installerade.

5448: avser reparation och ombyggnad av implantatkonstruktion i partiellt tandlösa käkar vilka har implantat installerade.

5449: avser reparation eller ombyggnad av implantatkonstruktion i en- och tvåtandslucka samt i tandposition 5 vid diagnos/tillstånd 5011 och 5034. Det vill säga implantatkonstruktioner i tandluckor där tandvårdsersättning för implantat lämnas i form av utbyte.

Samtliga tre nya diagnoser/tillstånd är uppbyggda på samma sätt. Det bör bli lättare för behandlarna att endast behöva ta del av de villkor och de åtgärder som gäller för aktuell diagnos/tillstånd. Till dessa diagnoser/tillstånd avses en förtydligande text med olika exempel att tas fram. Detta kommer att placeras i en handbok.

Ändringen torde inte ha någon ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eftersom inga regler i sig ändras.

Konsekvens: Tydligare regelverk för behandlarna. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

5901	<u>Bett och tandpositionsavvikelse orsakad av parodontal sjukdom</u>	<u>E.10</u> <u>Framtändernas position har påtagligt förändrats p.g.a. parodontal sjukdom.</u> <u>Elongation av tänder, solfjäderformad spridning, traumatisk påbitning som ej kan korrigeras med bettslipning.</u>	<u>901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990</u>
------	--	--	--

5903	Ansikts- och käk anomal missbildning.	E.10 Medfödda eller förvärvade ansikts- eller käkmissbildningar.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5904	Bettavvikelse, inkompetent läppslut	E.10 Bettavvikelse med tydligt störande inkompetent läppslut som orsakats av avvikelsen. Tandreglering ersätts för behandling av två käkar.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5905	Sagittal agittell bettavvikelse.	E.10 Funktionellt eller utseendemässigt eller funktionellt tydligt störande överbitning (överbett eller underbett). Tandreglering är ersättningsberättigande vid – överbett horisontell överbitning 6 mm eller mer vid ofullständig läppslutning, – horisontell överbitning -9 mm eller mer utan ofullständig läppslutning, eller – negativ horisontell överbitning 3 mm eller mer. ersätts för behandling av två käkar. Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion. Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5906	Vertikal bettavvikelse.	E.10 Omfattande avsaknad av tandkontakt mellan tandbågarna vid sammanbitning som orsakar en tydlig funktionell störning. Tandreglering är ersättningsberättigande vid – öppet bett när det för tandposition 4-7 finns färre än två ockluderande tandpar per sida, eller – lateralt eller anteriort öppet bett 4 mm eller mer. Tandreglering är ersättningsberättigande ersätts för behandling av två käkar.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990

5907	Funktionell <u>bettavvikelse och transversell bettavvikelse.</u>	<p>E.10 Funktionellt <u>påtagligt</u> störande tvångsföring <u>med glidning mer än 2 mm som bedöms att inte kunna slipas in eller transversell avvikelse när det finns färre än två ockluderande tandpar per sida.</u> <u>Tandreglering ersätts för behandling av en käke men om tvångsföringen orsakas av avvikelser i båda käkarna är ersätts även för behandling av två käkar. Motivet för detta måste framgå av journal eller dokumentation.</u> <u>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion. Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5908	Vävnadsskadande bettavvikelse.	<p>E.10 Bettavvikelse som <u>tydligt</u> orsakar tand- eller mjukvävnadsskada. Tandreglering är <u>ersättningsberättigande vid</u> – <u>djupt bett med gingivalt trauma och som inte kan slipas in, eller</u> – <u>tandskador motsvarande omfattande defekt vid attrition.</u> <u>Tand- eller mjukvävnadsskadan ska dokumenteras med foto eller modell samt beskrivas i patientjournalen. Det ska av patientjournal eller dokumentation framgå varför slipning inte är lämplig eller varför tandreglering är nödvändig i ena eller båda käkarna.</u></p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5909	Tandpositionsavvikelse, trångställning.	<p>E.10 <u>Påtagligt störande</u> <u>Trångställning i överkäkens främre del från tand i-position 3-3 med sammanlagt platsunderskott 8 mm eller mer. 5-5.</u> <u>Extrem trångställning i underkäkens främre del från tand-position 3-3 med sammanlagt platsunderskott 8 mm eller mer, samt 5-5. Tandreglering ersätts för behandling i underkäkens</u></p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990

		<p>främre del endast i de fall där trångställningen är så pass uttalad att det 1) föreligger risk för eller redan – att det finns en vävnadsskada, exempelvis en gingival retraktion som kan härledas till tandpositionsavvikelsen, eller</p> <p>– att en tand är helt utblockerad motsvarande minst <u>tre fjärdedelar</u> av tandens bredd.</p> <p><u>Mätning av trångställningen sker från distalytans prominens mellan tandposition 3--3. Platsunderskottet utgör skillnaden mellan detta mått och de enskilda tändernas sammanlagda bredd tandposition 3-3.</u></p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigandes för behandling i en käke om inte av två käkar i de fall behandlingen i ena båda käkarna kräver-s för att behandling måste genomföras i den andra käken för att uppnå bettfunktionen ej ska påverkas eller för att tandbågen i andra käken inte ska påverkas negativt.</p> <p><u>Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	
5910	Tandpositionsavvikelse, glesställning.	<p>E.10</p> <p><u>Påtagligt störande Glesställning i överkäkens tandposition 3-3 främre del vid</u></p> <p>– lokaliserad glesställning med diastema 4 mm eller mer i ett approximalrum om 4 mm eller mer, eller</p> <p>– lokaliserad glesställning med diastema i två eller tre approximalrum vardera 3 mm eller mer, eller</p> <p>– utspridd glesställning med sammanlagt platsöverskott 10 mm eller mer inom tandposition 3-3 varav minst ett diastema uppgår till minst 3 mm eller mer.</p> <p><u>i fall av påtagligt störande diastema mediale.</u></p> <p><u>Mätning av glesställningen sker från distalytans prominens mellan tandposition 3--3. Platsöverskottet utgör skillnaden mellan detta mått och de enskilda tändernas sammanlagda bredd tandposition 3-3.</u></p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigandes för behandling av två käkar i de fall behandlingen av överkäken kräver att behandling måste</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990

		<p>genomförs i underkäken för att tandförflyttningen i överkäken inte ska hindras.</p> <p><u>Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	
5911	Tandpositionsavvikelse, felställning.	<p>E.10</p> <p>Påtaglig felställning av tand eller tänder i överkäkens främre del position 5-5. Tand eller tänder i överkäken tandposition 3-3 som är roterade -45 grader eller mer.</p> <p>— Ersättning för behandling i andra positioner i tandbågarna och då även i underkäken vid</p> <p>— 1) kombinationsbehandling med protetik för att rätta upp tänder och därigenom undvika rotbehandling, eller</p> <p>— 2) felställning som orsakar funktionell störning som inte kan åtgärdas med bettslipning.</p> <p><u>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandförflyttning.</u></p> <p><u>Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990
5912	Tandpositionsavvikelse, tandretention.	<p>E.10</p> <p>Retinerad tand i tandposition 53-53 som är viktig för bettfunktionen eller orsakar en störande tandlucka.</p> <p>— exempelvis retinerad tand där tandlucka finns.</p> <p><u>Tandreglering är ersättningsberättigande för gället</u> behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att behålla<u>uppnå</u> bettfunktionen och erhålla önskad tandförflyttning.</p> <p><u>Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990

5913	<p>Tandpositionsavvikelse, avvikande frambrott.</p>	<p>E.10 Tand i position 5-5 med avvikande frambrott eller <u>frambrottsriktning inom tandposition 5-5</u> som stör <u>eller</u> är viktig för <u>bettfunktionen eller tand inom tandposition 5-5 som stör bettfunktionen.</u> <u>-eller som orsakar en tydligt störande tandlucka.</u> Tandreglering är <u>ersättningsberättigande för gäll-</u> behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att <u>behålla uppnå</u> bettfunktionen och erhålla önskad tandflyttning. <u>Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	<p>362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 990</p>
5914	<p><u>Bett och tandpositionsavvikelse orsakad av parodontal sjukdom.</u> <u>Tandpositionsavvikelse i kombination med protetiskt rehabiliteringsbehov.</u> <u>Mindre funktionell bettavvikelse.</u> <u>Vertikal eller funktionell bettavvikelse i kombination med protetiskt rehabiliteringsbehov.</u></p>	<p>Tandreglering är <u>ersättningsberättigande för behandling av tänder med benedbrytning om minst en tredjedel av rothöjden i tandposition 3-3. Tänderna ska efter utvärderad parodontal behandling ha felställning med elongation av tänder, solfjäderformad spridning eller traumatisk påbitning som inte kan korrigeras med bettslipning.</u> Tandreglering är <u>ersättningsberättigande för kombinationsbehandling med ersättningsberättigande protetik</u> <u>- vid vertikal utrymnesbrist,</u> <u>- för att räta upp tänder och därigenom undvika rotbehandling,- eller</u> <u>- när planerade stödtänder inte kan skapa tillräcklig retention.</u> <u>Vid tvångsföring mindre än 2 mm lämnas ersättning endast för bettslipning.- Vid funktionellt störande tvångsföring mer än 2 mm när funktionell ocklusion bedöms kunna nås genom slipning -är endast slipning ersättningsberättigande.</u> I kombination med protetisk <u>rehabilitering -vid- vertikal utrymnesbrist eller vid mindre omfattande upprätning av tänder- är tandreglering med avtagbar apparatur ersättningsberättigande om inte annan tandregleringsbehandling krävs för att uppnå bettfunktion och för att erhålla önskad tandflyttning. Det ska av dokumentation i patientjournal framgå varför tandreglering är nödvändig samt varför</u></p>	<p>362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, och a) 845, 847, eller b) 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908-</p>

		<p><u>behandling med avtagbar apparatur eller inslipning inte är möjlig.</u></p> <p><u>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandflyttning. Motivet för behandling i två käkar ska framgå av dokumentation i patientjournal.</u></p>	
--	--	---	--

Diagnos/tillstånd 5901-5914

Konsekvens: Justeringarna i föreskriftstexten beträffande 5903, 5905-5913 innebär inte någon utökning eller reduktion av vad som är ersättningsberättigande vid bettavvikelser som ska behandlas med tandreglering. Ändringarna är förtydliganden av när dessa diagnoser/tillstånd är tillämpbara. Det i sin tur borde medföra säkrare tillämpning och därmed enklare administration för behandlarna. Det bör också bli enklare att lämna besked till patienterna om behandling av deras bettavvikelse omfattas av tandvårdsstödet eller inte.

Diagnos/tillstånd 5901, 5904 upphör, 5914 tillförs.
Åtgärd 990 upphör, se vidare vid åtgärd 901-908 samt 990.

Regel E10 anger att en bettavvikelse ska vara funktionellt eller utseendemässigt handikappande eller starkt störande för att tandreglerings ska vara ersättningsberättigande.

Vid tandlossningssjukdom som medfört bettavvikelse kan det ur odontologisk synpunkt vara olämpligt att vänta tills avvikelsen blivit så omfattande att den nått stadiet som anges av regel E.10. Därför föreslås att diagnos/tillstånd 5901 bettavvikelser hänförliga till parodontal sjukdom som bör behandlas med tandreglering läggs ihop med andra avvikelser som inte heller omfattas av E.10 till ny diagnos/tillstånd 5914 utan nämnda regel. Diagnos/tillstånd 5914 inrymmer således också tandreglering som behövs i samband med protetisk rehabilitering, eller bettslipning eller tandreglering vid mindre uttalade avvikelser. Det ger ytterligare möjligheter att behandla mindre bettavvikelse med enklare typ av ortodontisk behandling.

För diagnos/tillstånd 5904 Inkompetent läppslut eller ofullständig läppslutning som är en mer korrekt term är det mycket svårt att förtydliga villkoren så att de särskiljs från diagnos/tillstånd 5905. De tillfällen då tandreglering kan vara aktuell vid ofullständig läppslutning är när det finns en sagittal avvikelse i käkarna samtidigt. Sagittal avvikelse berörs i diagnos/tillstånd 5905 och det blir svårt att skilja dem åt. För att förtydliga föreskriften föreslås därför att diagnos/tillstånd 5904 stryks.

Dokumentationskraven har inte skärpts i förhållande till tidigare bestämmelser eller är mer omfattande än de som framgår av 3 kap. patientdatalagen (2008:335).

Nya diagnos/tillstånd 5914 och de åtgärder som läggs till i diagnos/tillstånd 5914 medför att behandling som är enklare och mindre kostsam kan lösa vissa bettproblem. Det bedöms dock vara ett mindre antal fall så det kommer inte att ha någon större påverkan på tandvårdsstödet totala kostnad.

Om föreslagna förtydliganden i villkoren inte genomförs uppkommer inte de redovisade fördelarna.

Konsekvens: Tydligare regler. Ingen eller liten ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

För rehabiliterande och habiliterande vård gäller generellt följande villkor för ersättning.

Aktuell ~~Di~~agnos/tillstånd ska dokumenteras i patientjournalen innan åtgärden-behandling påbörjas. Dokumentation ska ske med foto eller modell om diagnos/tillstånd inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. Vid diagnos/tillstånd 5443 och 5444 samt vid diagnos/tillstånd 5001 och 5002 när protes ska utföras, är skriftlig journaldokumentation tillräcklig.

Vid fastställande av diagnos/tillstånd se bilaga 3 allmäna~~t~~ råd.

~~För rehabiliterande och habiliterande vård gäller vidare dels de villkor som anges specifikt för olika diagnoser/tillstånd, dels, i den mån det anges för respektive diagnos/tillstånd, följande villkor för ersättning.~~

Huvudtext avdelning 5

Dokumentation av diagnos/tillstånd innan behandling påbörjas är viktigt för att kunna avgöra i efterhand om åtgärderna som utförts är ersättningsberättigande. Definitionen av påbörjad åtgärd har i vissa tillfällen förväxlat med när diagnos/tillstånd ska dokumenteras. Detta förtydligas med denna ändring.

Fråga har uppkommit om det nödvändigt att ta röntgenbilder eller fotografera när ny helprotes ska framställas i en helt tandlös käke. Kravet på denna typ av dokumentation tas bort.

Konsekvens: Tydligare regler. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

E.2 Begränsning implantatstött protetik

Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 420) eller sex implantatkronor (åtgärd 852 eller 890) i överkäken och fyra implantat eller fyra implantatkronor i underkäken i helt eller partiellt tandlös käke.

För tandposition 6, 7 eller 8 i partiellt tandlösa käkar är inte Implantatstött protetik (Åtgärderna 420-426, 852-853 eller 890) är inte ersättningsberättigande, eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd -925--934 för tänder i position 6, 7 eller 8 tandlösa. Om ett implantat av anatomiska skäl inte kan placeras inom position 5-5 (diagnos/tillstånd 5001-5002, 5012-5016, 5034-5035) i partiellt tandlösa käkar ersätts i stället ett implantat med överkonstruktion i position 6.

~~Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 851) i överkäken och fyra implantat (åtgärd 851) i underkäken.~~

Vid implantat i ~~del av partiellt tandlös~~ käke ska övriga tänder i käken ha god prognos, vilket innebär avsaknad av obehandlad apikal eller pågående grav parodontal sjukdom ~~samt att de bedöms kunna fungera i bettet i minst två år från det att implantatbehandlingen slutförts.~~

Endast operation avseende ersättningsberättigande implantat eller operation avseende utbytesåtgärder ingår.

Regel E.2

Texten förtydligas och regel E.2 omformuleras.

För både helt och partiellt tandlösa käkar gäller begränsning avseende antal implantat per käke under en ersättningsperiod.

För partiellt tandlösa käkar gäller att implantat inte är ersättningsberättigande för tandposition 6, 7 eller 8 samt att om implantat inte kan placeras inom position 5-5 ersätts istället ett implantat i position 6.

Detta innebär att i en helt tandlös käke gäller endast begränsning avseende antalet implantat. Att avgöra i vilken position ett implantat placeras i en helt tandlös käke kan i många fall vara svårt och det är inte heller av vikt för reglerna i tandvårdsstödet.

Formuleringen om krav på frihet från sjukdom justeras, finns redan i första delen av meningen.

Texten förtydligas även med att operation endast av ersättningsberättigande implantat eller med utbytesåtgärder ersätts. Det har varit otydligt om hur regeln ska tolkas när fler implantat än de som är ersättningsberättigande opereras in.

Konsekvens: Tydligare regelverk för behandlare och patienter. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.3 Fabrikat

Fabrikat på använt implantat ska anges

Regel E.3

Regeln tas bort ur regelverket. Av 3 kap. 6-7 §§ Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2008:14) om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården och Socialstyrelsens handbok till nämnda föreskrifter framgår att typ och fabrikat för de material som placeras i munhålan ska framgå av patientjournalen (se också Socialstyrelsens föreskrifter [SOSFS 2008:1] om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården). I ersättningshänseende saknar det betydelse vad för material som använts. Regeln bör därför inte finnas i förutsättningarna för att tandvårdsstöd ska kunna lämnas.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.4 Utbyte av åtgärd, implantat

Om patienten vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 eller 50367 väljer en behandling i form av ett singel implantat (används utbytesåtgärderna 421, 422, 851, 852, 925 och 926.); beräknas ~~†~~ tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp:

- ~~1~~ referenspriserna för åtgärderna 801 x 2 och 804 x 1,
- ~~2~~ vårdgivarens priser för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna för den aktuella patienten, oeheller
- ~~3~~ referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av ett implantat med en implantatkrona och ett hängande led används utbytesåtgärd 925 och 927. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp:

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 2,
- vårdgivarens pris för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna, eller
- referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av två implantat (används utbytesåtgärderna 421-424, 851, 852, 931 och 932. ~~beräknas~~ ~~†~~ tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp:

- ~~1~~ referenspriserna för åtgärderna 801 x 2 och 804 x 2,
- ~~2~~ vårdgivarens priser för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna för den aktuella patienten, oeheller
- ~~3~~ referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande ~~bro~~ led. Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid tvåtandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och två hängande ~~bro~~ led. För diagnos/tillstånd 5011 och 5034 när tand i position 5, 6 och 7 saknas, beräknas ersättningen för utbytesåtgärderna på två stöd framför tandlösheten och ett hängande ~~bro~~ led.

Om åtgärd 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på ska utbytesåtgärd 928 och 929 eller 928 och 930 användas när ett implantat utförs och utbytesåtgärd 933 och 934 när två implantat utförs. Om åtgärd 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning endast för utbytesåtgärd 928 när ett implantat utförs och endast för utbytesåtgärd 933 när två implantat utförs.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande en- eller tvåtandslucka enligt första, andra respektive tredje stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka.

Regel E.4

Regel E.4 ändras till följd av införandet av utbytesåtgärder, se inledning. Regeln är anpassad efter förslaget till utbytesåtgärder men följer samma grundprinciper som befintlig regel E.4 Utbyte av åtgärd, implantat. Nytt är att regeln även anger hur utbyte tillämpas om en krona utförts på tand som utbytet ska beräknas på. Tillämpningen av utbyte blir därmed mer flexibelt och förändringen medför också att patientens tandvårdsstöd inte längre påverkas av i vilken ordning utbytesåtgärd eller åtgärd för krona på granntand rapporteras. Se vidare separat konsekvensutredning för utbytesåtgärder (remiss del B).

I regelns sista stycke anges vad som gäller när flera tandluckor med tand emellan finns och hur beräkningen av tandvårdsersättning ska ske i sådant fall. Principen är att en tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka inte kan användas vid beräkningen i annan tandlucka.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.5 ~~Fast~~Tandstöd protetik som görs om

Inom två år efter slutförande av **protetiska**

~~– åtgärder 801, 804, 808, eller 815 är ny~~ åtgärd 801, 804, 808, ~~eller åtgärd 811~~ 815, 424–428, 430, 852, 853, 861–863, 865 eller 871–873 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

~~– åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811~~ inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

~~– åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811~~ inte ersättningsberättigande för samma tandposition, eller

~~– åtgärd 801 på en av tänderna som utbytesåtgärd beräknas på enligt regel E.4~~ lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda de tänder som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

~~–E.5 gäller inte för åtgärd 804 när den har använts tillsammans med åtgärd 805 i samma konstruktion.~~

Regel E.5

Regel E.5 ändras i princip på samma sätt som regel D.5. I första stycket anges att efter tandstöd protetik utförts lämnas inte tandvårdsstöd för en ny konstruktion för samma tandposition inom två år. Vidare regleras att inte heller reparation eller återcementering är ersättningsberättigande inom två år. På så sätt blir omgörningsreglerna enhetliga för all sorts protetik (tandstöd protetik, avtagbar protetik eller implantatprotetik).

Regeln justeras genom att uppräkningsarna sker genom punktsatser för att underlätta läsningen.

Regeln ändras till följd av införandet av utbytesåtgärder, se vidare inledning.

Konsekvens: Tydligare och mer korrekt regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.6 Implantat, del av käke, som görs om eller utbyte ~~av~~ åtgärd, implantat (regel E.4), som görs om

Inom två år efter slutförande av **implantatkirurgiska**

~~– åtgärder 421, 423 eller 425–428 är åtgärd 421, 423 eller 425–428~~ inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

~~– åtgärd 422, 424 eller 426 är åtgärd 422, 424 eller 426~~ inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

~~– åtgärd 420 är åtgärd 420~~ inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

~~Inom två år efter slutförande av protetisk~~ ~~a~~ åtgärder 852, 853 eller 890 är åtgärd 815, 852, 853, 881, 883, 884, 886 eller 888–890 eller åtgärd 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition, eller

~~Inom två år efter slutförande av protetiska~~ ~~–~~ åtgärder 852, 853 eller 890 är åtgärd 801–804 inte ersättningsberättigande ~~– för samma tandposition eller för ett stöd på vardera sida vid en eller tvåtandslucka~~

~~– för två stöd framför tandlösheten vid tillstånd 5011 eller vid tillstånd 5034 när tandposition 5 ersatts via utbyte av åtgärd eller~~

~~– vid rehabilitering av tandluckan för två stöd på vardera sidan vid om tre- eller flertandslucka.~~

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 är åtgärd 801 inte ersättningsberättigande

~~– för ett stöd på vardera sidan vid en- eller tvåtandslucka, eller~~

– för två stöd framför tandlösheten vid tillstånd 5011 eller vid tillstånd 5034 när tandposition 5 ersätts med utbytesåtgärd.

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 är åtgärd 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition

Inom två år efter slutförande av

– utbytesåtgärd 925, 928, 931, eller 933 är åtgärd 420–428 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 för samma tandposition, eller

– utbytesåtgärd 926, 927, 929, 930, 932 eller 934 är åtgärd 815, 852, 853, 881, 883 eller 890 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 926, 927, 929, 930, 932 eller 934 för samma tandposition.

När utbyte av åtgärd tillämpas för två olika tandluckor med en tand emellan kan tandvårdsersättning beräknas för den mellanliggande tandpositionen två gånger.

Regel E.6

Regeln har granskats avseende språkliga förtydliganden som medfört tolkningsproblem men som inte ändrar regelns betydelse i sak.

I första stycket anges att efter tandstödd protetik utförts lämnas inte tandvårdsstöd för en ny konstruktion för samma tandposition inom två år. Vidare tillförs att inte heller reparation eller återcementering är ersättningsberättigande inom två år. På så sätt blir omgörningsreglerna enhetliga för all sorts protetik (tandstödd protetik, avtagbar protetik eller implantatprotetik).

Regeln justeras genom att uppräkningsarna sker genom punktsatser för att underlätta läsningen.

Regeln ändras till följd av införandet av utbytesåtgärder, se vidare konsekvensutredning för utbytesåtgärder (remiss del B). Detta innebär inte heller någon ändring av regel E.6 i sak.

Konsekvens: Tydligare och mer enhetligt regelverk. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.7 Implantat som görs om, hel käke

Inom två år efter slutförande av ~~kirurgiska och protetiska åtgärder vid implantatprotetik (åtgärd 423–428, 861–863 eller 865)~~ är ~~ny~~ åtgärd 423–428, 861–863, 865, ~~eller åtgärd 815, 864, 867, 871–878, 881 eller åtgärd 883–890~~ inte ersättningsberättigande för samma käke. Inom två år efter slutförande av åtgärd 420 är åtgärd 420 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Inom två år efter slutförande av åtgärd 864, ~~eller 867~~ är ~~ny~~ åtgärd ~~815, 864, 867, - eller åtgärd 815, 874–878, 881, eller 883–890~~ inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom två år efter slutförande av åtgärd 874–876 är ~~ny~~ åtgärd 874–876 inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom ett år efter slutförande av åtgärd 871–873, ~~878~~ är ~~ny~~ åtgärd ~~871–873, 878 eller åtgärd 832–837, 839, 864, 867, 871–873, 877, 878~~ eller ~~åtgärd 885–886~~ inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom ett år efter slutförande av åtgärd 878 är åtgärd 878 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Regel E.7

Från den 1 juli 2009 ingår inte implantaten i åtgärderna för implantatförankrade helkäskonstruktioner till skillnad mot tidigare. Därför måste åtgärden för implantat (åtgärd 420) tillföras i regel E.7 så att den gäller för hela implantatkonstruktionen.

Till följd av att ny åtgärd 839, Inmontering av radikulärförankring vid täckprotes, tillförs åtgärdslistan (se detta avsnitt) ska den tillföras regel E.7. Åtgärd 839 ska inte vara ersättningsberättigande inom ett år efter att en täckprotes har utförts eftersom inmontering av radikulärförankring ingår i åtgärderna för täckprotes (åtgärd 871-873).

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E. 9 Undantag från E.5–E.8 samt E.15

~~I följande fall~~ Efter förhandsprövning är åtgärd ~~424~~ 424–428, 801–804, 808, 815, ~~852~~ 852–853, 861–867, 874–876, ~~eller åtgärd 812–814, 881, eller -883–890, efter förhandsprövning,~~ ersättningsberättigande ~~eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd -925–944~~ inom två år från det att åtgärd ~~424~~ 424–428, 801–804, 808, 815, ~~854~~ 854–853, 861–867, 874–876 eller ~~-890 eller utbytesåtgärd 925–944~~ slutförts:

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada ~~på~~ annan tandposition.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även ~~då när~~ en tand som använts för beräkning av ersättning ~~vid utbyte av av utbytes~~ åtgärd behöver behandlas.

I fall när utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 slutförts men implantatet inte kan användas är åtgärd 801 eller 804 ersättningsberättigande efter förhandsprövning.

Efter förhandsprövning enligt 6–7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, I följande fall är åtgärd 824–828, 832–837, 871–873 eller ~~åtgärd 878, efter förhandsprövning,~~ ersättningsberättigande inom ett år från det att åtgärd 824–828, 871–873 eller ~~åtgärd 878~~ slutförts:

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om, ~~eller~~
- om konstruktionen, eller tand som konstruktionen stödjer på, utsatts för yttre våld, ~~eller-~~
- = om konstruktionen behöver åtgärdas på grund av ny skada i annan tandposition.

Regel E.9

Åtgärd 851 byter nummer till åtgärd 420 vilket medför justeringar i regel E.9.

En strecksats om ny skada på annan tandposition införs även för avtagbar protetik. Det finns sedan tidigare för tandstödda och implantatstödda konstruktioner och regelverket bör vara enhetligt. Även när en avtagbar konstruktion har utförts kan ny skada på annan tandposition medföra att konstruktionen måste repareras, byggas om eller ersättas.

Ändringen kan medföra något ökade kostnader för tandvårdsstödet. Vanligen kommer de att härröra från reparations- eller tillsättningsåtgärder. Ändringen kan också medföra minskade kostnader för tandvårdsstödet. Om patienten frakturerar en tand i samma käke som det finns en nygjord partialprotes i kan patienten välja att utföra rotfyllning, krona och pelare på den frakturerade tanden. Det är ersättningsberättigande. Om patienten istället väljer att ta bort den frakturerade tanden och sätta fast ytterligare en prototand i protesen är det för närvarande inte ersättningsberättigande. Det är en enklare och mindre kostsam behandling för både patient och tandvårdsstöd som efter föreslagen ändring blir ersättningsberättigande. Därmed blir kostnaderna mindre för tandvårdsstödet.

Alternativen om ändring inte sker är antingen

- att patienten inte får något tandvårdsstöd för att tillsätta eller reparera sin protes, eller
- att en annan mer kostsam behandling inom tandvårdsstödet utförs.

Regel E.9 ändras även till följd av införandet av utbytesåtgärder. Ändringarna medför samma möjligheter till omgörning efter förhandsprovning även när utbytesåtgärd tillämpats. Se vidare separat konsekvensutredning för utbytesåtgärder.

Konsekvens: Mer enhetliga regler. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering på grund av byte av åtgärdsnummer.

E.10 Tandreglering

För tandreglering gäller att avvikelserna ska vara funktionellt eller utseendemässigt tydligt störande och av en omfattning som svarar mot följande behandlingsbehov:

- stort behov: utseendemässigt eller funktionellt starkt störande anomalier, ~~såsom~~ ~~innefattande~~ prenormala tvångsbett, djupbett med gingivalt ~~irritation~~trauma, extrema öppna bett, tvångsförande och artikulationsstörande kors- och saxbett, uttalade frontala trång- eller glesställningar, postnormala bett med stort horisontellt överbett, retinerade hörtänder, estetiskt eller funktionellt störande rotationer eller omfattande aplasier i sidosegment, ~~eller~~
- mycket stort behov: utseendemässigt eller funktionellt handikappande anomalier, ~~såsom~~ ~~innefattande~~ LKG-defekter, extrema post- och prenormala bett, retinerade incisiver i överkäken eller omfattande aplasier.

Regel E.10

Regel E10 har granskats språkligt utan att betydelsen har ändrats.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

E.11 Befintligt implantat

Vid fastställande av diagnos/tillstånd 5005, 5011–5016, 5031 eller 5033–5037 ~~vid ny tandlucka~~ ska redan befintligt implantat eller befintligt implantatstött krona ~~bredvid saknad tand~~ likställas med tandlöshet. För de diagnoser/tillstånd där E.11 gäller ~~ersätts~~ ~~är~~ högst samma antal åtgärd 852 som ~~851/420~~ ersättningsberättigande under samma ersättningsperiod.

~~Se bilaga 3 allmänt råd.~~

Regel E.11

Texten förtydligas och uttrycks på samma sätt som i ny regel E.12. Justering av åtgärdsnummer för implantat.

Konsekvens: Tydligare text för behandlare och patient. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

E.12 Befintligt hängande led

Vid fastställande av diagnos/tillstånd 5011–5016, 5033 – 5035 eller 5037 ska befintligt hängande led, bredvid saknad tand eller bredvid implantat där regel E.11 är tillämplig, likställas med tandlöshet.

Ny Regel E.12

Förtydligande av vad som gäller när ett befintligt hängande led finns bredvid en saknad tand. Detta gäller som "praxis" idag men har föranlett en hel del frågor som ökar behandlarnas administrativa börda.

Regel E.12 ska tillfogas diagnos/tillstånd: 5011, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5033, 5034, 5035 och 5037.

Konsekvens: Tydligare regler för behandlare och patienter. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.13 Kopplad konstruktion mellan tand och implantat

Kopplade konstruktioner mellan tand och implantat är ersättningsberättigande inom tandposition 6-6. Hängande led i tandposition 6 är inte ersättningsberättigande.

Ny Regel E.13

Den nya regeln är ett förtydligande om utsträckningen för kopplade konstruktioner. Kopplade konstruktioner har föranlett en hel del frågor från behandlare som varit osäkra på hur de kan kopplas vilket ökar behandlarnas administrativa börda. Behandling av samma tandlucka både med fast protetik och implantat uppfyller inte heller tandvårdsstödet krav på kostnadseffektivitet. Regel E.13 tillförs i de diagnoser/tillstånd där koppling sedan tidigare är ersättningsberättigande (5011, 5012, 5013, 5014, 5033, 5034, 5035, 5037, 5071, 5448 och 5449).

Kopplade konstruktioner där samma tandlucka behandlats både med implantat och fast protetik kommer inte längre att kunna ersättas. Det medför något minskade kostnader för tandvårdsstödet.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.14 Utbytesåtgärd ortodonti

Om patienten vid diagnos/tillstånd 5031 eller 5036 väljer en behandling i form av ortodontisk slutning av tandluckan lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 940. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp:

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 1,
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av ortodontisk slutning av tandluckan lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 943. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp:

- referenspriserna för åtgärderna 801 x 2 och 804 x 2,
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande led. Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid tvåtandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och två hängande led.

Om åtgärd 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 941 vid entandslucka och utbytesåtgärd 944 vid tvåtandslucka. Om åtgärd 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas ingen tandvårdsersättning.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande en- eller tvåtandslucka enligt första respektive andra stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka.

Ny Regel E.14

En ny regel motsvarande regel E.4 som beskriver hur utbyte tillämpas och ersätts när en patient väljer att sluta en en- eller tvåtandslucka med tandreglering i stället för den ersättningsberättigande vården, vilken är en tandstödd bro. De nya utbytesåtgärderna medger att patienten även kan byta broterapi mot tandreglering för att behandla tandluckan. Utbyte medför att exakt lika mycket tandvårdsstöd utbetalas oavsett vilken behandling patienten väljer. Det påverkar därför inte tandvårdsstödet ekonomiskt.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

E.15 Utbytesåtgärd ortodonti, som görs om

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940, 941, 943 eller 944 är åtgärd, 801 eller 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition eller för ett stöd på vardera sidan vid en- eller tvåtandslucka.

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940, 941, 943 eller 944 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–934 eller är åtgärd 420–428, 852–853 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Ny Regel E.15

Motsvarande omgörningsregel som när behandling med utbyte skett med implantat (E.6) tillförs för utbytesåtgärd tandreglering.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

Bilaga 2 Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser samt utbytesåtgärder med referenspriser

Vid samtliga åtgärder där det står ”... kan inte debiteras mer än...” ska det bytas mot begreppet ”är ersättningsberättigande...”

Åtgärd	105, 106, 121, 122, 125, 141, 161, 162, 163, 191, 201, 203, 204, 311, 321, 341, 342, 401, 402, 403, 404, 405, 427, 428, 429, 430, 441, 442, 443, 491, 492, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 541, 591, 604, 605, 691, 707, 708, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 829, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 872, 873, 886, 888, 889, 891
---------------	--

Åtgärdstext

På samtliga ställen i åtgärdstexten där det står ”kan inte debiteras mer än” byts detta mot ”är ersättningsberättigande” vilket är det korrekta sättet att beskriva förutsättningarna. Tandvårdsstödet talar enbart om vad som är ersättningsberättigande. Hur och vad som debiteras är en sak mellan behandlare och patient.

Konsekvens: Språklig korrigerig. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

101	<p>Basundersökning och diagnostik, utförd av tandläkare</p> <p>Åtgärden innefattar</p> <ul style="list-style-type: none"> – kariesdiagnostik och diagnostik av gingivit och parodontit genom förenklad parodontal undersökning, bedömning av munslimhinnan och käkfunktionen samt identifiering av andra faktorer som visar på ett behov av en kompletterande utredning, – bildtagning samt analys av upp till fyra intraorala bilder när indikation föreligger för undersökning med röntgen för diagnostiken av karies eller marginal parodontit, – riskbedömning, – hälsoinformation, inklusive rekommendationer om egenvård, – förebyggande åtgärder upp till fem minuter i form av enklare munhygieninstruktion, borttagande av ringa mängd tandsten eller fluorbehandling av enstaka tänder, samt – i förekommande fall skriftlig prisuppgift eller skriftlig behandlingsplan enligt 10 § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd. <p>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 102 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. <u>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</u></p> <p style="color: red;">Se bilaga 3 allmänt råd</p>	640
------------	--	-----

102	<p>Fullständig undersökning och diagnostik, utförd av tandhygienist</p> <p>Åtgärden innefattar (inom en tandhygienists kompetensområde)</p> <ul style="list-style-type: none"> – upptagande av anamnes och statusuppgifter samt diagnostik av karies, gingivit och parodontit, – identifiering av andra faktorer som visar på ett behov av kompletterande utredning samt information till patienten – avseende dessa, – riskbedömning, – hälsoinformation inklusive rekommendationer om egenvård, – bildtagning samt analys av upp till fyra intraorala bilder, när indikation föreligger för undersökning med röntgen för diagnostiken av karies och/eller marginal parodontit, – förebyggande åtgärder upp till 40tio minuter i form av enklare munhygieninstruktion, borttagande av ringa mängd tandsten eller fluorbehandling av enstaka tänder, samt – i förekommande fall skriftlig prisuppgift eller skriftlig behandlingsplan enligt 10 § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd. <p>I de fall behov av tillkommande utredning enligt åtgärd 103 eller 104 föreligger ska patienten erbjudas denna hos tandläkare. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 101 eller 105 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. <u>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</u></p> <p style="color: red;">Se bilaga 3 allmänt råd</p>	585
------------	--	-----

<p>Åtgärd 101 och 102</p> <p>Det förekommer att åtgärden tillämpas flera gånger samma dag för samma patient. Det finns inte någon anledning att göra samma undersökning flera gånger samma dag varför denna åtgärd föreslås begränsas till en gång per dag. Det bör förebygga frågor från patienter till behandlare och Försäkringskassan, något som brukar förekomma när åtgärderna tillämpats flera gånger samma dag.</p> <p>Konsekvens: Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.</p>
--

105	<p>Kompletterande eller akut undersökning, kontroll av behandlingsresultat, utförd av tandhygienist</p> <p>Åtgärden tillämpas</p> <ul style="list-style-type: none"> – som en kompletterande parodontal undersökning efter åtgärd 101, – vid utvärdering av behandlingsresultat efter avslutad behandlingsserie inklusive expectansperiod, – vid undersökning av akuta tillstånd hänförliga till tandhygienistens kompetensområde, samt – vid fördjupad kariesutredning inklusive kostanamnes. <p>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 102 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning.</p> <p>Åtgärden kan inte debiteras mer än <u>är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, dag och behandlare.</p> <p style="color: red; text-align: center;">Se bilaga 3 allmänt råd</p>	450
------------	---	-----

106	<p>Specialistutredning, konsultationsåtgärd</p> <p>Åtgärden kan <u>är ersättningsberättigande enbart endast för en patient som remitterats till debiteras av en</u> tandläkare med erkänd odontologisk specialistkompetens för en patient som remitterats till denne. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 101, 103, 104 eller 191 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras mer än <u>är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, dag och behandlare.</p>	975
------------	---	-----

191	<p>Konsultationsåtgärd för specialist i oral radiologi, per behandlingstillfälle</p> <p>Åtgärden avser konsultation. Åtgärden <u>är ersättningsberättigande kan endast för en patient som remitterats till debiteras av</u> specialist i oral radiologi <u>för konsultation inom dennes specialistområde och kan enbart debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist</u>. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 106 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras mer än <u>är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, dag och behandlare.</p>	650
------------	--	-----

Åtgärd 105, 106 och 191

Åtgärderna genomgår språkliga förändringar, strykningar av information som upprepas och förtydliganden om under vilka förhållanden åtgärden kan tillämpas.

Konsekvens: Medför ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

120	<p>Röntgenåtgärder</p> <p>I samtliga röntgenåtgärder ingår exponering, framtagning, analys, lagring av bilder samt skriftlig dokumentation.</p>
----------------	--

Rubrik Röntgenåtgärder (120)

Rubriknummer tas bort eftersom det inte tillämpas och texten blir en mellanrubrik i åtgärdslistan.

Konsekvens: Medför ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

201	<p>Information och instruktion vid risk för karies, gingival/eller parodontal sjukdom och käkfunktionsstörning</p> <p>Åtgärden innefattar</p> <ul style="list-style-type: none"> – information till patienten om orsakssamband och om skötsel av munhygien i syfte att förebygga karies, parodontit, peri-implantit, samt – utförlig instruktion gällande egenvård (användning av tandborste, tandtråd, tandsticka, mellanrumsborstar m.m.). 	350
------------	--	-----

	Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 101, 102, 301, 302, 303 , 311, 321, 341, eller 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras är ersättningsberättigande mer än en gång per patient, dag och behandlare.	
--	--	--

203	Professionell tandrengöring, fluorbehandling och kostrådgivning Åtgärden innefattar – polering för avlägsnande av bakteriebeläggningar/biofilm med roterande instrument eller motsvarande och polerpasta, – avlägsnande av supragingival tandsten, – approximal rengöring, samt – erforderlig nödvändig fluorbehandling. Åtgärden omfattar cirka 30 minuter behandlingstid. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 101, 102, 103, 104, 105, 301, 302, 303 , 311, 321, 341 eller 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras är ersättningsberättigande mer än en gång per patient, dag och behandlare.	350
------------	---	-----

301	Sjukdomsbehandlande åtgärder, mindre omfattande behandling Åtgärden innefattar sjukdoms- och smärtbehandling av mindre omfattning, främst i form av justering vid skavsår (deek kubitus), enkel temporär fyllning, spolning vid peri ek oronit och andra infektioner, behandling av känsliga tandhalsar eller slipning av enstaka tand. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203 , 302, 303 eller ytterligare åtgärd 301 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.	350
------------	--	-----

302	Sjukdomsbehandlande åtgärder Åtgärden innefattar sjukdoms- och smärtbehandling, främst i form av långtidstemporär fyllning, incision, spolning och tamponad vid abscess inklusive bedövning, temporär mjukrebasering av protes, en temporär krona, behandling av postoperativa besvär (när denna görs av annan än den som ursprungligen gjorde behandlingen), behandling vid dry socket, smärtbehandling vid tandfrakturer inklusive temporära fyllningar, bonding av extraherad tand till granntand , behandling av ilningar eller behandling av akuta tillstånd i käkled eller käkmuskler som orsakat käkfunktionsstörning. Åtgärden kan inte användas för depuration/mekanisk infektionsbekämpning. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203 , 301, 303 eller ytterligare åtgärd 302 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.	650
------------	--	-----

303	Sjukdomsbehandlande åtgärder, omfattande behandling Åtgärden innefattar omfattande sjukdoms- och smärtbehandling, främst i form av två eller flera långtidstemporära fyllningar, två eller flera temporära kronor, behandling av omfattande postoperativ blödning (med villkoret att primäringreppet är utfört på annan mottagning), splinting vid parodontit då när mobila tänder bondas till varandra samt vid trauma då tidskrävande åtgärder utförs, såsom innefattande bonding till granntänder eller när exartikulerad-subluxerad tand reponeras och splintas mot granntänder. Åtgärden kan inte användas för depuration/mekanisk infektionsbekämpning. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203 , 301, 302 eller ytterligare åtgärd 303 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.	1 420
------------	--	-------

Åtgärd 201, 202, 203 301, 303, 303

Den 1 juli 2009 förtydligades att åtgärd 302 och 303 inte kan användas för depuration. Det finns därmed inget skäl för en restriktion som innebär att åtgärd 201-203 inte ska kunna användas vid samma tillfälle som åtgärd 301-303. En patient som kommer för undersökning eller för förebyggande vård kan vid samma tillfälle ha

drabbats av skada som kräver annan sjukdomsbehandling (till exempel en provisorisk fyllning) än supragingival deputation.

Denna behandling har patienten fått betala själv. Det kan röra sig om ett relativt stort antal åtgärd 301-303 ytterligare.

Konsekvens: Ökade kostnader för tandvårdsstödet. Ekonomisk påverkan för enskild patient, troligen i form av minskade kostnader. Medför programmering.

311	Information och instruktion vid tand- och munsjukdomar (kariessjukdom, parodontal sjukdom, peri-implantit och käkfunktionsstörningar) Åtgärden innefattar – information om orsakssamband och om skötsel av munhygien vid karies, parodontit eller peri-implantit, – utförlig instruktion gällande egenvård (användning av tandborste, tandtråd, tandsticka, mellanrumsborstar m.m.), samt – vid käkfunktionsstörning strukturerad patientundervisning rörande orsaker till symptomfria knäppningar och spänningstillstånd i käksystemet samt instruktion i enklare avslappningsövningar och rörelseträning. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202 eller 203 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst fyra gånger per patient och ersättningsperiod. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	360
-----	---	-----

Åtgärd 311

Åtgärdens text justeras genom borttagande av exempel utan att tillämpning eller innehåll ändras.

Konsekvens: Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

341	Sjukdomsbehandlande åtgärder av parodontal sjukdom eller peri-implantit, mindre omfattning Åtgärden innefattar deputation/mekanisk infektionsbekämpning vid mindre omfattande parodontala problem eller vid enstaka implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203, 342 eller 342 3 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan är inte debiteras ersättningsberättigande mer än en gång per patient, dag och behandlare.	370
342	Sjukdomsbehandlande åtgärder av parodontal sjukdom eller peri-implantit, större omfattning Åtgärden innefattar omfattande behandling av peri-implantit vid fler implantat deputation/mekanisk infektionsbekämpning vid parodontala problem, då när det finns ett flertal fördjupade tandköttsfickor och/eller furkationsinvolveringar, eller hårt sittande tandsten . Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203, 341 eller 344 3 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är kan inte debiteras ersättningsberättigande mer än en gång per patient, dag och behandlare.	695

343	<p><u>Särskilt tidskrävande behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit</u></p> <p><u>Åtgärden innefattar mycket omfattande behandling av periimplantit eller depuration/mekanisk infektionsbekämpning vid mycket omfattande parodontala problem, och särskilt tidskrävande behandling om -90 minuter eller mer total tidsåtgång. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 202, 203, 341 eller 342 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare och högst fyra gånger under en ersättningsperiod.</u></p>	<u>1 020</u>
------------	--	--------------

Åtgärd 341- 343

Ny åtgärd 343 tillförs för de patienter som behöver besök med lång behandlingstid på grund av mycket omfattande parodontala problem. Längre tid kan till exempel behövas vid omfattande parodontala problem för patienter som reser långt, som sövs eller behandlas under lustgas. För närvarande kan de inte få tandvårdsstöd för de extra kostnader detta medför. Dessa patienter har fått betala ett högre pris eller har fått behandling vid flera tillfällen.

Restriktioner mot kombinationer mellan åtgärder 341-343 samt mot åtgärd 201 och 203 justeras som en följd av att ny åtgärd 343 tillförs.

Eftersom det är relativt vanligt med parodontala problem kan ett relativt stort antal av åtgärd 343 förväntas bli utförda. Samtidigt borde åtgärd 341 men framförallt åtgärd 342 minska i antal eftersom det är de åtgärder som nu tillämpas . Det är dock mycket svårt att uppskatta hur stora effekterna kommer att vara.

Åtgärd 343 införs i diagnos/tillstånd 3043 och 3044.

Konsekvens: Svårt att bedöma ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Ekonomisk påverkan för enskild patient. Medför programmering.

400 Kirurgiska åtgärder

Samtliga åtgärder i 400-serien innefattar bedövning, blodstillning, suturering och postoperativ information. Åtgärderna innefattar även kontroll och efterbehandling inklusive suturtagning. Handläggning av komplikationer och efterbesvär upp till 14 dagar efter behandlingstillfället ingår, samt i förekommande fall kontrollröntgen.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris (kronor) Gällande fr o m 2009-10-01
401	<p>Tanduttagning, en tand</p> <p><u>Åtgärden innefattar tanduttagning av en tand, inklusive bedövning, blodstillning, eventuell sutur och postoperativ information. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras mer än en gång per patient och tandnummer.</u></p>	785
402	<p>Tanduttagning, en tand, komplicerad</p> <p><u>Åtgärden innefattar tanduttagning av en tand i komplicerade fall, såsom extraktion som kräver när separation av tanden eller friläggning krävs. Åtgärden innefattar bedövning, blodstillning, suturering och postoperativ information. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras mer än en gång per patient och tandnummer.</u></p>	1 485

403	<p>Tanduttagning, tillkommande, enkel</p> <p>Åtgärden innefattar tanduttagning av en tand <u>inom samma område för lokalanestesi som annan behandling vid samma behandlingstillfälle.</u></p> <p>Åtgärden kan kombineras med åtgärd 401 eller 402 och avser situation där ett antal tänder tanden som ska extraheras innefattas av samma lokalanestesi och är enkla el att extrahera, såsom vid parodontal försvagning. Åtgärden debiteras per tillkommande tand. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras mer än en gång per patient och tandnummer.</p>	150
-----	---	-----

<p>Åtgärd 401, 402, 403 Huvudtext område 400</p> <p>Gemensamma uppgifter om vad åtgärderna innefattar sammanfattas och läggs till tidigare text före avsnittet till en mellanrubrik i åtgärdslistan. Restriktioner för tanduttagningar vid samtidig operation tillförs.</p> <p>För åtgärd 402 förtydligas att om separation krävs för att en tand ska kunna tas bort bör det vara ersättningsberättigande, oavsett om separationen gäller en tand eller en bro.</p> <p>Konsekvens: Tydligare regelverk. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.</p>		
--	--	--

404	<p>Operativt avlägsnande av en eller flera tänder i samma kvadrant och/eller annan vävnad, per operationstillfälle</p> <p>Åtgärden innefattar operationsuppdukning för intraoral operation, fällande av lambå, <u>vid behov friläggning,</u> avlägsnande av käkben, separation av tand, avlägsnande av annan vävnad, <u>sårtoilette med urskrapning,</u> spolning, hemostas, sårförslutning samt postoperativ information och läkningskontroll.</p> <p>—Åtgärden kan inte kombineras med åtgärderna 401, 402 eller 403 i samma kvadrant, <u>det vill säga-</u> tänderna i position 1 upp till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. <u>Åtgärden kan inte användas för rotspetsoperation.</u> Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 405, 441, 442, 443, 444 eller 445 -för samma patient under samma dag och med samma behandlare. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421–426 eller 541, eller med utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 för samma patient och tandposition under samma dag.</u> Åtgärden kan inte debiteras <u>är ersättningsberättigande mer än</u> en gång per patient, dag och behandlare.</p>	2 710
405	<p>Omfattande dentoalveolär kirurgi</p> <p>Åtgärden innefattar operationsuppdukning för intraoral operation, fällande av lambå, vid behov friläggning, avlägsnande av käkben, separation av tand, sårtoilette med spolning, hemostas, sårförslutning samt postoperativ information och läkningskontroll.</p> <p>—Åtgärden innefattar <u>är ersättningsberättigande vid</u> operativt avlägsnande av en eller flera tänder vid komplicerade förhållanden, operativt avlägsnande av tänder i flera kvadranter, avlägsnande av annan vävnad vid komplicerade förhållanden, slutning av oroantral kommunikation vid extraktionskomplikation, eller komplicerad operativ friläggning av tand, med anbringande av ortodontiskt förankringselement, <u>samt sedering med perorala läkemedel.</u> Komplicerade förhållanden <u>kan vara är närhet i direkt anslutning</u> till mandibularkanal (<u>underkäksnerven</u>), mycket komplicerad rotanatomi, distoangulärt tippade tänder, inskränkt gapförmåga <u>p.g.a. allmänsjukdom eller trauma</u>, horisontellt liggande tänder eller extremt högt liggande tänder i överkäken.</p> <p>—Åtgärden <u>innefattar operationsuppdukning för intraoral operation, sedering med perorala läkemedel, fällande av lambå, avlägsnande av käkben, separation av tand, urskrapning, spolning, hemostas, sårförslutning samt postoperativ information och läkningskontroll.</u></p> <p>—Åtgärden kan inte kombineras med åtgärderna 401, 402 eller 403 i samma kvadrant, <u>det vill säga-</u> tänderna i position 1 upp till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. <u>Åtgärden kan inte användas för rotspetsoperation.</u> Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 441, 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. <u>Åtgärden kan inte</u></p>	3 755

	<u>kombineras med åtgärd 421–426 eller 541, eller med utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras ersättningsberättigande mer än en gång per patient, dag och behandlare.</u>	
--	---	--

Åtgärd 404, 405

I och med införande av mer omfattande operationsåtgärder 444 och 445 avseende parodontit och periimplantit behöver restriktioner införas beträffande samtidig operation inom andra områden. Restriktioner införs också för samtidig implantatoperation. Befinner sig patienten i en operationssituation och många olika moment ingår, ska detta innefattas i en åtgärd. Det blir enklare för patienterna att förstå och enklare administrativt eftersom endast en åtgärd behöver hanteras i stället för flera.

Ett förtydligande görs om att åtgärd 404 eller 405 inte kan tillämpas vid rotspetsoperation.

Restriktioner mot kombinationer med åtgärder för parodontalkirurgi (441-445) tillförs. Se vidare konsekvensruta vid åtgärd 444-445.

Språkliga justeringar görs även i åtgärd 405 för att det ska bli tydligare hur åtgärden ska tillämpas.

Konsekvens: Tydligare föreskrift. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering

420	<u>Implantat Kirurgiska åtgärder vid implantatprotetik</u> <u>Undersökning inför ingreppet ingår inte i implantatoperationsåtgärderna (421–429). Implantatkomponenter ingår ej.</u>	
420	<u>Implantat, per styck</u> <u>Åtgärden innefattar implantat, täckskruv och inläkningsdistans.</u>	2170

Ny Åtgärd 420

420 tas bort som rubriknummer, nummer för rubriker tillämpas inte. Texten som avser implantatkirurgiska åtgärder förtydligas och blir en mellanrubrik i direkt anslutning till de implantatkirurgiska åtgärderna. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir enhetlig och mer tydlig.

Åtgärd 851 byter nummer till åtgärd 420 och flyttas till implantatkirurgiska åtgärder. Implantat sätts alltid in vid ett kirurgiskt ingrepp. Det är alltså ingen implantatprotetisk åtgärd utan en implantatkirurgisk och bör följaktligen återfinnas i åtgärdslistan där de implantatkirurgiska åtgärderna finns. Det medför även mer enhetliga omgörningsregler. Åtgärdsnummer 851 -byts mot 420 i diagnos/tillstånd: 5001, 5002, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5034 och 5035.

Konsekvens: Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

421	<u>Operation avseende käkbenförankrade implantat, ett implantat, per operationstillfälle</u> <u>Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sederling med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 422 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 423, 425 eller med ytterligare åtgärd 421 för samma patient och samma dag.</u>	3 300
------------	--	-------

422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik ,per operationstillfälle Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av en distanskomponent. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 421 eller 441 för samma patient och tandposition under samma dag. -Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 424, 426 eller med ytterligare åtgärd 422 för samma patient under samma dag.</u>	1 325
423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat ,per operationstillfälle Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd <u>404, 405, 424 eller 441</u> för samma patient och tandposition och under samma dag. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421, 425 eller med ytterligare åtgärd 423 för samma patient och samma dag.</u>	4 540
424	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik ,per operationstillfälle Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av två eller tre distanskomponenter. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 423 eller 441 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 422, 426 eller med ytterligare åtgärd 424 för samma patient under samma dag.</u>	1 485
425	Operation avseende käkbensförankrade implantat, <u>fyra eller fler än tre</u> implantat, per operationstillfälle Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd <u>404, 405, 426 eller 441</u> för samma patient och tandposition och under samma dag. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421 eller 423 för samma patient och samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat installeras per käke.</u>	6 360
426	Kirurgisk friläggning av <u>fyra eller fler än tre</u> implantat vid tvåstegsteknik, per operationstillfälle Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av <u>fyra eller fler än tre</u> distanskomponenter. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 425 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 422 eller 424 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat friläggs per käke.</u>	1 695

Åtgärd 421 - 426

Åtgärderna för implantatoperation respektive friläggning med samtidig insättning av distanskomponenter är avsedda att tillämpas en per dag. Med nuvarande regler är dock flera operationer av samma typ utförda samma dag men på olika ställen i munnen ersättningsberättigande. Det medför att åtgärdernas rubrik, "per operationstillfälle", idag inte stämmer med hur de tillämpas. Åtgärderna är också referensprisberäknade som om varje åtgärd är utförd vid ett tillfälle och inte flera samma dag.

Föreslagen ändring innebär att åtgärd för implantatoperation respektive åtgärd för kirurgisk friläggning med distansanslutning endast kan användas en gång per dag även om det sker på olika ställen i munnen. Vid mycket stora implantatoperationer med fyra eller fler implantat i respektive käke kan dock respektive åtgärd tillämpas två gånger per dag, dvs. en gång per käke.

Ändringarna åstadkoms genom att begränsningar av kombinationsmöjligheter tillförs. Det innebär att det tydligare framgår hur åtgärderna ska tillämpas. Restriktionerna innebär dock inte att rationell behandling förhindras. Till exempel kan fortfarande implantatoperation i en tandposition kombineras med distansoperation i en annan tandposition.

Åtgärd 425 och 426 förs till i diagnos/tillstånd 5012, 5013, 5014, 5015 och 5034.

Föreslagna ändringar i åtgärd 421-426 förutsätter att utbytesåtgärder införs.

Konsekvens: Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

435	<u>Avlägsnande av ett implantat</u> <u>Åtgärden innefattar avlägsnande av ett inte integrerat implantat utan operation. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition och ersättningsperiod.</u>	<u>785</u>
436	<u>Avlägsnande av implantat, enkel</u> <u>Åtgärden innefattar avlägsnande av ett inte integrerat implantat utan operation inom samma område för lokalanestesi som annan behandling vid samma behandlingstillfälle. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition och ersättningsperiod.</u>	<u>150</u>

Ny Åtgärd 435, 436

Åtgärd för att ta bort ett implantat som inte längre sitter fast har saknats. Momenten är likartade som vid extraktion av en tand – själva avlägsnandet kan vara något enklare men urskrapning därefter något mer omfattande. På grund av villkoren för tandborttagning kan inte samma åtgärdsnummer användas, i övrigt överensstämmer åtgärdsinnehållet med åtgärd 401 och 403. Om åtgärderna inte tillförs erhåller patienten inget tandvårdsstöd för denna sjukdomsbehandling. Åtgärderna införs i diagnos/tillstånd 3044 och 3046.

Det bedöms vara ett mindre antal implantat som tas bort. Troligen har åtgärd 302 tidigare använts. Det betyder därför endast marginella effekter på kostnaderna för tandvårdsstödet.

Konsekvens: Mer kompletta och tydligare regler. Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

440	<i>Parodontalkirurgiska åtgärder</i>	
441	<u>Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enskilda implantat, per operationstillfälle</u> <u>Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbekämpning med uppfällning av lambå. Åtgärden kan även användas för korrigerande mjukvävnadskirurgi, såsom återställande av papill, frenulumplastik vid preprotetisk friläggning med lambå, eller separation och extraktion av del av molar vid behandling av fraktur, karies, eller parodontal/ eller apikal sjukdom inklusive tillputsning av kvarvarande rot/rötter. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421–426 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras är ersättningsberättigande mer än en gång per patient t och dag, och behandlare.</u>	1 775
442	<u>Kirurgisk behandling av tandlossningssjukdomparodontit vid tre till sex tänder, per operationstillfälle</u> <u>Åtgärden avser omfattande parodontaloperation vid tre till sex tänder eller fler med parodontal sjukdom och i förekommande fall samtidig operation vid periimplantit vid ett implantat, och Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbekämpning med uppfällning av lambå samt i förekommande fall extraktion av tand eller borttagande av inte integrerat implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 435, -436, 441, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras är ersättningsberättigande mer än en gång per patient, och dag, och behandlare.</u>	3 555 3 105

443	<p>Kirurgisk behandling av peri-implantit vid två <u>till fyra eller fler</u> implantat, per operationstillfälle</p> <p>Åtgärden avser omfattande parodontal operation <u>vid två till fyra implantat med periimplantit och i förekommande fall samtidig operation vid parodontal sjukdom vid en till två tänder.</u> Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbekämpning med uppfällning av lambå <u>samt i förekommande fall borttagande av inte integrerat implantat eller extraktion av tand.</u> Åtgärden omfattar dock ej <u>inte</u> borttagande av implantatbro, vilket debiteras enligt åtgärd 882.</p> <p><u>–Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 435, 436, 441, 442, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden kan inte debiteras är ersättningsberättigande mer än en gång per patient och dag och behandlare.</u></p>	<p>3 105 2 665</p>
-----	---	-----------------------------------

<p>Rubrik (440) Åtgärd 441, 442, 443</p> <p>Rubriknummer 440 tas bort eftersom det inte tillämpas. Text läggs till en mellanrubrik. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir enhetlig och mer tydlig.</p> <p>Som en konsekvens av införande av mer omfattande operationsåtgärder 444 och 445 avseende parodontit och periimplantit behöver åtgärd 441–443 ges nya restriktioner och ändringar. Se vidare konsekvensruta för åtgärd 444-445.</p> <p>Åtgärd 441–443 borde minska i antal eftersom mer omfattande åtgärder har tillförts. Eftersom en del av den behandling som inrymdes i åtgärd 442 och 443 flyttas till åtgärd 444 och 445 har referenspriserna setts över för åtgärd 442 och 443.</p> <p><u>Konsekvens:</u> Liten ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering .</p>
--

444	<p><u>Omfattande kirurgisk behandling av parodontit vid sju tänder eller fler, eller vid tre tänder eller fler i kombination med annan operation, per operationstillfälle</u></p> <p>Åtgärden avser mycket omfattande operation vid sju tänder eller fler med parodontal sjukdom i ena eller båda käkar och innefattar mekanisk infektionsbekämpning med uppfällning av lambå <u>samt i förekommande fall extraktion av tand eller borttagande av inte integrerat implantat.</u></p> <p>Åtgärden avser även parodontal operation av tre tänder eller fler och vid samma operationstillfälle</p> <ul style="list-style-type: none"> – periimplantitoperation vid två implantat, eller – operativt avlägsnande av tand eller annan vävnad. <p>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 435, 436, 441, 442, 443 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	4 925
445	<p><u>Omfattande kirurgisk behandling av periimplantit vid fem implantat eller fler, eller vid tre implantat eller fler i kombination med annan operation, per operationstillfälle</u></p> <p>Åtgärden avser omfattande operation vid fem implantat eller fler med periimplantit i ena eller båda käkar. Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbekämpning med uppfällning av lambå <u>samt i förekommande fall borttagande av inte integrerat implantat eller extraktion av tand.</u></p> <p>Åtgärden avser även omfattande periimplantitoperation vid tre implantat eller fler och vid samma operationstillfälle</p> <ul style="list-style-type: none"> – operation vid parodontal sjukdom vid två tänder, eller – operativt avlägsnande av tand eller annan vävnad. <p>Åtgärden omfattar inte borttagande av implantatbro.</p> <p>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 435, 436, 441, 442, 443 eller 444 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	4 925

Ny Åtgärd 444-445

Vid framtagandet av nytt regelsystem för införandet av nytt tandvårdsstöd den 1 juli 2008 framfördes behov av mer omfattande åtgärd vid parodontal kirurgi respektive kirurgi vid periimplantat för operation som tar längre tid. Efter beredning föreslås nya åtgärder 444 och 445 att tillföras vilka tillämpas när operationer utförs vid ett större antal tänder eller implantat, när sådana operationer utförs på flera områden i munnen vid samma behandlingstillfälle samt när annan operation utförs vid samma tillfälle. För patienter som sövs eller reser långt för behandling är det av vikt att kunna utföra mera än normalt vid samma ingrepp. Befinner sig patienten i en operationssituation och många olika moment ingår, ska detta innefattas i en åtgärd. Det blir enklare för patienterna att förstå och enklare administrativt eftersom endast en åtgärd behöver hanteras i stället för flera.

Åtgärd 441-443 har inte gett tillräckligt tandvårdsstöd vid omfattande operationer vid samma behandlingstillfälle. Till följd av införande av åtgärd 444 och 445 ändras åtgärd 441-443 och restriktioner införs mot åtgärd 401–405. I referenspriset finns medräknat en andel sådana ingrepp.

Med åtgärdernas nya konstruktion blir regelverket tydligare, framför allt i de fall en patient både har några tänder med parodontit och samtidigt några implantat med periimplantit. För patienter med enbart parodontit eller periimplantit sker inga ändringar.

Åtgärd 444 införs i diagnos/tillstånd 3043 och åtgärd 445 införs i diagnos/tillstånd 3044.

Åtgärderna kommer att medföra ökade kostnader för stödet. Åtgärderna bedöms dock inte komma utföras i något större antal.

Konsekvens: Möjlighet till tandvårdsstöd när omfattande operationer utförs. Liten påverkan på tandvårdsstödet kostnader. Medför programmering.

491	Kompletteringsåtgärd för specialist i oral kirurgi, per behandlingstillfälle Kompletteringsåtgärden kan endast debiteras av är ersättningsberättigande när en åtgärd utförs hos en specialist i oral kirurgi inom dennes specialistområde och kan enbart endast debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. ÅKompletteringsåtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	385
492	Kompletteringsåtgärd för specialist i parodontologi, per behandlingstillfälle Kompletteringsåtgärden kan endast debiteras av är ersättningsberättigande när en åtgärd utförs hos en specialist i parodontologi inom dennes specialistområde och kan enbart endast debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. ÅKompletteringsåtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	385
591	Kompletteringsåtgärd för specialist i endodonti, per behandlingstillfälle Kompletteringsåtgärden kan endast debiteras av är ersättningsberättigande när en åtgärd utförs hos en specialist i endodonti inom dennes specialistområde och kan enbart endast debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. ÅKompletteringsåtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	255
691	Kompletteringsåtgärd för specialist i bettfysiologi, per behandlingstillfälle Kompletteringsåtgärden kan endast debiteras av är ersättningsberättigande när en åtgärd utförs hos en specialist i bettfysiologi inom dennes specialistområde och kan enbart endast debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. ÅKompletteringsåtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	130

891	Kompletteringsåtgärd för specialist i protetik, per behandlingstillfälle <u>Kompletteringsåtgärden kan endast debiteras av är ersättningsberättigande när en åtgärd utförs hos en specialist i protetik inom dennes specialitetsområde och kan enbart endast debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. ÅKompletteringsåtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, dag och behandlare.	190
------------	--	-----

Åtgärd 491, 492, 591, 691, 891

Tandläkarspecialister har behörighet inom det område som de har specialiserat sig och som utbildningen i huvudsak omfattar, vilket framgår av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4) om tandläkarnas specialiseringstjänstgöring. Detta har inte framgått tillräckligt tydligt i kompletteringsåtgärderna för specialisterna vilket föranleder tillägget.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

501	Upprensning och rotfyllning, en rotkanal Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 502, 503, 504 eller 504-521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden <u>kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	2 405
502	Upprensning och rotfyllning, två rotkanaler Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 501, 503, 504 eller 504-521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden <u>kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	2 925
503	Upprensning och rotfyllning, tre rotkanaler Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 501, 502, 504 eller 504-521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden <u>kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	3 890
504	Upprensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 501, 502, 503 eller 504-521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden <u>kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande</u> en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	4 510
521	Akut endodontisk behandling Åtgärden innefattar akut endodontisk behandling, <u>såsom med</u> trepanation och cavumextirpation, samt provisorisk fyllning. <u>Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 501, 502, 503 eller 504 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare.</u> Åtgärden <u>kan</u> under samma ersättningsperiod endast <u>debiteras ersättningsberättigande</u> en gång för samma patient, tandnummer och behandlare.	670

Åtgärd 501-504, 521

Den 1 juli 2009 ändrades begränsningarna för åtgärd 521 men motsvarande ändring med införande av restriktioner så att åtgärden inte kan tillämpas för samma tand samma dag infördes inte. Åtgärderna 501-504 innefattar de moment som ingår i åtgärd 521 när de utförs vid samma tillfälle.

Konsekvens: Korrigering av ett tidigare förbiseende. Tydligare regler. Något minskad kostnad för stödet. Medför programmering.

541	Rotspetsoperation, per operationstillfälle Åtgärden innefattar operation samt vid behov retrograd rotfyllning. Åtgärden är kan inte debiteras mer än ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer och dag och behandlare.	2 940
------------	---	-------

Åtgärd 541

Texten i rubriken motsäger sista meningen i åtgärdstexten. Det medför att det är oklart vad som avses – per operationstillfälle eller per tandposition? Åtgärden är avsedd för tillämpning per operationstillfälle varför ordet "tandposition" stryks.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

605	Bettskena i hård akrylat, utförd på bettfysiologiska indikationer, per skena Innefattar laboratoriefremställd skena såsom i form av stabiliseringsskena, shoreskena, molarstödsskena, avslappningsskena eller ledortopedisk skena. Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av dess funktion och effekt upp till tre månader efter utlämnandet. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	3 125
------------	---	-------

Åtgärd 605

Texten har setts över för åtgärd 605 och det anges mer tydligt när åtgärden är ersättningsberättigande.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

700 Reparativa åtgärder

Samtliga åtgärder i 700-serien innefattar ~~anestesi/bedövning, exkavering, material och nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), putsning och polering, anpassning av ocklusionen mot motstående käke, nödvändiga åtgärder för torrläggning såsom (friläggning och anläggande av matris och kofferdam)~~ samt i förekommande fall kontrollröntgen. Fyllningar med permanenta fyllnadsmaterial inklusive inlägg ersätts.

Huvudrubrik Reparativa åtgärder

Det görs ett förtydligande om att exkavering (borttagande av karies) ingår i fyllningsåtgärderna. Det har varit otydligt och tillägget görs för att undvika missförstånd.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

800 Protetiska åtgärder

~~Samtliga åtgärder i 800-serien innefattar anestesi, material och nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), avtryckstagning, provisorium, torrläggning, cementering inklusive avlägsnande av överskott och eventuell polering. I åtgärderna ingår även anpassning av kontaktpunkter, av ocklusionen mot motstående käke/tänder samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. I förekommande fall ingår även kontrollröntgen.~~

~~Se bilaga 3 allmänt råd.~~

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referens-pris (kronor)
	<p><u>Tandstödd protetik</u></p> <p><u>Samtliga åtgärder för tandstödd protetik innefattar bedövning, material, och nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), exkavering och i förekommande fall preprotetiska fyllningar eller preprotetisk bettslipning samt provisorium. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall även kontrollröntgen.</u></p>	
801	<p>Laboratorieframställd krona</p> <p>Åtgärden avser både enstaka kronor och brostöd, samt <u>Åtgärden innefattar onlay och kronor framställda med CadCam-teknik.</u></p> <p>Se bilaga 3 allmänt råd.</p>	4 615

Huvudrubrik Tandstödd protetik

Texten som avser tandstödd protetik flyttas till en mellanrubrik i direkt anslutning till åtgärderna för tandstödd protetik. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare. Det görs förtydligande om att exkavering, eventuella preprotetiska fyllningar eller preprotetisk bettslipning ingår i de protetiska åtgärderna. Det har kommit frågor om detta ingår och tilläggen görs för att undvika missförstånd. Det framgår vid aktuell diagnos/tillstånd att fyllning eller protetisk krona ersätts.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

Åtgärd 801

Text från allmänna råd till åtgärd 801 flyttad till åtgärdstexten.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

803	<p>Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift</p> <p><u>Åtgärden avser klinikframställd pelare med cementerat stift i rotfylld kanal.</u></p>	1 165
-----	---	-------

Åtgärd 803

Förtydligande att med intraradikulärt stift avses ett stift cementerat i rotkanal.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

804	<p>Hängande broled vid tandstödd protetik, per led</p>	1 965
-----	---	-------

Åtgärd 804

Justering så att samma term för hängande led används i hela föreskriften.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

805	Emaljretinerad konstruktion, <u>laboratoriefremställd</u> , per stöd	1 565
-----	--	-------

Åtgärd 805

Rubriktexten förtydligas med information om att det är en laboratoriefremställd konstruktion som avses.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Medför ingen programmering.

807	Semipermanent krona/ <u>eller bro hängande led</u> , per led Den semipermanenta ersättningen ska ha en beräknad livslängd om minst sex månader. Åtgärden avser konstruktion med gjuten eller fräst inre del.	1 985
-----	--	-------

809	<u>Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led, per led</u> Konstruktionen ska ha en beräknad livslängd om minst sex månader.	1 020
-----	---	-------

Åtgärd 807, 809

Tillämpning av åtgärd 807 har varit föremål för många tolkningsproblem. När och under vilka villkor åtgärden är ersättningsberättigande framgår av respektive diagnos/tillstånd.

De diagnos/tillstånd där åtgärd 807 är ersättningsberättigande skiljer sig så tillvida att i ett par av dem är det en semipermanent konstruktion som avses och i andra en långtidstemporär. En semipermanent konstruktion utförs när ingen annan behandling för närvarande planeras. En långtidstemporär används under en tid men ska ersättas av en permanent konstruktion. En bedömning har gjorts att det behövs två olika åtgärder för dessa. En ny åtgärd, 809, för långtidstemporär konstruktion tillförs.

Texten i åtgärd 807, semipermanent krona eller hängande led, förtydligas med information om vilken typ av konstruktion som avses. Texten om beräknad livslängd stryks.

Ny åtgärd 809 långtidstemporär krona tillförs åtgärdslistan. Som långtidstemporär krona eller hängande led behövs en konstruktion utan metallskelett eller annan innerkonstruktion, men mer förstärkt än ett direktframställt ordinärt provisorium. Referenspriset för detta skiljer sig från åtgärd 807 varför en särskild åtgärd föreslås. För att förtydliga att en mer hållbar konstruktion än ordinärt provisorium avses, läggs informationen om beräknad livslängd till i åtgärds-texten.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

810	<i>Reparativa åtgärder förknippade med vid tandburen stödd protetik</i> <u>Åtgärd 811–814 innefattar kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden.</u>	–
811	Cementering av lossnad krona/fasad <u>tandstött protetisk konstruktion, per krona/fasad tand</u> Åtgärden kan inte debiteras mer än <u>ersättningsberättigande</u> en gång per patient, tandposition, dag och behandlare.	330

Rubrik (810)

Åtgärdsnummer 810 tas bort eftersom det inte tillämpas. Resterande text förtydligas för åtgärderna avseende reparation vid tandstött protetik till en mellanrubrik. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

Åtgärd 811

Möjlighet att återcementera alla typer av lossnade tandstödda konstruktioner, till exempel inlägg, tillförs. Finns ett välpassande inlägg är det både mer vävnadsbesparande och kostnadseffektivt att det återcementeras än att en fyllning eller ny konstruktion utförs. Idag är endast det senare ersättningsberättigande.

Konsekvens: Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

812	Broreparation 1 Åtgärden innefattar broreparation utan tandteknisk er insats, vid porslins- eller akrylatfraktur som lagas med komposit såsom kompositlagningar av kronor och broar, reparation av lödfaktur, slitsning av en ränna och utfyllning/fixering med komposit, porslinsfraktur som lagas med komposit eller framställning-uppbyggnad av hängande broled när tandrot avlägsnats från krona i bro. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition, dag och behandlare.	1 260
813	Broreparation 2 Åtgärden innefattar broreparation med tandteknisk er insats, såsom - när ny brodel som ska kopplas till befintlig bro- eller - vid brokoppling mellan två befintliga brodelar. Åtgärden innefattar med preparation, avtryck och teknikerframställning av brokopplingsdelar. I åtgärden ingår i förekommande fall provisorier. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, brokonstruktion, dag och behandlare.	3 890
814	Broreparation 3 Åtgärden innefattar broreparation med omfattande tandteknisk er insats, såsom när befintlig bro avlägsnas och hel t nytt akryl- eller porslinsarbete behövs utföras efter reparation. I åtgärden ingår i förekommande fall provisorier. slitsning, borttagning, lödning, bränning, nya fasader i komposit, porslin eller akrylat, inprovning och recementering. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, brokonstruktion, dag och behandlare.	8 015

Åtgärd 812, 813, 814

Åtgärderna för broreparation granskas vad avser den språkliga utformningen. Tillämpning eller vad åtgärderna avser har inte förändrats.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

820 Avtagbar protetik

Samtliga åtgärder i 820-serien vid avtagbar protetik innefattar material samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. I åtgärderna innefattas även kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden om inget annat anges. Med slutförande av åtgärd avses datum för definitiv utlämning av protes enligt journalanteckning.

Rubrik (820)

Åtgärdsnumret 820 tas bort eftersom det inte tillämpas och texten förs till en mellanrubrik. Åtgärdernas innehåll avseende avtagbar protetik förtydligas. Detta innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

830 *Reparation av avtagbar protes*

Åtgärd 832–8379 innefattar kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden.

Rubrik (830)

Åtgärdsnumret 830 tas bort eftersom det inte tillämpas och texten förs till en mellanrubrik. Detta innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

831	Justering av avtagbar protes Åtgärden innefattar justering av tidigare utförd protes, såsom justering av klamrar, avslipning av överextenderade delar och inslipning . Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	310
832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand Åtgärden innefattar lagning av protes utan avtryck, tillsättning av lossad protestand m.m. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	1 050
834	Lagning av protes där avtryck krävs Åtgärden innefattar lagning där avtryck krävs, såsom tillsättning av ny tand, ny klammer eller flyttning av klammer . Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 832, 833, 835, 836 eller 837 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	1 675
835	Rebasering och lagning av protes Åtgärden innefattar permanent rebasering och samtidig lagning av protes där avtryck krävs eller samtidig inmontering av förankringselement vid täckprotes . Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 832, 833, 834, 836, 837, 838 eller 8379 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande -en gång per patient, käke, dag och mottagning.	2 700
836	Komplicerad lagning av protes Åtgärden innefattar komplicerad lagning till exempel där svetsning av nya stöd eller fästen behövs eller vid utbyte av ett flertal proteständer inklusive eventuell provning. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 832, 834, 835 eller 837 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden kan inte debiteras mer än är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	3 210

Åtgärd 831-836

För åtgärd 831 – 836 har texterna setts över. Exempelfiering har tagits bort och för åtgärd 836 anges tydligt när åtgärden är ersättningsberättigande.

Åtgärd 835 förenklas och renodlas i och med att åtgärd 839 (se nedan) införs.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

<u>839</u>	<u>Inmontering av radikulärförankring</u> <u>Åtgärden innefattar rebasering av täckprotes med samtidig inmontering av förankringselement. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 832, 833, 834, 835, 836 eller 837 för samma käke och patient, under samma dag och med samma behandlare.</u>	<u>2 700</u>
------------	---	--------------

Ny Åtgärd 839 Inmontering av radikulärförankring vid täckprotes

Ny åtgärd tillförs.

En vanlig behandlingsgång när en täckprotes (avtagbar protes som ligger över tänder) utförs är att protesen färdigställs först och därefter görs radikulärförankringarna (fästen på tandrötter). Slutligen inmonteras förankringselementen (kopplingsanordning till fästena på tandrötterna) i protesen.

För att detta ska vara möjligt inom tandvårdsstödet måste en separat åtgärd för inmontering av förankringselement skapas som inte inryms i regel E.8 *Avtagbar protetik som görs om*. Samma förhållanden gäller om en befintlig protes som är mindre än ett år gammal används när implantat opereras in till vilken protesen kopplas enligt ovan. En enklare och mindre kostsam behandling blir därmed möjlig att utföra, i sin helhet, inom tandvårdsstödet. Åtgärd 839 tillförs diagnos/tillstånd 5443 samt i regel E.7.

Det rör ett mindre antal patienter men är av stor vikt för dessa. I de fall där implantat opereras in kan annars en åtgärd för täckprotes som har mycket högre referenspris användas, vilket kan vara till nackdel för både tandvårdsstödet och patienten, när den befintliga protesen i stället kan nyttjas.

Konsekvens: Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

	<u>Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling</u> <u>Samtliga åtgärder innefattar material samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges.</u>	
<u>845</u>	<u>Ocklusionskorrigerande bettslipning</u> <u>Åtgärden innefattar slipning av flera tänder eller protetiska konstruktioner för att utjämna ocklusala interferenser eller anpassa ocklusionsplanet.</u> <u>Åtgärden innefattar puts, polering, fluorbehandling och uppföljning, samt i förekommande fall modeller. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</u>	<u>1 695</u>

Ny Åtgärd 845

En ny mellanrubrik om "Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling" tillförs för att göra strukturen i åtgärdslistan mer enhetlig och tydlig.

Den nya åtgärden 845 för ocklusionskorrigerande bettslipning ska tillämpas vid patientfall där behandlingsbehoven är omfattande och komplexa, det vill säga diagnos/tillstånd 5071 och 5072. Införandet av åtgärden bör medföra att en del kronterapi inte behöver utföras. Åtgärden tillförs också ny diagnos/tillstånd 5914 för att medge enklare behandling. Det innebär mindre kostnader för patient och tandvårdsstöd samt att mer vävnadsbesparande tandvård kan ersättas.

Det rör dock relativt få patienter varför den ekonomiska effekten på det totala tandvårdsstödet troligen blir försumbar.

Åtgärd 845 tillförs diagnos/tillstånd 5071, 5072 och 5914.

Avdelningen med nya åtgärder 845-846 får en rubriktext motsvarande övriga delar inom 800-serien i åtgärdslistan.

Konsekvens: Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

846	<u>Skena för vertikal platsberedning.</u> <u>Åtgärden innefattar laboratoriefremställd skena (av typ Dahlskena). Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av dess funktion och effekt upp till sex månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</u>	4 540
------------	---	-------

847	<u>Klammerplåt</u> <u>Åtgärden innefattar bettspärplåt eller bettkorrigeringsplåt. Åtgärden innefattar avtryck, anpassning, kontroller och justering samt uppföljning av funktion och effekt upp till sex månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</u>	3 065
------------	---	-------

Ny Åtgärd 846, 847

De nya åtgärderna för skena eller klammerplåt för vertikal platsberedning medför att en del kronterapi till exempel i abrasions- eller erosionsfall inte behöver utföras. Det innebär mindre kostnader för patient och tandvårdsstöd samt att mer vävnadsbesparande tandvård kan ersättas. På grund av att de tandtekniska kostnaderna skiljer mellan de olika konstruktionerna är det olika åtgärder för skena respektive plåt. Åtgärd 846 och 847 tillförs diagnos/tillstånd 5042. Åtgärd 847, klammerplåt införs i diagnos/tillstånd 5914. Det medför att en enklare behandling än fast tandregleringsapparat kan ersättas vid diagnos/tillstånd 5914. Det rör dock relativt få patienter varför den ekonomiska effekten på det totala tandvårdsstödet troligen blir försumbar.

Konsekvens: Försumbar påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

	<u>Implantat</u> <u>Protetiska åtgärder vid implantatbehandling</u> <u>Samtliga åtgärder vid implantatbehandling innefattar material om inte annat anges samt läkhättor eller provisorium på implantatet. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall preprotetisk bettslipning eller kontrollröntgen.</u>	–
851	<u>Implantat, per styck</u> <u>Åtgärden innefattar implantat, täckskruv och inlänkingsdistans.</u>	2 170
852	<u>Implantatförankrad krona</u> <u>Åtgärden innefattar krona inkluderande rekdistans eller annan kopplingsdel (exempelvis distans) mot implantatet vid singel- och delimplantat samt protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning.</u>	7 390

Rubrik Protetiska åtgärder vid implantatbehandling.

Åtgärd 851, 852

Mellanrubriken förtydligas för åtgärderna avseende implantatbehandling. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare.

Åtgärd 851 byter nummer till åtgärd 420. Implantat sätts alltid in vid ett kirurgiskt ingrepp. Det är alltså ingen implantatprotetisk åtgärd utan en implantatkirurgisk och bör följaktligen återfinnas i åtgärdslistan där de implantatkirurgiska åtgärderna finns. Åtgärdsnummer 851 ska bytas mot 420 i diagnos/tillstånd: 5001, 5002, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5034 och 5035.

För åtgärd 852 görs endast språklig korrigering.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

864	Suprakonstruktion för implantatförankrad bro, överkäke Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder och fräst eller gjutet broskelett. Åtgärden innefattar inte implantat eller implantatkomponenter. Åtgärden avser endast suprakonstruktionen, inklusive tandtekniska kopplingsdelar mot implantat <u>samt fästskruvar</u> . Åtgärden innefattar även förslutning.	30 390 31 215
------------	---	-----------------------------

867	Suprakonstruktion för implantatförankrad bro, underkäke Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder och fräst eller gjutet broskelett. Åtgärden innefattar inte implantat eller implantatkomponenter. Åtgärden avser endast suprakonstruktionen, inklusive tandtekniska kopplingsdelar mot implantat <u>samt fästskruvar</u> . Åtgärden innefattar även förslutning.	28 365 29 015
------------	---	-----------------------------

Åtgärd 864 och 867

Fästskruvar tillförs i åtgärd 864 och 867. Åtgärd 888 behöver då inte debiteras separat när ny suprakonstruktion utförs. Fästskruvar behövs alltid och ändringen underlättar förståelsen av åtgärderna vid reparation av implantat.

Konsekvens: Enklare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

880	Reparation av implantat och implantatretineradstödd protetik Åtgärd 881–889 innefattar kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden.	–
881	Reparation av implantatförankrad konstruktion, mindre omfattande Åtgärden innefattar broreparation utan tandteknisk er insats. såsom vid lossnad tand.	955

Rubrik (880), Åtgärd 881

Åtgärdsnumret 880 tas bort eftersom det inte tillämpas och texten förtydligas och förs till en mellanrubrik.

Avdelningen för reparation av implantatstödd protetik får en rubriktext som blir enhetlig med övriga delar inom 800-serien i åtgärdslistan. Åtgärdstexten för 881 förkortas.

Konsekvens: Enklare och tydligare regelverk. Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

882	Av- och <u>pååter</u>montering av implantatförankrad bro Åtgärden innefattar avmontering av implantatförankrad bro, <u>eventuellt byte av frakturerad fästskruv eller centrumskruv</u> , återmontering <u>samt och</u> förslutning <u>samt i förekommande fall byte av frakturerad fästskruv eller centrumskruv eller avlägsnande av inte integrerat implantat</u> . Åtgärden kan även användas <u>när då periimplantit eller mukositis vid implantat behandlas kirurgiskt</u> . <u>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för aktuell skada eller aktuell behandling även om det innefattar flera besök.</u>	2 750
------------	--	-------

Åtgärd 882

Ändringen är ett förtydligande av att åtgärden endast kan användas en gång vid aktuell skada eller behandling. Frågor från behandlare har visat på att osäkerhet om tillämpningen har funnits. Detta ökar behandlarnas administrativa börda. Patienter har riskerat att få betala två gånger för samma åtgärd. Till

åtgärden förs också att avlägsnande av inte inläkta implantat ingår på samma sätt som att avlägsnandet av frakturerad fäst- eller centrumskruv ingår.

En minskning av antalet utförda åtgärd 882 förväntas ske. Men eftersom det är relativt få utförda åtgärder har det en marginell inverkan på tandvårdsstödet.

Konsekvens: Tydligare regelverk. Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

885	Implantat vid reparation eller utbyggnad, per styck Åtgärden innefattar implantat, täckskruv och inläkningsdistans. Åtgärden kan endast debiteras vid reparation eller utbyggnad av delimplantat eller vid utbyggnad av täckprotes till helkäksimplantat. Åtgärden kan endast debiteras tillsammans med åtgärd 852, 853, 864, 867, 877, 882, 883, 884, 886, 887, 888 eller 891.		2-170
------------	--	--	-------

Åtgärd 885

Åtgärd 885 tas bort. Det har varit förvillande med två olika åtgärder för samma komponent, det vill säga själva implantatet. Behandlare har kunnat välja fel och därmed riskerat att ersättning inte lämnats. I och med uppdelningen av diagnos/tillstånd 5446 till tre nya diagnoser/tillstånd (se 5447-5449) kan åtgärd 885 tas bort och endast ett åtgärdsnummer för implantat alltid användas. Se även åtgärd 420.

Konsekvens: Tydligare och enklare regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför programmering.

886	Distans inklusive centrumskruv, per styck Åtgärden kan är endast debiteras ersättningsberättigande — vid reparation, — vid utbyggnad eller ombyggnad av delimplant , — vid utbyggnad av täckprotes till helkäksimplantat, eller — vid käke där implantat finns installerade och implantatkonstruktion ska utföras, eller — då är täckprotes utförs och befintlig protes används. — Åtgärden kan är inte debiteras ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 852 eller 889 för samma tandposition eller för åtgärd 861—863, 865, eller 871—873 för samma käke under samma ersättningsperiod. Åtgärden kan inte kombineras med utbytesåtgärd 926, 927, 929, 930, 932 eller 934 för samma tandposition under samma ersättningsperiod.		1 225
887	Fästskruv och protetisk cylinder (lab), per styck Åtgärden kan endast debiteras vid reparation eller vid käke där implantat finns installerade och implantatkonstruktion ska utföras. Åtgärden kan inte debiteras tillsammans med åtgärd 852 eller 890 för samma tandposition under samma ersättningsperiod.		290
888	Fästskruv, per styck Åtgärden kan är endast debiteras ersättningsberättigande vid reparation. Åtgärden kan är inte debiteras ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 852 eller 890 för samma tandposition eller med åtgärd 864 eller 867 för samma käke under samma ersättningsperiod.		165
889	Centrumskruv, per styck Åtgärden kan är endast debiteras ersättningsberättigande vid reparation. Åtgärden kan är inte debiteras ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 852 eller 886 för samma tandposition under samma dag.		580

Åtgärd 886- 889

Språkliga justeringar görs i åtgärderna och texten struktureras för att öka tydligheten. I åtgärd 836 tillförs samma restriktioner mot utbytesåtgärder för implantatkronor som finns mot ersättningsberättigande implantatkronor så att regelverket gäller konsekvent.

Åtgärd 887 tas bort. Åtgärden behövs inte eftersom protetisk cylinder ingår i alla implantatproteiska åtgärder där den behövs. Separat åtgärd för fästskruv finns.

Övriga åtgärder justeras så att "kan endast debiteras" byts mot "är ersättningsberättigande" vilket är det korrekta sättet att beskriva förutsättningarna.

Konsekvens: Tydligt och enhetligt regelverk. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet.

900 Tandreglering och utbytesåtgärder

~~Samtliga åtgärder för tandreglering innefattar fotodokumentation, kefalometrisk mätning och analys, fullständig behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad. I åtgärderna ingår inte någon utvidgad diagnostik, såsom en fördjupad röntgenutredning, eller nödvändiga kirurgiska ingrepp och extraktioner.~~

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris (kronor) Gällande fr o m 2009 2010-09-01
	<p><u>Tandreglering</u> <u>Samtliga åtgärder för tandreglering innefattar fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad.</u></p>	

Huvudrubrik tandreglering

Texten som avser tandregelring flyttas till en mellanrubrik i direkt anslutning till åtgärderna för tandreglering. Det innebär att strukturen i åtgärdslistan blir mer enhetlig och tydligare. Den text som beskriver vilka moment som inte omfattas av åtgärderna stryks eftersom det inte är föreskrift utan information.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

901	Tandreglering, en käke, enkel behandling <u>högst 1 år</u> Åtgärden innefattar en enklare behandling där aktiv behandlingstid är högst ett år.	13 335
902	Tandreglering, en käke, okomplicerad behandling <u>1 år till 1,5 år</u> Åtgärden innefattar en okomplicerad behandling där aktiv behandlingstid är ett till ett och ett halvt år.	17 460

903	Tandreglering, en käke, normal behandling <u>1,5 år till 2 år</u> Åtgärden innefattar en normal behandling, ofta efter extraktioner av två eller flera tänder och där aktiv behandlingstid är ett och ett halvt till två år.	20 260
904	Tandreglering, en käke, komplicerad behandling Åtgärden innefattar en komplicerad behandling, såsom efter extraktioner av flera tänder eller framdragnin g av retinerade tänder, och där aktiv behandlingstid är betydligt mer än två år. Åtgärden innefattar också komplexa multidisciplinära svåranalyserade tandregleringsbehandlingar i samarbete mellan behandlare inom protetik/ kä kkirurgi eller plastikkirurgi och ortodonti.	25 565
905	Tandreglering, två käkar, enkel behandling <u>högst 1 år</u> Åtgärden innefattar en enklare behandling där aktiv behandlingstid är högst ett år.	17 790
906	Tandreglering, två käkar, okomplicerad behandling <u>1 år till 1,5 år</u> Åtgärden innefattar en okomplicerad behandling där aktiv behandlingstid är ett till ett och ett halvt år.	22 565
907	Tandreglering, två käkar, normal behandling <u>1,5 år till 2 år</u> Åtgärden innefattar en normal behandling, ofta efter extraktioner av två eller flera tänder och där aktiv behandlingstid är ett och ett halvt till två år.	25 875
908	Tandreglering, två käkar, komplicerad behandling Åtgärden innefattar en komplicerad behandling, såsom efter extraktioner av flera tänder eller framdragnin g av retinerade tänder, och där aktiv behandlingstid är betydligt mer än två år. Åtgärden innefattar också komplexa, multidisciplinära och svåranalyserade tandregleringsbehandlingar i samarbete mellan behandlare inom protetik/ kä kkirurgi eller plastikkirurgi och ortodonti.	32 100
990	Kompletteringsåtgärd för specialist i ortodonti, per behandlingstillfälle Åtgärden kan endast debiteras av specialist i ortodonti och kan enbart debiteras för en patient som remitterats till sådan specialist. Åtgärden kan inte debiteras mer än en gång per patient, dag och behandlare.	0

Åtgärd 901-908 samt 990

Till rubriktexterna för åtgärd 901-903 samt 905-907 tillförs den tid under vilken aktiv behandling beräknas pågå. Uppgiften hämtas från åtgärdstexten. Den kan därför strykas utom för åtgärd 904 och 908 som kan tillämpas även vid kortare behandlingstid då samarbete med andra behandlare krävs.

Åtgärd 990 förslås strykas eftersom den inte medför att något tandvårdsstöd kommer betalas ut.

Konsekvens: Tydligare regelverk med mindre risk för missförstånd. Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Medför ingen programmering.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris (kronor) Gällande fr o m 2010-07-01
	<p><u>Utbytesåtgärder</u></p> <p><u>Utbytesåtgärder används när patienten väljer en annan behandling än den som är ersättningsberättigande för aktuell diagnos/tillstånd. En sådan annan behandling är i sig inte ersättningsberättigande men ersättning motsvarande de ersättningsberättigande åtgärderna ingår i tandvårdsstödet. För att rapportera utbytt behandling används utbytesåtgärder.</u></p> <p><u>Utbytesåtgärdernas referenspris är detsamma som för respektive ersättningsberättigande åtgärd eller behandling. Om patienten väljer en krona när i stället en fyllning är ersättningsberättigande är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande en tretytsfyllning. För fram- eller hörntand innebär det åtgärd 703 och för premolar eller molar åtgärd 706.</u></p> <p><u>Om patienten väljer implantatbehandling eller ortodontisk slutning av en- eller tvåtandslucka i stället för den ersättningsberättigande behandlingen som är tandstödd protetik, är referenspriset för utbytesåtgärderna motsvarande referenspriserna för två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) respektive för två kronor och två hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804 x 2). Saknas tand i position 5 vid diagnos/tillstånd 5011 eller 5034 och patienten väljer implantat i stället för tandstödd protetik är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) som är den ersättningsberättigande behandlingen.</u></p> <p><u>Utbytesåtgärderna för behandling med implantat är uppdelade i en kirurgisk och en protetisk åtgärd vilka avslutas var för sig. Samtliga åtgärder innefattar behandling och material, inklusive provisorium, fram till behandlingen är slutförd. Vidare ingår implantat och implantatkomponenter samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. Även efterkontroller och justering ingår liksom, i förekommande fall, kontrollröntgen.</u></p> <p><u>I utbytesåtgärderna för ortodontisk slutning av tandlucka innefattas fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad. Om ytterligare tandlucka skapas i terapeutiskt syfte för att kunna genomföra behandlingen ingår slutning av den terapeutiskt skapade luckan i behandlingen av den ursprungliga tandluckan.</u></p>	
921	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, fram- eller hörntand.</u></p> <p><u>Utbyte sker mot åtgärd 703. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 701, 702, 703 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</u></p>	995
922	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, molar eller premolar samt vid omfattande defekt för tandposition 7 och 8 när regel D.3 inte kan tillämpas</u></p> <p><u>Utbyte sker mot åtgärd 706. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 704, 705, 706, 707 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag</u></p>	1 300

	och med samma behandlare.	
925	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037.</u> <u>Implantat ingår.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	4 615
926	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet samt protetisk cylinder och eventuell fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	6580
927	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>En implantatförankrad krona och ett hängande led på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet, protetisk cylinder och eventuell fästskruv samt ett hängande led. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	8545
928	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> <u>Implantat ingår.</u> Utbyte sker mot åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	1 965
929	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet vid singel- och delimplantat samt protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	4 615
930	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>En implantatförankrad krona och ett hängande led på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet, protetisk cylinder och eventuell fästskruv samt ett hängande led. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	6580
931	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Operation avseende två käkbensförankrade implantat i tvåtandslucka vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 inklusive eventuell friläggning och distansanslutning. Implantaten ingår.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	6580
932	<p><u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Två implantatförankrade kronor på två käkbensförankrade implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar två</p>	6580

	<u>implantatkronor inkluderande distanser eller annan kopplingsdel mot implantaten samt protetiska cylindrar och fästskruvar. Åtgärden innefattar även förslutning.</u>	
933	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Operation avseende två käkbensförankrade implantat i tvåtandslucka vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 inklusive eventuell friläggning och distansanslutning när åtgärd 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på. Implantaten ingår.</u> Utbyte sker mot två åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.	3 930
934	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Två implantatförankrade kronor på två käkbensförankrade implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar två implantatkronor inkluderande distanser eller annan kopplingsdel mot implantaten samt protetiska cylindrar och fästskruvar. Åtgärden innefattar även förslutning.	4 615
940	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Ortodontisk slutning av entandslucka.</u> Utbyte sker mot åtgärd 804 och två åtgärd 801. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	11 195
941	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Ortodontisk slutning av entandslucka när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	6 580
943	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Ortodontisk slutning av tvåtandslucka.</u> Utbyte sker mot två åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	13 160
944	<u>Utbytesåtgärd.</u> <u>Ortodontisk slutning av tvåtandslucka när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</u> Utbyte sker mot åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	8 545

Utbytesåtgärder

Se särskild PM

Remiss, del B**Konsekvensutredning vid införandet av utbytesåtgärder i
Bilaga 2 TLVFS 2008:1**

Sammanfattning	2
Närmare om nuvarande ordning.....	2
Utbytespaket	2
Begränsning i konstruktionen med utbytespaket	3
Administrativt komplicerat när två behandlare är involverade.....	3
Förslag	4
Vilka problem bör utbytesåtgärderna främst lösa?	5
Hur bör utbytesåtgärder konstrueras?	6
Vad är alternativet?.....	6
Kommande förändringar som förenklas av införande av utbytesåtgärder	6
Förslagets olika delar.....	7
Kostnader	8
Information.....	8
Appendix – förslaget i dess helhet	9

Sammanfattning

TLV föreslår att utbytesåtgärder förs in i TLVFS 2008:1.

Förslaget innebär att separata utbytesåtgärder införs för implantatkirurgi och implantatprotetik, för ortodontisk slutning av tandlucka samt för reparativ vård. Omgörningsreglerna omarbetas för att även inrymma utbytesåtgärderna.

Utbyte av åtgärd är en viktig princip i tandvårdsstödet. Principen innebär att patienter vid vissa diagnoser/tillstånd kan välja en annan behandling eller annat material än det som är ersättningsberättigande för aktuell diagnos/tillstånd, och samtidigt få tillgodoräkna sig statligt stöd motsvarande det som är ersättningsberättigande. Ett vanligt exempel är att en patient vid en entandslucka väljer att göra en implantatstödd krona när en tand saknas i stället för en tandstödd bro vilket är den ersättningsberättigande behandlingen. Implantatbehandling är inte i sig ersättningsberättigande vid en entandslucka, men patienten får genom utbytesreglerna tandvårdsstöd motsvarande den tandstödda bron. Kostnader utöver vad som är ersättningsberättigande får patienten bekosta själv.

Utbyte av åtgärd har hittills administrerats av Försäkringskassan genom så kallade utbytespaket.

Genom att istället införa utbytesåtgärder förenklas administrationen kring utbyte av åtgärd utan att principerna för detta ändras. Införandet innebär omfattande ändringar i TLVFS 2008:1 och tillhörande bilagor. Nuvarande rutiner behöver ändras hos Försäkringskassan och vårdgivare. Informationsinsatser mot vårdgivarna behöver genomföras. TLV bedömer dock fördelarna som så stora för patienter, vårdgivare och behandlare att ändringarna är nödvändiga att genomföra. Förutom förenklad administration blir det enklare att lämna kostnadsförslag, enklare för patienten att förstå och kontrollera sina utgifter samt mindre risk för fel när tandvårdsstöd ska beräknas.

Förslaget med utbytesåtgärder föranleds av att nuvarande system med utbytespaket är föremål för mycket kritik. Det har framförts från flera håll att konstruktionen med nuvarande utbytespaket bör ändras. De uppfattas som invecklade och många vårdgivare anser att de ger upphov till mycket extra administration, inte minst vid IT-hanteringen. Vid en utbytesbehandling är ofta flera vårdgivare/behandlare involverade. Det är dock den som slutför den sista åtgärden i utbytespaketet som ska rapportera alla åtgärder i behandlingen, även de åtgärder som andra vårdgivare/behandlare har utfört. Det medför merarbete och ofta även problem. Vidare uppfattas det som ologiskt att åtgärdsnummer för utbytespaket finns hos Försäkringskassan när hela regelverket för tandvårdsstödet, inklusive åtgärdsnummer i övrigt, finns i TLV:s föreskrifter.

Närmare om nuvarande ordning

Utbytespaket

I utredningen till det nuvarande tandvårdsstödet diskuterades möjligheten för en patient att kunna byta en ersättningsberättigande behandling mot en annan, ofta mer kostsam och inte ersättningsberättigande behandling, och fortfarande erhålla tandvårdsstöd motsvarande den ersättningsberättigande behandlingen.

Exempel: En patient väljer en implantatförankrad krona i stället för en tandstödd bro vid en tandlucka. En tandstödd bro är den ersättningsberättigande behandlingen. Bron består av två kronor (åtgärd 801 x 2) och ett hängande led (åtgärd 804). Idag är referenspriset för detta 11 195 kronor. Det är samma ersättningsgrundande belopp som patienten erhåller om implantatbehandlingen istället utförs. Överskjutande del får patienten betala själv (skulle referenspriset eller tandläkarens pris för den faktiska behandlingen vara lägre är det priset det ersättningsgrundande beloppet).

När regelverket konstruerades infördes regler för när och hur utbyte ska ske. För att administrera detta i IT-systemen skapade Försäkringskassan så kallade utbytespaket vilka också fick egna åtgärds-koder. För varje utbytesbehandling skapades två paket, ett för den behandling som utförts och ett för den ersättningsgrundande behandlingen som det byts mot. Rapporteringen i IT-systemen blev därmed mer komplicerad. Åtgärds-koderna för utbytespaketen finns angivna på Försäkringskassans hemsida. Detta innebär att vårdgivare, förutom reglerna i TLVFS 2008:1, även måste ha kunskap om Försäkringskassans regler.

Begränsning i konstruktionen med utbytespaket

En begränsning i nuvarande regelverk är dock att konstruktionen med utbytespaket medför att utbyte inte kan tillämpas om patienten redan utfört viss vård.

Exempel: En patient väljer en implantatförankrad krona i stället för en tandstödd bro vid en tandlucka. I detta fall har dock patienten först utfört en krona (åtgärd 801) på en av granntänderna till luckan. Om patienten skulle välja att göra en tandstödd bro är fortfarande en åtgärd 801 och en åtgärd 804 ersättningsberättigande och patienten erhåller tandvårdsstöd för dessa. Väljer patienten en implantatbehandling lämnas inget tandvårdsstöd alls inom två år eftersom en del av paketet inte kan användas. I detta fall är utbyte således inte möjligt. Det kan även innebära att om en implantatkrona och en krona på granntanden utförs samtidigt, och tandläkaren rapporterar åtgärderna i fel ordning, får patienten inget tandvårdsstöd för implantatbehandlingen. Rapporteras de i rätt ordning får patienten tandvårdsstöd för utbytesbehandlingen.

Administrativt komplicerat när två behandlare är involverade

Utbytespaketen medför att det är mer administrativt komplicerat när två behandlare är involverade i utbytesbehandlingen, vilket enligt vad som tidigare nämnts är det vanligaste när implantatbehandling utförs. Den behandlare som slutför protetiken måste i utbytespaketet även redovisa de åtgärder och priser som den opererande behandlaren använt. Förfarandet kräver omfattande administration mellan behandlarna samt innebär svårigheter när det ska rapporteras i journalsystemen. Det finns även risk för att patienten inte erhåller korrekt tandvårdsstöd.

När en implantatoperation utförts finns möjlighet för behandlaren att begära att hela kostnaden för denna betalas av patienten. Tandläkaren som därefter utför protetiken får anpassa resterande debitering till vad patienten tidigare betalat. Information om tidigare betalningar finns inte i IT-systemet. Om patienten befinner sig högt upp i ersättningstrappan, i intervallet över 15 000 kronor, kan det medföra att patienten betalat för mycket till den behandlare som opererat. En avancerad uträkning med återbetalning och penningtransaktioner mellan de båda behandlarna och patienten riskerar att uppstå som kraftigt ökar den administrativa bördan

Sammanfattande problem med nuvarande ordning:

Dagens utbytespaket medför

- en omfattande administration för såväl vårdgivare som Försäkringskassan,
- en risk för att patienten inte får korrekt tandvårdsstöd,
- en risk för tidskrävande tvister mellan olika behandlare och patienter
- svårigheter att utveckla och förenkla reglerna för utbyte.

Förslag

TLV förslår att utbytesåtgärder införs i åtgärdslistan, i TLVFS 2008:1 bilaga 2. Dessa 14 åtgärder behandlar samtliga de fall där utbyte kan användas: när krona väljs istället för ersättningsberättigande fyllning, implantat istället för ersättningsberättigande bro eller tandreglering istället för ersättningsberättigande bro för slutning av en- och tvåtandslucka. Utbytesåtgärderna ger fler möjligheter än idag att använda utbyte och mer flexibla lösningar, som vid utbyte när en viss tandvård redan är utförd. Utbytesåtgärderna ger också möjlighet för två involverade behandlare att rapportera in varsin del av utförd vård.

Referenspriset för dessa utbytesåtgärder grundar sig såsom idag på referenspriset för den behandling som är ersättningsberättigande för aktuell diagnos/tillstånd. I det fall referenspriset för den faktiskt utförda utbytesåtgärden blir lägre blir detta utbytesåtgärdens referenspris. Är vårdgivarens pris för faktiskt utförd vård lägre än referenspriset är det utifrån detta pris som ersättning lämnas. Principen för ersättning är således oförändrad.

Fördelar:

- betydligt enklare administration för vårdgivarna,
- varje behandlare rapporterar och ansvarar för den eller de åtgärder denne utfört,
- enklare att lämna kostnads- och behandlingsförslag samt enklare för patienten att förstå och kontrollera,
- möjlighet att välja behandling med tandreglering vid utbyte skapas,
- mer flexibla lösningar kan ersättas, till exempel när en krona redan utförts på en av stödtänderna vid tandluckan, och
- vårdgivarna behöver inte söka i olika regelverk och dokument hos flera myndigheter eftersom alla åtgärder finns samlade i ett regelverk.

Nackdelar:

Omfattande ändringar måste ske i TLV:s föreskrifter, Försäkringskassans IT-stöd, samt i datorbaserade journalsystem.

Ändringarna medför ett stort informationsbehov hos vårdgivarna och förutsätter likväl att vårdgivarna sätter sig in i nya åtgärder.

Vilka problem bör utbytesåtgärderna främst lösa?

De problem som ska åtgärdas är:

- Varje behandlare ska rapportera sin utförda åtgärd när den slutförts, även när två olika vårdgivare är involverade i gemensam behandling.

Det bör minska såväl vårdgivarnas administration som risken för att tandvårdsstöd betalas som inte är korrekt. Det bör också innebära mindre administration hos vårdgivare och Försäkringskassan när fel ska korrigeras.

- Vård när utbytesåtgärd tillämpas ska inte hanteras annorlunda än annan vård vad gäller rapporteringstidpunkt eller ersättningsperiod.

14-dagarsregeln och reglerna för ersättningsperiodens längd bör vara konsekvent för hela tandvårdsstödet. I och med att utbytespaketet rapporteras när sista åtgärden slutförs i paketet kan mycket längre tid än 14 dagar ha förflutit mellan slutförande av de första åtgärderna och rapportering. Det skiljer sig från den ordning som gäller för samma åtgärder när de inte utförts i samband med ett utbyte. Risken finns att vårdgivare kan ha svårt att hålla reda på vad som gäller, varför en enhetlig tillämpning av 14-dagarsregeln bör eftersträvas. Ersättningsperioden om ett år kan också överskridas vid tillämpning av utbytespaket från det att första åtgärden i paketet slutförts till det att utbytespaketet rapporteras. Det skiljer sig också från den ordning som gäller för samma åtgärder när de inte utförts i samband med ett utbyte vilket blir inkonsekvent, enligt tidigare resonemang.

- Patienten ska kunna erhålla samma tandvårdsstöd oberoende av vilken behandling som tidigare utförts.

I det fall en krona har utförts på en av tänderna som gränsar till tandluckan ska resterande delen av det ersättningsberättigande tandvårdsstödet kunna användas oavsett vilken behandling patienten väljer. Som regelverket nu är konstruerat är det bara möjligt om en bro utförs. Om det i stället utförs en utbytesbehandling får patienten inget tandvårdsstöd alls.

- Ordningföljden vid rapportering av åtgärder ska inte ha någon betydelse.

När implantat installerats ska det inte spela någon roll i vilken ordning vården utförs, det vill säga om kronor på granntänderna eller implantatkronan utförs först – vården ska vid båda tillfällena ge lika mycket i tandvårdsstöd och i båda fallen kunna rapporteras.

Nuvarande hantering med utbytespaket innebär att den ordningsföljd som åtgärder och utbytespaket rapporteras in kan ha betydelse för om tandvårdsersättning lämnas eller inte. Detta är ologiskt samt svårt att hålla reda på för behandlarna, varför det bör åtgärdas.

- För fortsatta och planerade ändringar är det viktigt att tillämpning av utbyte av åtgärd kan hanteras enkelt.

Det kan till exempel vara ytterligare utveckling av åtgärder för specialisttandläkare eller att det ska vara möjligt att lämna ersättning vid luckslutning med tandreglering genom utbyte av

åtgärd. Det nuvarande systemet med utbytespaket blir än mer komplicerat när sådana åtgärder införs i tandvårdsstödet.

Hur bör utbytesåtgärder konstrueras?

Det ska tydligt framgå att utbytesåtgärderna inte är den ersättningsberättigande behandlingen för aktuell diagnos/tillstånd utan att de är ett utbyte för de ersättningsberättigande åtgärderna. Det innebär att patienten erhåller tandvårdsstöd för den delen av kostnaden som motsvarar de ersättningsberättigande åtgärderna för den aktuella behandlingen. Överskjutande del av kostnaden får patienten stå för själv. Enligt 9 § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd ska patienten erhålla information om vilken behandling som är ersättningsberättigande.

För att uppnå avsedd tydlighet i regelverket placeras därför utbytesåtgärderna i en egen avdelning i åtgärdslistan, bilaga 1 i TLVFS. En särskild kolumn läggs till i ersättningsreglerna, bilaga 1.

TLV planerar även att ta fram en handbok om tandvårdsstödet vilken kommer att publiceras på TLV:s webb. Där kommer bland annat utförlig information om utbytesåtgärderna att finnas.

Systemet med utbytesåtgärder bör vara enkelt och logiskt att förstå samt enkelt att hantera för vårdgivarna. Vissa avvägningar måste emellertid göras och frågor utredas för att kunna kombinera enkelhet med att lösa de flesta av problemen. Frågorna kan gälla utbytesåtgärdernas förhållande till vad som är ersättningsberättigande vid skada på en implantatkonstruktion som finns i en position som i dagens system ersätts via utbyte.

Utbytesåtgärder för att kunna sluta en lucka med tandreglering i stället för protetik innebär att det blir viktigt och nödvändigt att förtydliga att ytterligare tandluckor som skapas terapeutiskt, för att kunna behandla ursprungliga tandluckan, ingår i behandlingen för utbytesåtgärden.

Vad är alternativet?

Alternativet till att ta bort systemet med utbytespaket och i stället införa utbytesåtgärder enligt förslaget kan delas upp i:

- Utveckla utbytespaketen så att några av ovan uppräknade problem kan lösas. Det innebär dock en stor mängd nya utbytespaket, utan att de mest prioriterade problemen löses. Det vill säga; administrationen för vårdgivarna och risken för att patienten inte får korrekt tandvårdsstöd i och med att flera behandlare är inblandade i samma paket.
- Låta det vara oförändrat enligt nuvarande ordning. Det medför emellertid att det område inom tandvårdsstödet som fått mest kritik för att vara administrativt komplicerat och skapat mest administration inte åtgärdas. Framtida utveckling av stödet försvåras också ytterligare.

Kommande förändringar som förenklas av införande av utbytesåtgärder

Tandreglering

En arbetsgrupp har utrett ändringar vid bettavvikelser som behandlas med tandreglering. Det har framkommit att behandling av en entandslucka i många fall kan utföras med tandreglering. Det är

både vävnadsbesparande (följer alltså intentionerna i 3 § lagen [2008:145] om statligt tandvårdsstöd) och har en god evidens (får hög prioritet i de nationella riktlinjerna). Arbetsgruppen har kommit fram till att tandvårdsstöd bör lämnas även när patienten väljer tandregleringsbehandling av små tandluckor.

Specialisttandvård

En arbetsgrupp utreder för närvarande frågan om ersättning till patienten vid specialisttandvård. Av preliminära resultat från utredningen kommer föreslagna ändringar i hög grad att påverka administrationen vid utbyte av åtgärd. Det är mycket vanligt att en del av behandlingen utförs av en specialisttandläkare och en annan av del en allmäntandläkare. Hanteringen medför många administrativa problem vid utbytesbehandlingar om konstruktionen med nuvarande utbytespaket skulle tillämpas. Eftersom flera kombinationer kan uppstå skulle, om nuvarande system med åtgärds paket behålls, ett komplicerat system med en stor mängd utbytespaket att hantera. Ett annat alternativ blir att inte lämna tandvårdsstöd för specialisttandvård vid utbyte av åtgärd.

Ett nytt system för utbyten bör således finnas på plats om och när utvecklade åtgärder för specialisttandvård införs.

Förslagets olika delar

Separata utbytesåtgärder skapas för implantatkirurgi och implantatprotetik

Referenspriset för dessa beräknas så att var och en av de två utbytesåtgärderna motsvarar de olika åtgärderna som den ersättningsberättigande behandlingen med tandstödd bro består av.

För entandslucka, diagnos/tillstånd 5031 eller 5036 är det två stycken åtgärd 801 (krona) och en styck åtgärd 804 (hängande led). Detsamma gäller vid utbyte av tandlöshet i tandposition 5 och bakåt vid diagnos/tillstånd 5011 samt 5034. För tvåtandslucka, diagnos/tillstånd 5033 och 5037, är två stycken åtgärd 801 (krona) och två stycken åtgärd 804 (hängande led) ersättningsberättigande. Vid en- och tvåtandslucka räknas utbytet för en tand på var sida om luckan samt ett respektive två hängande led. För diagnos/tillstånd 5011 och 5034 för två stöd framför tandlösheten och ett hängande led.

Exempel: Vid implantatbehandling vid en entandslucka motsvarar kirurgiåtgärden en åtgärd 801 och protetikåtgärden en åtgärd 801 och en åtgärd 804.

Det bör också vara möjligt att erhålla tandvårdsstöd vid utbyte av åtgärd om krona/kronor redan utförts på de tänder som utbytet beräknas på, på motsvarande sätt som om patienten väljer den ersättningsberättigande vården.

Svårigheterna med att hålla reda på ordningsföljd vid inrapportering av åtgärder och utbytesåtgärder försvinner.

Genom att utbytesåtgärderna får priser som motsvarar åtgärd 801 och 804 blir det enklare såväl för vårdgivare som för patient att förstå vilken ersättning som lämnas och varför full ersättning inte lämnas när till exempel en åtgärd 801 redan utnyttjats.

Ersättningsbeloppet är detsamma oavsett vilken behandling man väljer för att sluta luckan (tandstödd protetik, implantat eller tandreglering).

Det har inte någon betydelse om ersättningsperioden bryts under behandlingen.

När endast ett implantat utförs i en tvåtandslucka lämnas ersättning motsvarande två stöd och ett hängande led. Det vill säga så mycket av tandlösheten som faktiskt ersätts.

Regel E.4 beskriver hur utbytesåtgärderna ska tillämpas vid implantatbehandling.

Utbytesåtgärder skapas för ortodontisk slutning av tandlucka

Entandslucka kan i många fall slutas med tandreglering. Det kan också förekomma vid tvåtandslucka men torde vara mindre vanligt. Det är behandling som är både vävnadsbesparande och har en god evidens. Fyra utbytesåtgärder skapas för detta.

Regel E.14 beskriver hur utbytesåtgärderna ska tillämpas vid ortodontisk slutning av tandlucka.

Reparativ vård

Två åtgärder skapas för reparativ vård när patienten väljer en krona och en fyllning är den ersättningsberättigande åtgärden. Regel D.4 beskriver utbytesåtgärderna vid reparativ vård.

Omgörning

Regler för omgörning vid utbytesåtgärder skiljer sig inte från omgörning vid annan protetik. Det betyder att de befintliga omgörningsreglerna D.5, E.5, E.6 och E.9 omarbetas så att utbytesåtgärderna innefattas av omgörningsreglerna. En ny regel E.15 beskriver omgörning när tandreglering utförts som en utbytesbehandling.

Kostnader

De föreslagna utbytesåtgärderna kommer att förenkla administrationen avsevärt för vårdgivarna. De administrativa kostnaderna förespås således minska betydligt för vårdgivarna. För tandvårdsstödet blir det inga förändringar i kostnaderna. Förslaget innebär inte några utökningar eller inskränkningar i möjliga antal utförda utbyte av åtgärd. För patienterna bör de föreslagna ändringarna inte betyda någon skillnad i kostnader för behandling av en och tvåtandsluckor. I Tillväxtsverkets databas för administrativa kostnader för företagen finns TLV:s föreskrifter inte med. Det är därför inte möjligt för TLV att beräkna hur stor den administrativa vinsten blir för vårdgivarna. Det bedöms dock att de administrativa kostnaderna minskar för företagen.

Information

Det kommer att behövas särskilda informationsinsatser i samband med förslagets genomförande vilka planeras tillsammans med kommunikationsavdelningen inom TLV. TLV informerar som tidigare om ändringarna på TLV:s webb. Till den 1 juli 2010 planeras även att en handbok tas fram. I den kommer utbytesåtgärderna att beskrivas med ett antal patientexempel.

Utbildning av resurspersoner inom både privat och offentlig vård liksom för Försäkringskassans personal planeras till tiden före ikraftträdandet den 1 juli 2010.

Supplement- förslaget i dess helhet

För att kunna kontrollera vilka diagnos/tillstånd, åtgärder och regler som berörs eller tillförs med anledning av införandet av utbytesåtgärderna sammanfattas de i bifogad bilaga.

Respektive diagnos/tillstånd, åtgärd eller regel finns även beskriven med ändringsmarkering i det fullständiga dokumentet med samtliga föreslagna ändringar i föreskriften inklusive konsekvensanalys.

Bilaga 1 Ersättningsregler

Diagnos-kod	Diagnos/tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)
4001	Defekt i tand på grund av primärkaries.	D.2, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4002	Omfattande defekt i tand på grund av primärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	922
4011	Defekt i tand på grund av sekundärkaries.	D.2, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4012	Omfattande defekt i tand på grund av sekundärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	922
4071	Defekt i tand på grund av erosion, abrasion eller attrition.	D.2, D.4, D.5	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707	921, 922

4072	Omfattande defekt i tand på grund av abrasion eller attrition in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891.	922
4073	Omfattande defekt i tand på grund av erosion in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	202, 203, 204, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 801, 802, 803, 891	922
4074	Defekt i tand på grund av extern resorption.	D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 492, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4075	Infraocklusion.	D.4, D.5	362, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4076	Infraocklusion där minst en tredjedel av kronhöjden är under ocklusionsplanet.	D.1, D.3, D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4077	Mineraliseringsstörning med defekt av ringa omfattning.	D.4, D.5 Ersättningsberättigande endast för tand i position 3-3.	362, 701, 702, 703, 707, 708	921
4079	Symtomgivande sprickbildning i tand.	D.2, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4080	Substansförlust i tand. Fraktur av kronsubstans.	D.2, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4081	Omfattande substansförlust i tand. Fraktur av kronsubstans.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4471	Bristande kontaktpunkt mellan två tänder.	D.4, D.5 Minst en av de approximala tandytorna ska ha en fyllning.	341, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4771	Förlust av fyllningsmaterial eller fyllningsfraktur utan samtidig karieslesion.	D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922

4772	Omfattande förlust av fyllningsmaterial eller fyllningsfraktur.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4881	Lossnad fasad på krona eller lossnat inlägg.	D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 811, 891	921, 922
4882	Lossnad eller frakturerad tandstödd protetisk konstruktion.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5 Ny konstruktion ersätts när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 708, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 815, 891	922
4883	Omfattande defekt eller substansförlust i tand när utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.	D.1, D.3, D.5 Långtidstemporär krona är ersättningsberättigande vid omfattande defekt när utvärdering av behandling av karies eller parodontit, rotbehandling eller behandling av käkfunktionsstörning behöver göras under minst sex månader på grund av att prognosen är osäker för den permanenta behandlingen.	362, 802, 803, 809, 891	-
4884	Omfattande defekt eller substansförlust i tand hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter eller i bitt med tveksam prognos.	D.1, D.3, D.5 Semipermanent krona är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras – för patient när hälsotillståndet förhindrar att hela tandvårdsbehovet kan tillgodoses, eller – vid tveksam prognos hos aktuell tand.	362, 802, 803, 807, 809, 891	-

D.4 Utbytesåtgärd, krona

Om patienten väljer en behandling i form av en krona (åtgärd 801, 801 och 802 eller 801 och 803) och regel D.3 inte är tillämplig, används utbytesåtgärd 921 om defekten avser en fram- eller hörntand, eller utbytesåtgärd 922 om defekten avser en premolar eller en molar. Tandvårdsersättning beräknas motsvarande åtgärd 703 om defekten avser en fram- eller hörntand, eller motsvarande åtgärd 706 om defekten avser en molar eller premolar.

Tandvårdsersättning beräknas dock på det lägsta av följande tre belopp

- referenspriset för den ersättningsberättigande åtgärden (703 för fram- eller hörntand, 706 för molar eller premolar),
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd (921 eller 922).

D.5 Tandstöd protetik som görs om

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 801, 808 eller 815 är åtgärd 801, 808, 811 eller 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 801 lämnas inte tandvård ersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 för samma tandposition, eller
- åtgärd 801 lämnas inte tandvård ersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvård ersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

Efter förhandsprövning enligt 6–7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, är åtgärd 801, 802, 803, 806, 808, 811 eller 815 ersättningsberättigande eller lämnas tandvård ersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 inom två år från det att åtgärd 801, 802, 803, 806, 808 eller 815 eller utbytesåtgärd 921, 922, 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition.

Vad som anges i detta stycke ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning vid utbytesåtgärd behöver behandlas.

Diagnoskod	Diagnos/tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (kodförklaring, se bilaga 2)
5001	Helt tandlös underkäke utan implantat.	E.2, E.3, E.7, E.8, E.9	362, 420, 423, 424, 425, 426, 491, 492, 827, 829, 865, 871, 874, 878, 891	-
5002	Helt tandlös överkäke utan implantat.	E.2, E.3, E.7, E.8, E.9	362, 420, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 828, 829, 861, 862, 863, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 878, 891	-
5005	Partiell tandlöshet oavsett antal tänder och där tandlöshetstillståndet ska åtgärdas med avtagbar protes.	E.5, E.8, E.9, E.11 Urtagkrona (åtgärd 801, 801 och 802 eller 801 och 803) är ersättningsberättigande när den behövs för att – delprotesen ska retineras, – stödtanden ska klara belastningen, eller – delprotesen ska få en gynnsam insättnings- och uttagsriktning. Urtagkrona är ersättningsberättigande endast i kombination med avtagbar protes. Dokumentation av att behandling med urtagkrona är nödvändig ska ske med foto, modell eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournalen.	362, 801, 802, 803, 806, 808, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 835, 891	-
5011	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 5-8 saknas.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstöd bro med högst två stöd och ett hängande led distalt placerat är	362, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 891	925, 926, 927, 928

		ersättningsberättigande.		
5012	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 4-8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstödd bro med två stöd och ett hängande led är ersättningsberättigande. Vid implantatstött protetik är högst två implantat ersättningsberättigande. Hängande led (åtgärd 804) är inte en ersättningsberättigande åtgärd vid enbart implantatprotetik.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 852 (högst två), 891	-
5013	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 3-8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid implantatstött protetik är högst två implantat och ett hängande led (åtgärd 853) ersättningsberättigande.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 852 (högst två), 853 (högst en), 891	-
5014	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 2-8 saknas.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid implantatstött protetik är högst tre implantat och ett hängande led (åtgärd 853) eller högst två implantat och två hängande led ersättningsberättigande.	362, 420 (högst tre enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 852 (högst tre enligt villkor), 853 (högst två enligt villkor), 891	-
5015	Enkelsidig friändstandlöshet där samtliga tänder i position 1-8 saknas	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12 Vid implantatstött protetik är högst tre implantat och två hängande led (åtgärd 853) eller högst två implantat och tre hängande led ersättningsberättigande.	362, 891, och a) 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), eller b) 420 (högst tre enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 852 (högst tre enligt villkor), 853 (högst tre enligt villkor).	-
5016	Friändstandlöshet där samtliga tänder i position 1 och bakåt saknas samt tandlöshet som går över på motstående sida.	E.2, E.3, E.6, E.9, E.11, E.12 Implantatstött protetik ersätts enligt följande. När sex tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fyra implantat och två hängande led (åtgärd 853) eller högst tre implantat och tre hängande led ersättningsberättigande. När sju tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fyra implantat och tre hängande led eller högst tre implantat och fyra hängande led	362, 420 (enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 852 (högst fem enligt villkor), 853 (högst fem enligt villkor), 861, 862, 863, 865, 891	-

		<p>ersättningsberättigande.</p> <p>När åtta tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led, eller tre implantat och fem hängande led ersättningsberättigande.</p> <p>När nio tandluckor åtgärdas, räknat från position 5 och framåt, är högst fem implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led ersättningsberättigande.</p> <p>När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 ersätts helkäksimplantat.</p>		
5031	Entandslucka inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.14, E.15	362, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 805 (högst två), 891	925, 926, 927, 928, 940, 941
5033	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13, E.14, E.15 Vid tandlöshet i position 5 och 6 kan bron utsträckas till position 7.	362, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst två), 805 (högst två), 891	925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 943, 944,
5034	Tretandslucka. Avsaknad av tre bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Åtgärd för tandstödd bro är ersättningsberättigande vid tretandslucka enligt följande. Ett eller två brostöd på var sida om tandluckan ersätts. Vid tandlöshet i position 4, 5 och 6 kan bron utsträckas till position 8. Saknas tre tänder i position 5, 6 och 7 är tandstödd bro med två stöd och ett hängande led placerat distalt om tandposition 4 ersättningsberättigande. Implantatstödd protetik (åtgärd 852–853) är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med högst två implantat när två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 och med två implantat och ett hängande led när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst tre), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 852 (högst två), 853 (högst en), 891	925, 926, 927, 928
5035	Fyra- eller flertandslucka. Avsaknad av fyra eller fler bredvidliggande tänder varav minst två inom position 5-5.	E.2, E.3, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Åtgärd för tandstödd bro är ersättningsberättigande vid tandlucka fyra tänder eller fler enligt följande. Saknade tänder ersätts med högst fyra hängande led. Ett eller två brostöd (åtgärd 801) på var sida om tandluckan ersätts.	362, 420 (enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst fyra), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 852 (högst fem enligt villkor), 853 (högst fem enligt	

		<p>Implantatstødd protetik (åtgärd 852–853) är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med högst</p> <ul style="list-style-type: none"> – två implantat när två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – två implantat och ett hängande led när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – tre implantat och ett hängande led eller två implantat och två hängande led när fyra bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – tre implantat och två hängande led eller två implantat och tre hängande led när fem bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fyra implantat och två hängande led eller tre implantat och tre hängande led när sex bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fyra implantat och tre hängande led eller tre implantat och fyra hängande led när sju bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led eller tre implantat och fem hängande led när åtta bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, eller – fem implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led när nio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5. <p>När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 ersätts helkäksimplantat.</p>	villkor), 861, 862, 863, 864, 865, 867, 891	
5036	Entandslucka inom position 5-5 när ändstödet är bräckligt.	<p>E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.14, E.15</p> <p>Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> – rotfyllt stöd med bräcklig rot, – kort rot, – ogynnsam rotanatomi, – parodontal nedbrytning, – ogynnsam påbitning, eller – kort eller bräcklig klinisk krona. <p>Ersättningsberättigande åtgärd är tandstött bro med högst två stöd på var sida om tandluckan.</p> <p>Vilket skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida ska</p>	362, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804, 805 (högst fyra), 891	925, 926, 927, 928, 940, 941

		dokumenteras i patientjournalen. Se bilaga 3 allmänna råd.		
5037	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5 när ändstödet är bräckligt.	E.2, E.3, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13, E.14, E.15 Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på grund av – rotfyllt stöd med bräcklig rot, – kort rot, – ogynnsam rotanatomi, – parodontal nedbrytning, – ogynnsam påbitning, eller – kort eller bräcklig klinisk krona. Ersättningsberättigande åtgärd är tandstödd bro med högst två stöd på var sida om tandluckan. Vid tandlöshet i position 5 och 6 kan bron utsträckas till position 8. Vilket skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida ska dokumenteras i patientjournalen. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst två), 805 (högst fyra), 891	925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 943, 944, 945

E.2 Begränsning implantatstödd protetik

Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 420) eller sex implantatkronor (åtgärd 852 eller 890) i överkäken och fyra implantat eller fyra implantatkronor i underkäken i helt eller partiellt tandlös käke.

För tandposition 6, 7 eller 8 i partiellt tandlösa käkar är inte åtgärd 420–426, 852–853 eller 890 ersättningsberättigande, eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–934. Om ett implantat av anatomiska skäl inte kan placeras inom position 5-5 i partiellt tandlösa käkar ersätts i stället ett implantat med överkonstruktion i position 6.

Vid implantat i partiellt tandlös käke ska övriga tänder i käken ha god prognos, vilket innebär avsaknad av obehandlad apikal eller pågående grav parodontal sjukdom.

Endast operation avseende ersättningsberättigande implantat eller operation avseende utbytesåtgärder ingår.

E.4 Utbytesåtgärd, implantat

Om patienten vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 eller 5037 väljer en behandling i form av ett implantat används utbytesåtgärd 925 och 926. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 1,
- vårdgivarens pris för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna, eller
- referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av ett implantat med en implantatkrona och ett hängande led används utbytesåtgärd 925 och 927. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 2,
- vårdgivarens pris för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna, eller
- referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av två implantat används utbytesåtgärd 931 och 932. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 2,
- vårdgivarens pris för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna, eller
- referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande led. Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid tvåtandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och två hängande led. För diagnos/tillstånd 5011 och 5034 när tand i position 5, 6 och 7 saknas, beräknas ersättningen för utbytesåtgärderna på två stöd framför tandlösheten och ett hängande led.

Om åtgärd 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på ska utbytesåtgärd 928 och 929 eller 928 och 930 användas när ett implantat utförs och utbytesåtgärd 933 och 934 när två implantat utförs. Om åtgärd 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning endast för utbytesåtgärd 928 när ett implantat utförs och endast för utbytesåtgärd 933 när två implantat utförs.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande en- eller tvåtandslucka enligt första, andra respektive tredje stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka.

E.5 Tandstödd protetik som görs om

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 801, 804, 808 eller 815 är åtgärd 801, 804, 808, 811–815, 420–428, 430, 852, 853, 861–863, 865 eller 871–873 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition, eller
- åtgärd 801 på en av tänderna som utbytesåtgärd beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda de tänder som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

E.5 gäller inte för åtgärd 804 när den har använts tillsammans med åtgärd 805 i samma konstruktion.

E.6 Implantat, del av käke, som görs om eller utbytesåtgärd, implantat, som görs om

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 421, 423 eller 425 är åtgärd 421, 423 eller 425 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 422, 424 eller 426 är åtgärd 422, 424 eller 426 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 420 är åtgärd 420 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 852, 853 eller 890 är åtgärd 815, 852, 853, 881, 883, 884, 886 eller 888–890 inte ersättningsberättigande för samma tandposition, eller
- åtgärd 852, 853 eller 890 är åtgärd 801–804 inte ersättningsberättigande vid rehabilitering av tandluckan för två stöd på vardera sidan om tre- eller flertandslucka.

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 är åtgärd 801 inte ersättningsberättigande

- för ett stöd på vardera sidan vid en- eller tvåtandslucka, eller
- för två stöd framför tandlösheten vid tillstånd 5011 eller vid tillstånd 5034 när tandposition 5 ersätts med utbytesåtgärd.

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 är åtgärd 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition

Inom två år efter slutförande av

- utbytesåtgärd 925, 928, 931, eller 933 är åtgärd 420–428 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 för samma tandposition, eller
- utbytesåtgärd 926, 927, 929, 930, 932 eller 934 är åtgärd 815, 852, 853, 881, 883 eller 890 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 926, 927, 929, 930, 932 eller 934 för samma tandposition.

E. 9 Undantag från E.5–E.8 samt E.15

Efter förhandsprövning är åtgärd 420–428, 801–804, 808, 815, 852–853, 861–867, 874–876, 812–814, 881 eller 883–890 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–944 inom två år från det att åtgärd 420–428, 801–804, 808, 815, 852–853, 861–867, 874–876 eller 890 eller utbytesåtgärd 925–944 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning av utbytesåtgärd behöver behandlas.

I fall när utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 slutförts men implantatet inte kan användas är åtgärd 801 eller 804 ersättningsberättigande efter förhandsprövning.

Efter förhandsprövning enligt 6–7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, är åtgärd 824–828, 832–837, 871–873 eller 878 ersättningsberättigande inom ett år från det att åtgärd 824–828, 871–873 eller 878 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen, eller tand som konstruktionen stödjer på, utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen behöver åtgärdas på grund av ny skada i annan tandposition.

E.10 Tandreglering

För tandreglering gäller att avvikelsen ska vara funktionellt eller utseendemässigt tydligt störande och av en omfattning som svarar mot följande behandlingsbehov

- stort behov: utseendemässigt eller funktionellt starkt störande anomalier, innefattande prenatala tvångsbett, djupbett med gingival trauma, extrema öppna bett, tvångsförande och artikulationsstörande kors- och saxbett, uttalade frontala trång- eller glesställningar, postnormala bett med stort horisontellt överbett, retinerade hörntänder, estetiskt eller funktionellt störande rotationer eller omfattande aplasier i sidosegment, eller
- mycket stort behov: utseendemässigt eller funktionellt handikappande anomalier, innefattande LKG-defekter, extrema post- och prenatala bett, retinerade incisiver i överkäken eller omfattande aplasier.

E.14 Utbytesåtgärd ortodonti

Om patienten vid diagnos/tillstånd 5031 eller 5036 väljer en behandling i form av ortodontisk slutning av tandluckan lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 940. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 1,
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd.

Om patienten vid tvåtandslucka (diagnos/tillstånd 5033 eller 5037) väljer en behandling i form av ortodontisk slutning av tandluckan lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 943. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärderna 801 x 2 och 804 x 2,
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande led. Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid tvåtandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och två hängande led.

Om åtgärd 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 941 vid entandslucka och utbytesåtgärd 944 vid tvåtandslucka. Om åtgärd 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas ingen tandvårdsersättning.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande en- eller tvåtandslucka enligt första respektive andra stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka.

E.15 Utbytesåtgärd ortodonti, som görs om

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940, 941, 943 eller 944 är åtgärd 801 eller 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition eller för ett stöd på vardera sidan vid en- eller tvåtandslucka.

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940, 941, 943 eller 944 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–934 eller är åtgärd 420–428, 852–853 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Bilaga 2 Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser samt utbytesåtgärder med referenspriser.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris (kronor) Gällande fr o m 2010-07-01
<p>Utbytesåtgärder</p> <p>Utbytesåtgärder används när patienten väljer en annan behandling än den som är ersättningsberättigande för aktuell diagnos/tillstånd. En sådan annan behandling är i sig inte ersättningsberättigande men ersättning motsvarande de ersättningsberättigande åtgärderna ingår i tandvårdsstödet. För att rapportera utbytt behandling används utbytesåtgärder.</p> <p>Utbytesåtgärdernas referenspris är detsamma som för respektive ersättningsberättigande åtgärd eller behandling. Om patienten väljer en krona när i stället en fyllning är ersättningsberättigande är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande en tretytsfyllning. För fram- eller hörntand innebär det åtgärd 703 och för premolar eller molar åtgärd 706.</p> <p>Om patienten väljer implantatbehandling eller ortodontisk slutning av en- eller tvåtandslucka i stället för den ersättningsberättigande behandlingen som är tandstödd protetik, är referenspriset för utbytesåtgärderna motsvarande referenspriserna för två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) respektive för två kronor och två hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804 x 2). Saknas tand i position 5 vid diagnos/tillstånd 5011 eller 5034 och patienten väljer implantat i stället för tandstödd protetik är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) som är den ersättningsberättigande behandlingen.</p> <p>Utbytesåtgärderna för behandling med implantat är uppdelade i en kirurgisk och en protetisk åtgärd vilka avslutas var för sig. Samtliga åtgärder innefattar behandling och material, inklusive provisorium, fram till behandlingen är slutförd. Vidare ingår implantat och implantatkomponenter samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. Även efterkontroller och justering ingår liksom, i förekommande fall, kontrollröntgen.</p> <p>I utbytesåtgärderna för ortodontisk slutning av tandlucka innefattas fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad. Om ytterligare tandlucka skapas i terapeutiskt syfte för att kunna genomföra behandlingen ingår slutning av den terapeutiskt skapade luckan i behandlingen av den ursprungliga tandluckan.</p>		
921	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, fram- eller hörntand.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 703. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 701, 702, 703 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	995

922	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, molar eller premolar samt vid omfattande defekt för tandposition 7 och 8 när regel D.3 inte kan tillämpas</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 706. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 704, 705, 706, 707 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	1 300
925	<p>Utbytesåtgärd. Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037. Implantat ingår.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	4 615
926	<p>Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet samt protetisk cylinder och eventuell fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	6580
927	<p>Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona och ett hängande led på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet, protetisk cylinder och eventuell fästskruv samt ett hängande led. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	8545
928	<p>Utbytesåtgärd. Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på. Implantat ingår.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	1 965
929	<p>Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5011, 5031, 5033, 5034, 5036 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet vid singel- och delimplantat samt protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	4 615
930	<p>Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona och ett hängande led på ett käkbensförankrat implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet, protetisk cylinder och eventuell fästskruv samt ett hängande led. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	6580
931	<p>Utbytesåtgärd. Operation avseende två käkbensförankrade implantat i tvåtandslucka vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 inklusive eventuell friläggning och distansanslutning. Implantaten ingår.</p> <p>Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	6580

932	<p>Utbytesåtgärd. Två implantatförankrade kronor på två käkbensförankrade implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar två implantatkronor inkluderande distanser eller annan kopplingsdel mot implantaten samt protetiska cylindrar och fästskruvar. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	6580
933	<p>Utbytesåtgärd. Operation avseende två käkbensförankrade implantat i tvåtandslucka vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 inklusive eventuell friläggning och distansanslutning när åtgärd 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på. Implantaten ingår. Utbyte sker mot två åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sederung med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	3 930
934	<p>Utbytesåtgärd. Två implantatförankrade kronor på två käkbensförankrade implantat vid diagnos/tillstånd 5033 och 5037 när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på. Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar två implantatkronor inkluderande distanser eller annan kopplingsdel mot implantaten samt protetiska cylindrar och fästskruvar. Åtgärden innefattar även förslutning.</p>	4 615
940	<p>Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka. Utbyte sker mot åtgärd 804 och två åtgärd 801. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.</p>	11 195
941	<p>Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på. Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.</p>	6 580
943	<p>Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av tvåtandslucka. Utbyte sker mot två åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.</p>	13 160
944	<p>Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av tvåtandslucka när åtgärd 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på. Utbyte sker mot åtgärd 801 och två åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.</p>	8 545

Remiss, del C

Konsekvensutredning vid ändring i Bilaga 3 allmänna råd TLVFS 2008:1

TLV föreslår att de allmänna råden omarbetas. Några delar av texten i de allmänna råden flyttas till föreskriften och en övervägande del av texten flyttas till en handbok. Kvar i bilaga 3 finns ett tiotal allmänna råd inklusive tre nya.

Fler exempel liksom förtydligande av föreskriftstexten har efterfrågats. Föreskriftstext är till sin natur kortfattad och eventuellt svårtillgänglig för vårdpersonal. Därför föreslås att en handbok tas fram som komplement till föreskrift och allmänna råd. I en sådan finns större möjlighet än i allmänna råd till beskrivande och förklarande text inklusive bilder och illustrationer till regelverket. En sådan lösning bedöms kunna förenkla för behandlare att enklare förstå komplicerade delar som man kanske utför sällan. Handboken kommer att finnas på TLV:s webb och kan uppdateras vid behov på ett enklare sätt än allmänna råd.

Föreskriftstextens hänvisningar till allmänna råd justeras som en följd av förslaget.

Ändringen medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eller någon programmering av IT-stöd. Ändringen bedöms öka tydligheten av regelverket och förenkla för behandlare.

Förslag ändringar i bilaga 3 Allmänna råd

Nedan presenteras förslaget till Bilaga 3 allmänna råd efter föreslagna ändringar utskrivet i sin helhet.

Som supplement till denna konsekvensutredning finns en sammanställning över samtliga ändringar i allmänna råden.

Bilaga 3 allmänna råd

Diagnos/tillstånd.

Ny diagnos/tillstånd kan behöva fastställas efter att en behandling utförts. Till exempel när en tand med diagnos/tillstånd avseende sjukdom har avlägsnats uppstår ny diagnos/tillstånd för tandlöshet.

Ursprungliga diagnoser/tillstånd kvarstår såvida inte definitiva åtgärder slutförts. Temporära fyllningar/kronor eller temporära proteser kan utföras utan att ursprunglig diagnos/tillstånd ändras. Dokumentation bör ske innan behandling påbörjas.

Temporära behandlingar kan exempelvis behövas:

- om förbehandling med expectansperiod behövs, eller
- om en patient behöver remitteras till en annan behandlare och under väntetiden behöver viss behandling.

Diagnos/tillstånd 3043, 3046.

Överextenderade kronor/broar som ger vävnadsskada.

Parodontal sjukdom eller annan vävnadsskada bör i första hand behandlas med åtgärder inom 300- och 400 serien. I vissa fall när en överextenderad krona orsakar parodontit eller annan vävnadsskada kan överskott behöva slipas bort eller kronan eller bron behöva avlägsnas som en del i infektionsbehandlingen för att behandlingen ska lyckas. När det är nödvändigt bör en ny konstruktion vara ersättningsberättigande om tandlöshetstillståndet ryms inom villkoren för diagnos/tillstånd 5011-5037 eller enligt diagnos/tillstånd 4882 om regel D.3 är uppfylld. Dokumentation av att behandlingen är nödvändig kan ske med foto eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournalen.

Tänder kvar under behandling för att retinera provisorisk ersättning vid diagnos/tillstånd 5001, 5002, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5034, 5035

Vid uppräknade diagnos/tillstånd för tandlöshet kan tänder som ska tas bort behöva behållas en tid under en behandling. Det kan till exempel behövas för att kunna retinera en temporär bro eller protes under behandlingstiden. Det innebär att det vid tidpunkter under en behandling finns fler tänder kvar än vad diagnos/tillstånd anger. Beskrivning i patientjournal med motivering för varför tänder med extraktionsdiagnos behålls fram till färdig konstruktion bör finnas. Rapportering av åtgärder sker inom den diagnos/tillstånd som den slutliga konstruktionen ska utföras.

Exempel: Diagnos/tillstånd 5016 Friändstandlöshet vänster överkäke som går över till 13. En behandling med delimplantat 12-25 planeras. Tänderna 21 och 24 behålls under läknings- och behandlingstiden för att kunna retinera en temporär protes. Operation av implantat och implantat rapporteras inom diagnos/tillstånd 5016. Tänderna 22 och 24 extraheras i samband med distansanslutning/definitivavtryck.

Emaljretinerad konstruktion som provisorisk ersättning vid diagnos/tillstånd 5031, 5033, 5036, 5037

Vid en- eller tvåtandlucka kan en emaljretinerad bro behöva användas som temporär lösning under läkningstid. I de fall det i den dokumenterade behandlingsplanen framgår att konstruktionen är avsedd som temporär terapi bör såväl den emaljretinerade bron som den slutliga terapin vara ersättningsberättigande.

Bräckligt ändstöd vid diagnos/tillstånd 5036 och 5037

Rotfyllt stöd med bräcklig rot kan till exempel vara vid

- rot med stift vars dimension överstiger omgivande dentinväggars sammanlagda tjocklek eller har en ogynnsam riktning som avviker från rotkanalen, eller
- rot vars övre begränsning ligger nära benkanten vilket inte medger cervikal omkramning av kronan. Ogynnsam rotanatomi kan till exempel vara vid
- tunn, gracil rot, eller
- konisk rot.

Kort rot bör anses föreligga när längden är mindre än två tredjedelar av normal rotlängd.

Parodontal nedbrytning som medför bräckligt ändstöd kan till exempel vara

- när benstödet är mindre än hälften av ursprungligt benstöd,
- vid vertikal benficka, eller,

- vid ogynnsam/ökad mobilitet.
- Ogynnsam påbitning kan föreligga
- vid ogynnsamma bettförhållanden som till exempel djupbett, korsbett, saxbett eller inverteringar, eller
- ogynnsamma belastningsförhållanden till exempel när få tänder ockluderar eller vid uttalad bruxism.
- Kort/bräcklig klinisk krona kan till exempel vara vid
- låg dentinpelare, eller
- dentinpelare med fyllningar vilka utgör mer än hälften av volymen.

Bräckligt ändstöd kan även anses föreligga när flera av ovanstående förhållanden finns samtidigt även om inte vart och ett av dem skulle medföra att ändstödet är bräckligt.

Diagnos/tillstånd 5071

När behandling ska utföras i en helt tandlös käke eller i ett tandlöst parti omfattande fler än tre tänder bör behandling enligt diagnos/tillstånd 5071 i motstående käke för att åstadkomma en jämn ocklusionskurva normalt ersättas:

- vid negativ ocklusionskurva som medför att fungerande ocklusion och artikulation inte kan uppnås,
- vid uttalade svackor i ocklusionskurvan. Med uttalad bör avses att tänder i den nya konstruktionen kommer mer än 2 mm nedanför den planerade ocklusionskurvan eller att fungerande artikulation inte kan uppnås om inte korrigerig sker,
- vid elongerade tänder som medför platsbrist i vertikalled, hindrar ocklusion eller artikulation, eller medför en avvikelse i ocklusionskurvan med mer än 2 mm, eller
- vid snett ocklusionsplan, det vill säga ocklusionsplanet avviker från horisontalplanet.

Diagnos/tillstånd 5072

Otillräcklig tuggfunktion bör anses föreligga när det för tandposition 4–7 på aktuell sida finns färre än två ockluderande tandpar (färre än fyra tänder som har tuggkontakt).

Kompletteringsåtgärd, specialist, åtgärd 491, 492, 591, 691, 891, 990.

När behandlingen som en patient har remitterats för är slutförd, är kompletteringsåtgärder inte ersättningsberättigande för annan behandling i de fall patienten väljer att fortsätta hos specialisten.

Kompletteringsåtgärden för specialist är avsedd att vara ersättningsberättigande per behandlingstillfälle för den aktuella patienten till och med slutförande av den behandlande åtgärden. En kompletteringsåtgärd för specialist bör anses slutförd efter varje behandlingstillfälle, vilket innebär varje gång patienten lämnar mottagningen.

Åtgärd 801 Laborieframställd krona

Med onlay bör avses en laborieframställd kronersättning för en tand där samtliga kuspar eller samtliga kuspar utom en är skurna.

Åtgärd 865 Implantatförankrad bro, underkäke, fyra implantat.

Där prognosen bedöms vara god kan i speciella fall en bro på tre implantat vara ersättningsberättigande. Faktorer som kan påverka är implantatplacering, kakens storlek, krafter i bettet och benkvalitet.

Supplement

Nedan föreslås vad som ur nuvarande allmänna råd skrivs om till föreskriftstext, vad som ska finnas kvar i allmänna råd, vad som ska flyttas till handbok samt text som ska strykas helt.

<u>Understruken text</u>	flyttas till föreskrift. I samband härmed omarbetas och anpassas texten och den kan läsas inom respektive diagnos/tillstånd eller åtgärd i dokumentet som innehåller ändringar i föreskriften.
Svart text	finns kvar i allmänna råd
<i>Kursiv text</i>	flyttas till handbok. Materialet kommer att omarbetas till följd av ändringar i ersättningsreglerna innan de flyttas till handboken. Omarbetning i denna text har ännu inte utförts.
Struken text	tas bort
<u>Spåra ändring</u>	ändringar i allmänna råd samt nya allmänna råd.

Bilaga 3 Allmänna råd till Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter om statligt tandvårdsstöd

~~När d~~Diagnos/tillstånd ~~anses föreligga~~

~~Diagnos/tillstånd anses föreligga när det fastställs av behandlaren.~~ Ny diagnos/tillstånd kan behöva fastställas efter att en behandling utförts. ~~†~~Till exempel när en tand med diagnos/tillstånd avseende sjukdom har avlägsnats uppstår ny diagnos/tillstånd för tandlöshet.

Ursprungliga diagnoser/tillstånd ~~är~~ kvar~~står~~ såvida inte definitiva åtgärder slutförts. Temporära fyllningar/kronor ~~(till exempel åtgärd 302-303)~~ eller temporära proteser ~~(till exempel åtgärd 822-823)~~ kan utföras utan att ursprunglig diagnos/tillstånd ändras. ~~Observera att d~~Dokumentation bör ske innan behandling påbörjas.

Temporära behandlingar kan exempelvis behövas:

– om förbehandling med expectansperiod behövs, eller

– om en patient behöver remitteras till en specialist/annan behandlare och under väntetiden behöver viss behandling. ~~för sina diagnoser.~~

Diagnos/tillstånd 3043, 3046.

Överextenderade kronor/broar som ger vävnadsskada.

Parodontal sjukdom eller annan vävnadsskada bör i första hand behandlas med åtgärder inom 300- och 400-serien. I vissa fall när en över~~konturerad~~extenderad -krona orsakar ~~en~~ parodontit eller annan vävnadsskada ~~måste kan~~ överskott behöva slipas bort ~~och/~~eller kronan/ ~~eller~~ bron behöva avlägsnas som en del i infektionsbehandlingen för att behandlingen ska lyckas. När det är nödvändigt bör en ny konstruktion ~~ersättas vara ersättningsberättigande~~ om tandlöshetstillståndet ~~är ersättningsberättigat (ryms inom villkoren för~~ diagnos/tillstånd 5011–5037) eller enligt diagnos/tillstånd 4882 om regel D.3 är uppfylld. Dokumentation av att behandlingen är nödvändig kan ske med foto eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournal~~en~~anteckning.

Diagnos/tillstånd 4882, 5036, 5037, 5445

En rörlig bro kan vid försvagat brostöd tas bort och ersättas med en ny bro.

Nedanstående exempel avser att illustrera hur regelverket bör tillämpas och är inte behandlingsförslag.

Exempel: En patient har en bro 16 (15) 14 13 för entandslucka 15. Bron har lossnat från 13. Bron separeras mellan 14 och 13, då konstateras att 14 är rörlig och att patienten inte kommer att kunna tugga normalt med den rörliga

bron. Kronan 14 och det hängande ledet 15 måste därför avlägsnas. Tand 14 har svagt benstöd beroende på kort rot och parodontal nedbrytning och kan inte fungera som ensamt brostöd framför tandluckan 15. Tandläkaren föreslår att tandluckan 15 bör ersättas med ny bro 16-13 (diagnos/tillstånd 5036). Tandläkaren dokumenterar status för tand 14 med befintliga röntgenbilder samt med motivering i journalen varför den befintliga bron måste avlägsnas och en ny bro 16-13 måste utföras enligt diagnos/tillstånd 5036.

Diagnos/tillstånd 4882, 5445, 5446.

Reparation eller ny konstruktion

En skadad eller lossnad krona ersätts med en ny krona endast då det inte är möjligt att på ett långsiktigt hållbart sätt reparera den skadade kronan i munnen eller återcementera den lossnade kronan. Orsaken till att en ny krona utförs i stället för reparation/återcementering kan dokumenteras i journalen med till exempel foto, modell eller beskrivning i journalanteckning.

En felfri lossad krona i en befintlig brokonstruktion ersätts inte med ny krona såvida inte ett tandlöshetstillstånd föreligger (enligt tillstånd 5011-5037) som medför att ny krona ersätts. (Se exempel 1-3).

Exempel 1: För en saknad tand i position 15 finns en bro mellan tand 16 och tand 14 (bro 16¹⁵ 14). Kronan på tand 16 är utan anmärkning men vid 14 har kronan lossnat och måste tas bort. Om hängande ledet 15 också behöver tas bort uppstår en entandslucka 15. En ny bro (16¹⁵ 14) ersätts, det vill säga den felfria kronan 16 kan lossas och en ny krona ersätts i den nya bron.

Exempel 2: En bro sträcker sig från tand 17 till tand 15 (bro 17¹⁶ 15), det vill säga ersätter en saknad tand i position 16. Kronan på tand 17 är utan anmärkning men kronan på tand 15 har lossnat och måste tas bort liksom det hängande ledet 16. Då uppstår en entandslucka i tandposition 16 och behandling med bro är inte ersättningsberättigande. Kronan 17 är utan anmärkning, ingen aktiv skada finns som motiverar att kronan ska lossas, det vill säga ny krona ersätts inte.

Finns en aktiv skada på 17 ersätts ny krona om tanden har antagonistkontakt (Regel D.3).

Exempel 3: På bro från tand 23 till tand 25 (bro 23²⁴ 25) i guld-akryl har fasaderna ramlat bort. Tandläkaren har försökt reparera dessa med komposit men de har åter ramlat bort då retention för fasadmaterialet helt saknas. Tandläkaren dokumenterar den bristfälliga retentionen med foto. Dokumentation om reparationen med kompositlagningar finns i journalen. Eftersom kronorna inte kan repareras på ett långsiktigt hållbart sätt ersätts nya kronor 23 och 25. Då dessa avlägsnas uppstår en entandslucka 24, vilken är ersättningsberättigad och en ny bro 23-25 ersätts därmed.

Ny implantatstödd suprakonstruktion ersätts endast då det inte är möjligt att på ett långsiktigt hållbart sätt reparera uppkommen skada i befintlig konstruktion. Orsaken till att en ny konstruktion utförs i stället för reparation kan dokumenteras i journalen med till exempel foto, modell eller beskrivning i journalanteckning.

Diagnos/tillstånd 5005

Med urtagkrona menas en laboratorieframställd krona (tandersättning) som utförs på en stödtand till en partiell protes (delprotes). Kronan har urtag som är anpassade så att delar av den avtagbara delprotesen passar in. Urtagkrona utförs för att ge förbättrad passform, hållfasthet och retention för protesen.

Urtagkrona bör vara ersättningsberättigande när den behövs för att en stödtand med befintliga fyllningar och med god prognos ska klara att både retinera (hålla fast) en protes och bära belastning som ett stöd till en delprotes. Urtagkrona kan också behövas för att få en gynnsam insättnings- och uttagsriktning samt retention för en delprotes.

Dokumentation av att behandlingen är nödvändig kan ske med foto, modell eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i journalanteckning.

Tänder kvar under behandling för att retinera provisorisk ersättning vid diagnos/tillstånd 5001, 5002, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5034, 5035

Vid uppräknade diagnos/tillstånd för tandlöshet kan tänder som ska tas bort behöva behållas en tid under en behandling. Det kan till exempel behövas för att kunna retinera en temporär bro eller protes under behandlingstiden. Det innebär att det vid tidpunkter under en behandling finns fler tänder kvar än vad diagnos/tillstånd anger. Beskrivning i patientjournal med motivering för varför tänder med extraktionsdiagnos behålls fram till färdig konstruktion bör finnas. Rapportering av åtgärder sker inom den diagnos/tillstånd som den slutliga konstruktionen ska utföras.

Exempel: Diagnos/tillstånd 5016 Friändstandlöshet vänster överkäke som går över till 13. En behandling med delimplantat 12-25 planeras. Tanderna 21 och 24 behålls under läknings- och behandlingstiden för att kunna retinera

en temporär protes. Operation av implantat och implantat rapporteras inom diagnos/tillstånd 5016. Tänderna 22 och 24 extraheras i samband med distansanslutning/definitivavtryck.

Emaljretinerad konstruktion som provisorisk ersättning vid diagnos/tillstånd 5031, 5033, 5036, 5037

Vid en- eller tvåtandlucka kan en emaljretinerad bro behöva användas som temporär lösning under läkningstid. I de fall det i den dokumenterade behandlingsplanen framgår att konstruktionen är avsedd som temporär terapi bör såväl den emaljretinerade bron som den slutliga terapin vara ersättningsberättigande.

Bräckligt ändstöd vid diagnos/tillstånd 5036 och 5037

Rotfyllt stöd med bräcklig rot kan till exempel vara vid

– rot med stift vars dimension överstiger omgivande dentinväggars sammanlagda tjocklek eller har en ogynnsam riktning som avviker från rotkanalen, eller

– rot vars övre begränsning ligger nära benkanten vilket inte medger cervikal omkramning av kronan.

Ogynnsam rotanatomi kan till exempel vara vid

– tunn, gracil rot, eller

– konisk rot.

Kort rot bör anses föreligga när längden är mindre än två tredjedelar av normal rotlängd.

Parodontal nedbrytning som medför bräckligt ändstöd kan till exempel vara

– när benstödet är mindre än hälften av ursprungligt benstöd ,

– vid vertikal benficka, eller,

– vid ogynnsam/ökad mobilitet.

Ogynnsam påbitning kan föreligga

– vid ogynnsamma bettförhållanden som till exempel djupbett, korsbett, saxbett eller inverteringar, eller

– ogynnsamma belastningsförhållanden till exempel när få tänder ockluderar eller vid uttalad bruxism.

Kort/bräcklig klinisk krona kan till exempel vara vid

– låg dentinpelare, eller

– dentinpelare med fyllningar vilka utgör mer än hälften av volymen.

Bräckligt ändstöd kan även anses föreligga när flera av ovanstående förhållanden finns samtidigt även om inte vart och ett av dem skulle medföra att ändstödet är bräckligt.

Diagnos/tillstånd 5071

Som framgår av föreskriften bör diagnos/tillstånd 5071 tillämpas när behandling behövs för att skapa förutsättningar för tuggfunktion i samband med annan ersättningsberättigande protetisk rehabilitering. Vid dessa situationer tillämpas diagnos/tillstånd 5071 för de tänder som måste behandlas och som inte ryms inom annan diagnos/tillstånd.

Nedanstående exempel avser att illustrera hur ersättningsreglerna bör tillämpas vid olika kliniska situationer vid diagnos/tillstånd 5071 och är inte behandlingsförslag.

Exempel 1: *En patient har genom tandslitage i ett protruderat läge (hakan skjuts fram) förlorat mer än 1/3 av kronhöjden (diagnos/tillstånd 4072) på tand 33-43 och dessa tänder behöver kronförSES. Bakom framtänderna finns på höger sida tand 44, 45, 46 och på vänster sida 35 och 36. Vid behandlingen måste bettet höjas och därmed förloras tuggkontakten mellan käkarna i sidopartierna. På vänster sida finns en en-tandlucka i tandposition 34 för vilken diagnos/tillstånd 5031 fastställs. För 44, 45, 46 och 36 bör diagnos/tillstånd 5071 tillämpas för fyllningar eller kronor.*

Exempel 2: *En tvåtandlucka tandposition 35 och 36 (diagnos/tillstånd 5033) ska behandlas med en bro. Tand 25, som i övrigt är felfri, har elongerat vilket medför att det inte finns tillräckligt med plats för hängande led 35, 36 och att det uppkommer en felaktig bettfunktion mot nya bron om tanden inte åtgärdas. Diagnos/tillstånd 5071 bör fastställas för behandlingen av 25. Tandläkaren dokumenterar avvikelserna med foto. Tand 25 kan kortas ner och förSES med en krona.*

Av föreskriften framgår att behandling är ersättningsberättigande i motstående käke så att tuggkontakter kan erhållas inom tandposition 6-6 eller för att etablera upp till 10 ockluderande tandpar inom tandposition 7-7.

När behandling ska utföras i en helt tandlös käke eller i ett tandlöst parti omfattande fler än ~~tre~~ tänder bör behandling enligt diagnos/tillstånd 5071 i motstående käke för att åstadkomma en jämn ocklusionskurva normalt ersättas:

– vid negativ ocklusionskurva som medför att fungerande ocklusion och artikulation inte kan uppnås.

- vid uttalade avvikelser ("svackor") i ocklusionskurvan. Med uttalad bör avses att tänder i den nya konstruktionen kommer mer än 2 mm nedanför den planerade ocklusionskurvan eller att fungerande artikulation inte kan uppnås om inte korrigerings sker.
- vid elongerade tänder som medför platsbrist i vertikalled, hindrar ocklusion/ eller artikulation, eller medför en avvikelse i ocklusionskurvan med mer än 2 mm, eller
- vid snett ocklusionsplan, det vill säga ocklusionsplanet avviker från horisontalplanet.

Exempel 3: En patient har ett stort tandvårdsbehov vilket uppkommit under lång tid. Samtliga kvarvarande tänder i överkäken ska tas bort. Bettkollapsen har medfört att tänderna från framtänderna och bakåt på höger sida lutar betydligt ned åt höger. På vänster sida har 35 och 36 elongerat, näst intill i kontakt mot överkäscristan (tandköttet i käken). Detta medför att ocklusionsplanet har en omfattande lutning. Tandläkaren dokumenterar avvikelsen med foto innan behandlingen inleds. Diagnos/tillstånd 5071 bör fastställas för de tänder som måste behandlas för att åstadkomma ett horisontellt ocklusionsplan.

Exempel 4: För en patient med helt tandlös överkäke planeras ett helkäksimplantat. Patienten har sedan tidigare en bro i underkäken från 45 till 37. När underkäksbron utfördes anpassades ocklusionen mot befintliga tänder i överkäken. En liten oregelbundenhet – svacka – i ocklusionskurvan finns på både höger och vänster sida i bronns premolarområden. Svackan avviker mindre än 2 mm från den planerade ocklusionskurvan. Svackan påverkar inte möjligheten till en fungerande ocklusion/artikulation när den implantatstödda helkäksbron ska framställas i överkäken. Behandling med en ny tandstött bro i underkäken bör inte ersättas.

Exempel 5: För en patient med helt tandlös överkäke planeras en behandling med hel överkäksprotes. Tänderna i underkäken står i en negativ ocklusionskurva varför överkäksprotesen inte kommer att fungera vid tuggning. För att åstadkomma en funktionell ocklusionskurva bör tänderna 37, 46 och 47 kunna kronföras. Såvida tänderna 37, 46 och 47 inte har annan diagnos/tillstånd som innebär att de kan anpassas till den nya protesen i överkäken, kan diagnos/tillstånd 5071 fastställas för denna behandling.

Diagnos/tillstånd 5071 och 5072

Vid rehabilitering enligt diagnos/tillstånd 5071 eller 5072 bör ersättning utgå för att använda tand i position 8 om övriga molare i samma kvadrant saknas. Ersättning bör i sådant fall utgå för att etablera upp till tio ockluderande tandpar i position 8-8.

Diagnos/tillstånd 5072

Dysfunktionell ocklusion som medför o Tillräcklig tuggfunktion bör anses föreligga när det för tandposition 4-7 på aktuell sida finns färre än två ockluderande tandpar (färre än fyra tänder som har tuggkontakt).

Nedanstående exempel nedan avser att illustrera hur ersättningsreglerna bör tillämpas vid olika kliniska situationer vid diagnos/tillstånd 5072 och är inte behandlingsförslag.

Exempel 1: En patient har ett stort överbett samt djupt bett. Patienten har med tiden fått försämrade bettfunktion och biter sig i slemhinnan i gommen med vävnadsskada som följd. Nötning av de tänder som biter ihop har medfört att tillståndet förvärrats. Vävnadsskadan i gommen kan behandlas om bettet höjs. Tandläkaren dokumenterar vävnadsskadan med foto och bettavvikelsen med modeller. Diagnos/tillstånd 5072 fastställs. Tandläkaren föreslår till exempel kronterapi för tand 3-6 på var sida i underkäken samt för tand 6 på var sida i överkäken.

Exempel 2: En patient som har ett bettfel i transversalled i form av saxbitning 13-15/43-45 har förlorat två molare i höger underkäke. Det har fått till följd att endast en ocklusionskontakt i ett snedplan finns på höger sida och tuggfunktionen har blivit kraftigt nedsatt. Tandläkaren dokumenterar avvikelsen med modeller. Diagnos/tillstånd 5072 fastställs och tillämpas för till exempel kronterapi för tänderna 14, 15, 43, 44 och 45.

Enligt föreskriften framgår att för vissa bettavvikelser utgår ersättning för att erhålla ocklusionskontakter inom tandposition 6-6 eller för att etablera upp till tio ockluderande tandpar inom position 7-7.

Även om ocklusionskontakt finns för tandposition 7 bör ersättning utgå för behandling för att erhålla ocklusionskontakter inom tandposition 6-6 såvida kriterierna för att diagnos/tillstånd 5072 är uppfyllda.

Exempel 3: Ett bett där samtliga tänder 7-7 finns och där kontakter helt saknas i tandposition 4-7 på högra sidan. I fronten och på vänstra sidan finns kontakter.

Bettet bör uppfylla villkoren för att behandlas inom diagnos/tillstånd 5072 på den sida som helt saknar ocklusionskontakt på grund av dysfunktionell ocklusion som medför otillräcklig tuggfunktion.

I detta fall finns redan 10 ockluderande tandpar. Kronterapi på höger sida bör ersättas för att patienten ska erhålla ocklusionskontakt inom tandposition 6-6. Tandläkaren föreslår kronterapi för tandposition 44, 45 och 46.

Exempel 4: En patient har ett lateralt öppet bett på båda sidor och endast tänderna 21, 22 och 23 har kontakt mot underkäken. Ocklusionskontakten är i rätt bettläge. Enligt föreskriften utgår ersättning för att erhålla kontakt upp till

tandposition 6-6. Diagnos/tillstånd 5072 kan för denna patient fastställas för tandposition 16-11 och 24-26 eller deras antagonist för att utföra behandling och erhålla ocklusionskontakt inom tandposition 6-6.

Exempel 5: En patient har ett prenatalt tvångsfört bett där han i RP (retruderad position) kan erhålla kontakt 12-21 mot underkäken. Rehabiliteringen ska ske i RP, men i lägre betthöjd än den ursprungliga kontakten i RP. Det vill säga att tänderna i position 12-21 inte har ocklusionskontakt i rätt ocklusionsläge. Diagnos/tillstånd 5072 kan användas vid behandlingen för att erhålla ocklusionskontakter 6-6 eller för att etablera 10 ockluderande tandpar inom tandposition 7-7.

Exempel 6: En patient med ett öppet bett har efter att ha förlorat tänderna 47 och 27 endast tre ocklusionskontakter i hela bettet och svårt att tugga föda. Det är ett öppet bett med otillräcklig tuggfunktion och tandläkaren fastställer diagnos/tillstånd 5072. Tandläkaren dokumenterar bettet med foton och modeller och konstaterar att det finns tre ockluderande tänder på höger sida (16 och 15 mot 46) och ett ockluderande tandpar på vänster sida. Enligt villkoren för i diagnos/tillstånd 5072 för öppet bett med dysfunktionell ocklusion utgår ersättning för att etablera ocklusionskontakt i tandposition 3-6 eller tre ockluderande tandpar 4-7 bilateralt. För denna patient kan tandläkaren till exempel föreslå kronterapi för att erhålla kontakt mellan tandposition 4-6 på båda sidor.

Diagnos/tillstånd 5445

Vid skada i en brokonstruktion, till exempel en porslinsfraktur, bör diagnos/tillstånd 5445 fastställas.

Exempel: En patient har en bro 17-23 med hängande led 16, 14, 12, 11 och 22 (17¹⁶ 15¹⁴ 13¹² 11²² 23). En stor porslinsfraktur 11 uppstår vid ett trauma och den kan inte repareras i munnen. Skadan dokumenteras.

Tandläkaren bedömer att för denna patient finns två behandlingsalternativ:

- Om det hängande ledet är lämpligt utformat bör en sadelkrona, åtgärd 815, kunna utföras och cementeras på 11.
- Om det hängande ledet måste avlägsnas uppstår en tvåtandslucka 12, 11, diagnos/tillstånd 5033. När luckan ska behandlas måste tänderna 13 och 21 användas och två entandsluckor (tand 14 och 22, diagnos/tillstånd 5031) uppstår. När 15 ska användas uppstår ytterligare en entandslucka, tandposition 16, vilken inte är ersättningsberättigad. Tandvårdsersättning bör utgå för en ny bro 15-23. Ska bron utsträckas till 17 får patienten betala hängande ledet 16 och kronan 17 själv, såvida 17 inte har en aktiv skada samt antagonistkontakt (regel D.3).

För fler allmänna råd till diagnos/tillstånd 5445 se allmänt råd diagnos/tillstånd 4882.

Diagnos/tillstånd 5446

Omarbetas efter nya diagnos/tillstånd 5547-5449. Fler exempel tillförs

Diagnos/tillstånd 5446 bör tillämpas när befintliga implantatkonstruktioner går sönder eller för patienter som har implantat inopererade men som saknar suprakonstruktion. Det bör också tillämpas när tand/tänder eller implantat bredvid en implantatstödd konstruktion förloras och den nya och den befintliga konstruktionen ska byggas samman eller nytt delimplantat utförs bredvid den befintliga implantatkonstruktionen. Det framgår av föreskriften att om befintlig implantatbro inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat, ersätts en ny konstruktion.

Nedanstående exempel avser att illustrera hur ersättningsreglerna bör tillämpas vid olika kliniska situationer och är inte behandlingsförslag.

Exempel 1, en ny konstruktion utförs: En patient har sedan tidigare delimplantat i höger överkäke, tandposition 15-11, samt i vänster överkäke, tandposition 24-25. De enda kvarvarande tänderna i överkäken, en bro 21-23 har förlorats och en lucka motsvarande tre tänder uppstår mellan de två implantatkonstruktionerna.

Diagnos/tillstånd 5446 fastställs ("..... Käke med delimplantat inom position 5-5 där ytterligare tänder 5-5 förlorats. Vid ny implantat- eller tandförlust i käke som medför att samtliga tänder därmed förlorats och nytt delimplantat placeras bredvid befintlig implantat-konstruktion")

En ny implantatbro 21-23 med två implantat och ett hängande led utförs mellan de befintliga broarna. Åtgärder för behandlingen finns inom diagnos/tillstånd 5446, för implantaten används åtgärd 885.

Exempel 2, en ny konstruktion utförs, befintlig konstruktion kan inte behållas: En patient, som sedan tidigare har delimplantat i tandposition 5 -6 både höger och vänster överkäke, har förlorat samtliga tänder däremellan. Diagnos/tillstånd 5446 fastställs. Det är en stor käke och fyra implantat behöver installeras mellan de två delimplantaten. Benmängden i käken avgör att implantaten endast kan placeras i position 1 och 3 på var sida vilket medför att de nya implantaten kommer i en rak linje. I underkäken finns ett restbett tand 5-5 och bettet är djupt. Efter bedömning av implantatens placering i rak linje, betttyp med stor belastning i fronten, avstånden mellan de nya och de gamla implantaten samt patientens bitkrafter konstaterar tandläkaren att delimplantat inte kommer att ge ett långsiktigt hållbart resultat. För att åstadkomma ett långsiktigt hållbart resultat med lämplig kraftfördelning behöver en suprakonstruktion som inbegriper samtliga implantat utföras. Tandläkaren dokumenterar i journalen varför ett helkåksimplantat utförs.

Exempel 3, en befintlig konstruktion byggs till: Patienten har ett delimplantat (implantatbro) för fyra framtänder i överkäken (tand 13 - tand 21) och förlorar nu två sidotänder på höger sida (tand 14 och 15). Ett nytt implantat placeras i position 15, den befintliga implantatbron monteras av och svetsas samman med den nya implantatkronan 15 och ett hängande led 14, samt återmonteras.

Exempel 4, en befintlig konstruktion byggs till: En patient har ett delimplantat 15-13. Tand 12 förloras. I övrigt finns samtliga tänder 11-26. Tandläkaren bedömer att ett hängande led för 12 kan lödas till den befintliga implantatbron. Diagnos/tillstånd 5446 bör tillämpas för ombyggnaden och det hängande ledet.

Exempel 5, en befintlig konstruktion byggs om: En patient har ett singelimplantat 35. Tand 34 förloras. I övrigt finns samtliga tänder i underkäken. Tandläkaren bedömer att det bästa alternativet är en bro från 33 med hängande 34 som löds samman med implantatkronan 35. Diagnos/tillstånd 5033, tvåtandslucka innebär att krona 33 och hängande led 34 är ersättningsberättigande. Diagnos/tillstånd 5446 bör tillämpas för ombyggnad av och sammanlödning med den befintliga implantatkronan 35. Om befintlig krona inte kan användas är en ny implantatkrona 35, som sammanlöds med hängande ledet 34 till en bro, ersättningsberättigande vid diagnos/tillstånd 5446.

Exempel 6, helt eller partiellt tandlös käke som har implantat installerade, men med avsaknad av suprakonstruktion.

En patient har i överkäken en bro från tand 11 till tand 23 (11 21 22 23), övriga tänder saknas. För både höger (diagnos/tillstånd 5014) och vänster (diagnos/tillstånd 5012) överkäke har behandling med delimplantat inletts. På höger sida har tre implantat opererats in och på vänster sida två implantat. Under läkningstiden råkar patienten ut för en olycka och tänderna med bron 11-23 måste avlägsnas. Diagnos/tillstånd 5446 bör användas.

Ytterligare två implantat installeras (åtgärd 885) och en hel implantatbro (åtgärd 864, 886 och 888) utförs. För ett av implantaten utgår ingen ersättning eftersom högst sex implantat ersätts i överkäken under en ersättningsperiod.

Diagnos/tillstånd 5446 och regel E.11

Ombyggnad/tillbyggnad av befintlig implantatkonstruktion vid ny tand- eller implantatförlust.

Genom regel E.11 kan ny implantatkonstruktion ersättas vid tand- eller implantatförlust i anslutning till befintlig implantatkonstruktion. Som framgår av föreskriften ersätts högst samma antal åtgärd 852 som 851.

Om en befintlig konstruktion samtidigt behöver byggas om eller byggas till används diagnos/tillstånd 5446.

För fler allmänna råd till diagnos/tillstånd 5446 se allmänt råd diagnos/tillstånd 4882.

Regel E.4, E.5, E.6 och E.9 Skrivs om efter reglerna för utbytesåtgärder

Vid behandling av tandluckor och angränsande tänder i samband med utbyte av åtgärd, bro mot implantat, ställs krav på att noggrant planera behandlingsflödet vid tillämpning av diagnos/tillstånd och åtgärder. Nedan ges tre exempel som beskriver när utbyteterapi används vid behandling av en tandlucka samtidigt som en tand, angränsande till luckan, kronförses.

Exempel 1: Vid en olycka slås tanden 11 ut, en en-tandslucka diagnos/tillstånd 5031 uppstår och tanden 21 får en kronfraktur som omfattar drygt halva kronhöjden, diagnos/tillstånd 4081. För att fylla luckan vid 11 planeras ett singelimplantat. En krona för tanden 21 ska framställas.

För tandposition 11 singelimplantat, beräknas tandvårdsersättning via utbyte av åtgärd för en treledsbro med en krona på vardera sidan och ett hängande led (2 x åtgärd 801, 1 x åtgärd 804). Utbyteterapi (singelimplantatet) bör slutföras och rapporteras innan kronan 21 slutförs. För kronan 21 utgår ingen tandvårdsersättning eftersom ersättning redan beräknats för krona 21 i utbytet (regel E.6), den får patienten betala själv. Om kronan 21 slutförs först kan inte utbyte av åtgärd användas eftersom ny åtgärd 801 för tanden 21 därmed inte ersätts inom 2 år (Regel E.5). Implantatbehandlingen får i sådant fall utföras helt utan tandvårdsersättning.

Exempel 2: En patient utför en krona på tanden 21. Tand 11 slås ut inom tvåårsperioden. För att ersätta 11 planeras ett singelimplantat. 11 singelimplantat ersätts via utbyte av åtgärd där ersättningen beräknas för en treledsbro med ett stöd på vardera sidan. Eftersom en åtgärd 801 nyligen utförts på tanden 21 får behandlingen förhandsprövas enligt regel E.9 punkt 3 – ny skada på annan tandposition.

Exempel 3: En patient utför ett singelimplantat för tanden 11 i en entandslucka och utbyte av åtgärd tillämpas. Vid en olycka inom tvåårsperioden slås tanden 21 av och en krona behöver utföras. Eftersom åtgärd 801 för tanden 21 nyligen rapporterats för att beräkna ersättningen vid utbyteterapi med singelimplantat får behandlingen förhandsprövas enligt regel E.9 punkt 2 – om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld. Detta gäller även för tand som använts för beräkning av ersättning vid utbyte.

Åtgärd 101–105

Samtliga undersökningsåtgärder 101-105 kan användas separat utan kombination med någon annan åtgärd.

Kompletteringsåtgärd, specialist, Åtgärd 491, 492, 591, 691, 891, 990.

~~Enligt föreskriften ska kompletteringsåtgärder enbart tillämpas när en patient remitterats till tandläkare med registrerad specialistbehörighet. Kompletteringsåtgärden kan bara debiteras då en åtgärd har utförts inom behandlarens specialtområde. Till exempel kan åtgärd 491 enbart debiteras av specialist i oral kirurgi för åtgärder inom området oral kirurgi. När behandlingen som en patient har remitterats för är slutförd, är kompletteringsåtgärder inte ersättningsberättigande för annan behandling i de fall patienten väljer att fortsätta hos specialisten.~~

Kompletteringsåtgärden för specialist är avsedd att ~~debiteras~~ ersättningsberättigande per behandlingstillfälle för den aktuella patienten till och med slutförande av den behandlande åtgärden. En kompletteringsåtgärd för specialist ~~bör~~ anses slutförd efter varje behandlingstillfälle, vilket innebär varje gång patienten lämnar mottagningen.

~~Kompletteringsåtgärden är endast möjlig att debitera en gång per patient, dag och behandlare. Det innebär att den endast kan debiteras en gång, oavsett om det är en eller flera behandlande åtgärder som utförs vid samma behandlingstillfälle.~~

~~Ersättning för kompletteringsåtgärd utgår fram till slutförd åtgärd. För ytterligare besök, till exempel kontroll efter utlämning av bettskena eller protes, besök för att hantera efterbesvär eller för att ta bort suturer, är kompletteringsåtgärd inte ersättningsberättigad.~~

~~Av föreskriften framgår att kompletteringsåtgärd enbart kan debiteras för en patient som remitterats till specialist. Av det följer att när behandlingen som en patient har remitterats för är slutförd, kan kompletteringsåtgärder inte debiteras för annan behandling i de fall patienten väljer att fortsätta hos specialisten.~~

Exempel: Diagnos/tillstånd 5034 (tretandslucka inom position 5-5).
Behandling: Tandstödd bro med fyra kronor (åtgärd 801) och tre hängande led (åtgärd 804). Patienten är remitterad till specialist i protetik för att utföra behandlingen.

Vårdgivaren rapporterar i detta fall till Försäkringskassan:

Diagnos/tillstånd:	Åtgärd	
Behandlingstillfälle 1: (Preparation och avtryck)	5034	891x1
Behandlingstillfälle 2: (Provning göt)	5034	891x1
Behandlingstillfälle 3: (Provning porslin)	5034	891x1
Behandlingstillfälle 4: (Utlämning)	5034	801x4, 804x3, 891x1.
Behandlingstillfälle 5: (kontroll)	–	— ingen debitering

Åtgärd 801 Laborierframställd krona

Med onlay ~~bör~~ avses en laborierframställd kronersättning för en tand där ~~normalt~~ samtliga kuspar eller samtliga kuspar utom en (tandtoppar) är skurna.

Åtgärden bör innefatta krona framställd med CadCam-teknik.

Åtgärd 865 Implantatförankrad bro, underkäke, fyra implantat.

Där prognosen bedöms vara god kan i speciella fall en bro på tre implantat ~~ersättas~~ ersättningsberättigande. Faktorer som kan påverka är implantatplacering, käkens storlek, krafter i bettet och benkvalitet.